Virtus Labore

Colecția
QUINTA ESSENTIA

Este incontestabil faptul că transmutarea metalelor și căutarea pietrei filosofale au fost, pentru farmacia chimică, ca și pentru medicină, surse de progres. Pregătirile extraordinare, curioasele efecte produse de către amestecuri, diversitatea de culori a metalelor care fuzionau, toate acestea îi ofereau laboratorului o atracție misterioasă, care nu putea fi separată de neobositul lucrător. Printre acești căutători, și în fruntea lor, trebuie să îl plasăm pe călugărul benedictin Basile Valentin... Ca și Albert cel Mare, el a fost unul dintre inventatorii medicamentelor chimice. Lucrările sale au realizat o transformare care mai târziu avea să revoluționeze rutina medicinei și a farmaciei.

Emile Gilbert, autorul cărții *Farmacia de-a lungul timpului*

*

În *Cele douăsprezece chei ale filosofiei* sunt amplu reproduse diferite operații alchimice, codificate alegoric, în cuvinte la care au fost adăugate imagini. Fiecare capitol sau „cheie" descrie alegoric o etapă distinctă din procesul complex în urma căruia poate fi creată piatra filosofală. Descrierea etapelor e făcută în așa fel încât să reveleze și deopotrivă să ascundă „metoda" folosită; e nevoie de un maestru alchimist priceput care să inter-preteze corect limba voalată a textului alegoric și imaginea afiliată. Tratatul a fost comentat în repetate rânduri de alchimiștii din secolul XX. Știm că Jung, Berthelot și Newton au citit tratatele lui Basile Valentin.

*

Toate metodele utilizate în chimie până la Boerhaave sunt expuse în lucrările lui Valentin. El a realizat o aplicare a chimiei pe organismul omenesc; a căutat să stabilească dacă trupul omenesc prezenta, la scară mică, aceleași fenomene pe care lumea le prezintă la scară mare, și în acest fel a creat denumirile de microcosmos și de macrocosmos, prima dintre ele referindu-se la corpul omenesc, iar cea de-a doua la marele corp al naturii. Scrierile sale cuprind multe alte lucruri care ar putea fi cu totul remarcabile, dacă nu ar fi fost amestecate cu o mulțime de idei stranii și de expresii extraordinare.

Georges Cuvier, autorul lucrării
Istoria științelor naturale, de la origine și până în zilele noastre

EDITURA HERALD

ISBN 978-973-111-489-7
5 948417 190288

CELE 12 CHEI ALE FILOSOFIEI

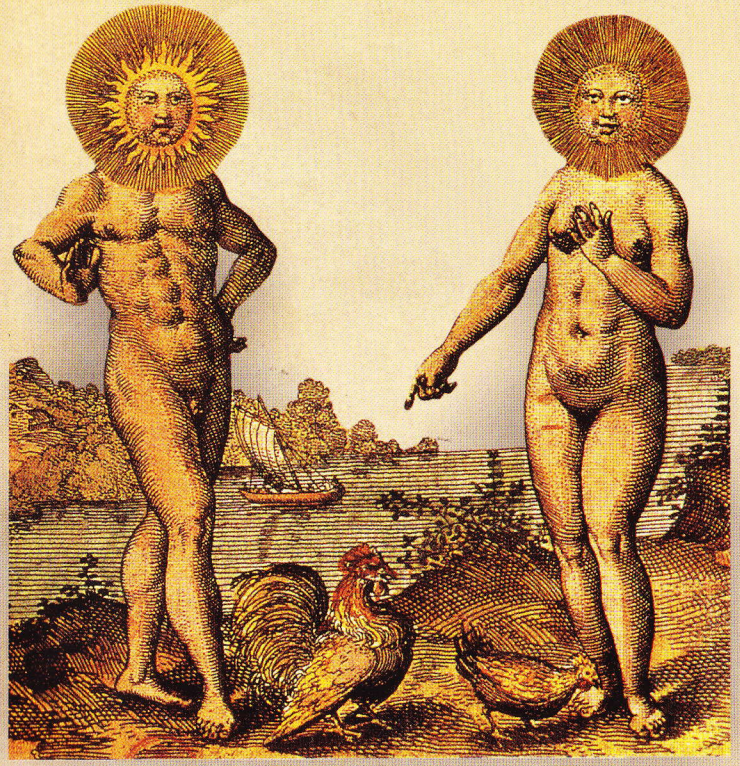

Basile Valentin
Călugăr al Ordinului Sfântului Benedict

EDITURA HERALD

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BASILE, VALENTIN
Cele douăsprezece chei ale filosofiei/ Basile Valentin; trad.: Gabriela Nica și Cristian Ene. - București: Herald, 2015
Bibliogr.
ISBN 978-973-111-489-7

I. Nica, Gabriela (trad.)
II. Ene, Cristian (trad.)

133.5:54

LES DOUZE CLEFS DE PHILOSOPHIE,
attribuées à Frère Basile Valentin, Religieux de l'Ordre de Sainct Benoist, Traitant de la vraye Médecine Métallique,
Paris, M.DC.LX.

BASILE VALENTIN
Călugăr al Ordinului Sfântului Benedict

Cele douăsprezece chei ale filosofiei

ÎN CARE SE VORBEȘTE DESPRE ADEVĂRATA MEDICINĂ METALICĂ

Traducere din limba franceză și îngrijire ediție:
GABRIELA NICA ȘI MARIUS CRISTIAN ENE

EDITURA HERALD
București

Redactor:
Radu Duma

DTP:
Vadim Cazacu

Viziune grafică:
Teodora Vlădescu

Corector:
Simona Dragnea

Toate drepturile rezervate. Nici o parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nici o formă și prin nici un mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv fotocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare a informației, fără permisiunea editorului. Ediție în limba română publicată de Editura Herald. Copyright © 2015

Introducere

Scrierea intitulată „Cele douăsprezece chei ale filosofiei" îi este atribuită lui Basile Valentin și, în primă fază, a fost publicată de cel puțin trei ori, mai întâi la Eisleben în 1599, apoi la Frankfurt în 1602, pentru a fi în cele din urmă reluată de Michael Maier, în 1618, care a propus o versiune în limba latină, cu ilustrații atribuite gravorului Matthäus Merian. Tratatul, intitulat „Duodecim Clavibus", a fost publicat de Maier în cadrul culegerii intitulată „Tripus Aureus", apărută în 1618: „Tripus Aureus, hoc est, Tres Tractatus Chymici Selectissimi". În afară de „Cele douăsprezece chei", culegerea mai cuprinde „Testamentul" lui Abbot Cremer și „Tractatus chymicus dictus crede mihi sive ordinale" de Thomas Norton.[1]

Tratatul a reapărut în 1741, în ediția a doua a „Bibliotecii Filosofilor chimici". Versiunea latină a lui Michael Maier a reapărut în reeditarea din 1678 a „Musaeum Hermeticum", apoi în „Bibliotheca Curiosa chemica" a lui Jean-Jacques Manget, din 1702.

[1] Thomas Norton, alchimist care a trăit la sfârșitul secolului al XV-lea și începutul secolului al XVI-lea, își datorează celebritatea, în mare măsură, chiar acestei traduceri în versuri latine a tratatului său intitulat „Ordinall of Alchemy", realizată de Michael Maier. Dedicat inițial lui Edward al IV-lea al Angliei, la curtea căruia trăise Norton, tratatul va fi tipărit în limba engleză abia în 1652, în cadrul unei colecții mai vaste, intitulată „Theatrum chemicum Britannicum". În ceea ce îl privește pe Cremer, starețul de la Westminster, acesta a fost un alt mare pasionat de ocultism, care l-a cunoscut personal și pe celebrul Raymundus Lullus.

„Cele douăsprezece chei" au fost comentate în repetate rânduri de alchimiștii din secolul XX. În special Fulcanelli și Eugène Canseliet se referă adesea la această lucrare; Canseliet oferă inclusiv câteva fragmente, în volumul său intitulat „Alchimie expliquée sur ses Textes classiques" (Alchimie explicată folosind textele clasice).

TRIPVS AVREVS,
Hoceſt,
TRES TRACTATVS
CHYMICI SELECTISSIMI,
Nempe
I. BASILII VALENTINI, BENEDICTINI ORDINIS monachi, Germani, PRACTICA vna cum 12. clauibus & appendice, ex Germanico;
II. THOMÆ NORTONI, ANGLI PHILOSOPHI CREDE MIHI ſeu ORDINALE, ante annos 140. ab authore ſcriptum, nunc ex Anglicano manuſcripto in Latinum translatum, phraſi cuiuſque authoris vt & ſententia tetenta;
III. CREMERI CVIVSDAM ABBATIS WESTmonaſtienſis Angli Teſtamentum, hactenus nondum publicatum, nunc in diuerſarum nationum gratiam editi, & figuris cupreo affabre inciſis ornati operâ & ſtudio
MICHAELIS MAIERI Phil. & Med. D. Comi. P. &c.

Tripus Aureus, Frankfurt, 1618

Și Ferdinand Hoefer, în a sa „Histoire de la Physique et de la Chimie depuis les temps les plus reculés jusqu'à nos jours" (Istoria fizicii și a chimiei din cele mai vechi timpuri și până în zilele noastre), publicată în 1872, face ample trimiteri la Basile Valentin.

Acest călugăr alchimist a trăit în secolul al XV-lea și se spune că a trăit retras în mănăstirea Sf. Petru din Erfurt. Scrierile sale, dintre care nici una nu a fost tipărită înainte de secolul al XVII-lea, au ieșit la lumină într-o bună zi dintr-o coloană a Catedralei din Erfurt, unde fuseseră ascunse timp îndelungat. În tratatul numit „Carul triumfal al antimoniului", Basile Valentin arată că deținea cunoașterea diferiților oxizi de antimoniu obținuți fie printr-o simplă calcinare, fie printr-o deflagrație a antimoniului cu azotat de potasiu. Cunoștea, de asemenea, vinul stibiat, precum și tartrul stibiat (cu proprietăți vomitive), a cărui descoperire i-a fost atribuită, în mod incorect, lui Adrian de Mynsicht. În aceeași lucrare, se vorbește pentru prima dată despre spiritul sării (acid clorhidric), pregătit cu ajutorul sării marine și a vitriolului.

Acest acid era folosit la prepararea untului (clorurii) de antimoniu. Procedeul de extragere a metalelor pe cale umedă își are originea în opera lui Basile Valentin. Astfel, pentru a extrage cuprul din pirită (sulfură), autorul „Carului triumfal al antimoniului" susține că este necesar ca, mai întâi, să se transforme pirita în vitriol (sulfat) prin umiditatea aerului, apoi să se dizolve vitriolul în apă, iar în cele din urmă să se scufunde în această licoare o lamă de fier. Atunci cuprul se depune sub forma ce îl caracterizează. Această operațiune, extrem de ingenioasă și de exactă, era considerată de alchimiști o adevărată transmutare.

Într-un mic tratat al lui Basile Valentin, intitulat „Haliographia" (Scriere despre săruri), se vorbește pentru prima dată despre aurul fulminant. Pentru a-l prepara, autorul începea prin dizolvarea aurului în apă regală, apoi îl precipita folosind ulei de tartru (soluție de carbonat de potasiu). Apoi decanta lichidul și culegea precipitatul, pentru a-l usca la aer. Aici este folosit, pentru prima dată, cuvântul „precipitat", „precipitatum", care ulterior a căpătat o utilizare universală.

> Aveți grijă – spune autorul – să uscați acest precipitat la foc sau numai la căldura soarelui; căci acest var de

aur, *calx auri*, va dispărea îndată, cu o bubuitură violentă. Fiind apoi tratat cu oțet, manipularea lui nu va mai reprezenta nici un pericol.

„Carul triumfal al antimoniului" (frontiscipiu)

În același tratat referitor la săruri, Basile Valentin a fost primul autor care a vorbit despre băile minerale artificiale. Sările pe care le folosea în acest scop erau: azotatul de potasiu, vitriolul, alaunul și sarea de tartru. Prescria acestei băi drept tratament pentru bolile de piele, în special împotriva râiei. Într-o altă lucrare, intitulată „Macrocosmos sau Tratatul mineralelor", același autor vorbește despre prepararea uleiului de vitriol cu ajutorul sulfului și a apei tari:

Pentru a face să apară chintesența sulfului mineral, trebuie ca acesta să fie dizolvat în Piele-tare; apoi, dizolvantul va fi separat prin distilare.

În ceea ce privește salpetrul, autorul se referă la acesta în următorul fragment:

Două elemente se găsesc din abundență în mine, aerul și focul; acestea două se află în jurul pământului; apa nu este în abundență. Astfel că sunt inflamat, arzător, volatil; în mine se află un spirit subtil; servesc drept accident necesar în eroziunea metalelor.

Aceste idei poartă, în germene, descoperirea oxigenului. Finalul acestui fragment se referă la combinarea spiritului azotatului de potasiu:

Atunci când sosește sfârșitul vieții mele – își spune sieși azotatul de potasiu –, nu mai pot să trăiesc singur; conflagrațiile mele sunt însoțite de o flacără puternică; atunci când suntem uniți prin prietenie și după ce am asudat împreună în infern, subtilul se separă de grosier și astfel avem copii bogați etc.

Ce era oare acest spirit al mercurului despre care vorbesc alchimiștii? Probabil oxigenul, obținut prin calcinarea oxidului roșu de mercur. Următorul pasaj ne-ar putea face să credem acest lucru:

Spiritul mercurului se află la originea tuturor metalelor; acest spirit nu este nimic altceva decât un aer care zboară încoace și încolo fără aripi; este un vânt mișcător care, după ce a fost izgonit de către Vulcan (focul) din domiciliul său, se întoarce în haos; apoi se dilată și se amestecă în regiunea aerului, din care ieșise.

Valentin adaugă că acest spirit acționează în același timp în trei regnuri: animal, vegetal și mineral:

> Fiecare se hrănește adesea cu el, urmându-și instinctul propriu; dacă s-ar dori acest lucru, aș putea vorbi foarte pe larg despre ceea ce am afirmat mai înainte.

Dar tocmai în legătură cu acest subiect autorul spune, din păcate, prea puțin, de parcă și-ar fi impus tăcerea printr-un jurământ. Căsătoria lui Marte cu Venus - despre care Basile Valentin vorbește în lucrarea sa intitulată „Revelarea artificiilor secrete" (tratat tipărit în limba germană, la Erfurt, în 1624) - era o operațiune ce consta în a dizolva pilitură de fier și de cupru în ulei de vitriol (acid sulfuric), în a amesteca cele două soluții și în a le lăsa să se cristalizeze. Vitriolul (sulfatul) astfel produs conținea fierul și cuprul, legate unul de celălalt. Supus calcinării, producea o pulbere stacojie (amestec de oxid de fier și de cupru), iar această pulbere era aceea care urma să dea mercurul și sulfului filosofilor. Autorul ne îndeamnă:

> Pune această pulbere într-un vas de distilat bine lutuit și încălzește-o treptat; vei obține mai întâi un spirit alb, care este mercurius philosophorum, apoi un spirit roșu, care este sulphur psilosophorum.

Basile Valentin este primul autor care a folosit cuvântul „wismuth" (bismut), vorbind despre un metal anume, în analogie cu antimoniul. De asemenea, este cel dintâi autor care vorbește despre pericolul de otrăvire la care se expun cei care lucrează în minele de arsenic.

Cine este autorul scrierilor puse pe seama lui Basile Valentin? Se pare că ipoteza cea mai atrăgătoare este aceea care îl aduce în prim-plan pe Johann Thölde, secretar al Ordinului Roza-Crucii și autor al unui tratat despre săruri, „Halographia"; într-adevăr, scriitorul, profesorul și juristul german Vincent Placcius (1642-1699) a remarcat faptul că

Johann Thölde a fost, începând cu anul 1500, principalul editor al tratatelor lui Basile Valentin... Sudhoff se afla, printre altele, în posesia unui exemplar din „Carul triumfal al Antimoniului", pe care Thölde îl editase în 1604 și în care pretindea, în cadrul unei dedicații, că el ar fi autorul. Ilustrațiile din „Cele douăsprezece chei ale filosofiei" – cele existente și în ediția de față – au apărut în „Tripus Aureus" a lui Michael Maier, publicată la Frankfurt în 1618. Dar există și alte ilustrații, publicate în „Chymische Schrifften", apărută în 1677, la Hamburg, extrem de interesante, deoarece amintesc stilul gravurilor asemănătoare cu cele care ilustrează „Legenda lui Siegfried Încornoratul". Probabil că la această ediție, recunoscută ca fiind una extrem de rară, se referă și Eugene Canseliet, afirmând că datează din 1717.[1]

Aceste gravuri sunt, de altfel, mult mai interesante decât acelea, mult mai sărăcăcioase, pe care le amintește Jacques Van Lennep atunci când se referă la „Bibliotheca Chemica Curiosa" a lui Mangel, apărută în 1702. În schimb, versiunea latină a lui Michael Maier se regăsește, împreună cu gravurile originale, în reeditarea, din anul 1678, a tratatului „Musaeum Hermeticum". E clar că Van Lennep nu a avut acces la aceste gravuri, căci altfel le-ar fi inclus cu siguranță în lucrarea sa.

Nu ar fi lipsit de interes să știm dacă Carl Gustav Jung, autorul lucrării „Psihologie și alchimie", a introdus în opera sa vreuna din gravurile care apar în „Duodecim Claves" – sub acest titlu a fost cunoscută inițial lucrarea de față și astfel este amintită în bibliografia lui Jung. Ei bine, acolo se regăsește chiar gravura de pe frontispiciul culegerii „Tripus Aureus". În opinia lui Jung, această gravură o amintește pe aceea care se regăsește în „Amphitheatrum sapientiae" al lui Khunrath. În partea dreaptă este reprezentat un laborator, în care un bărbat, purtând – din cauza căldurii - doar pantaloni scurți, se ocupă cu stăpânirea focului vulgar. În partea stângă se află o bibliotecă, unde stau de vorbă un preot, un călugăr și un laic. În centrul cuptorului se observă

[1] În Introducerea la „Cele douăsprezece chei ale filosofiei", de Basile Valentin, carte apărută la Paris, în 1956.

un trepied, cu o retortă în care se află un dragon înaripat – amintind de cea de-a Treia Cheie. Potrivit afirmațiilor lui Jung, acest șarpe ar fi un simbol care îmbină principiul htonian al șarpelui cu principiul aerian al păsării: ar fi vorba, după cum afirmă și Ruland în „Lexicon Alchemiae", de o variantă a lui Mercurius. Această interpretare spune mult și, în același timp, prea puțin; asta arată încrederea limitată pe care o avea Jung – la nivel profund – în mecanismele pe care se sprijină alchimia, în sensul operațional al termenului. Această A Treia Cheie este una dintre cele mai complexe din punct de vedere al simbolismului și ar necesita un studiu special, care ne-ar putea conduce foarte departe. Și, cu toate că Jung a descris în amănunt manifestările șarpelui care își mușcă propria coadă, el nu a știut să desprindă de aici învățătura magistrală pe care numai Fulcanelli a știut – în sensul propriu al termenului – să o facă să apară din întunericul abisului, pentru a o aduce în lumina blândă și firavă a aurorei, asemenea unei comete. În aceeași lucrare, Jung comentează Cea de-a Noua Cheie, pe care o rezumă în elementele sale binare, ternare și cuaternare.

În cartea sa despre „Simboluri", Albert Poisson analizează una din ilustrațiile din „Cele douăsprezece chei", care nu are decât o legătură indirectă cu ediția oferită de Michael Maier. Tema Regelui și a Reginei îi oferă ocazia să examineze Prima Cheie.

> Sulful și Mercurul, principiile masculin și feminin, erau simbolizate de către un bărbat și o femeie, de obicei un rege și o regină. În acest fel sunt reprezentate în Marele Rozariu imprimat în tomul II, pagina 243 din «Artis Aureferae». Și tot folosind simbolurile regelui și reginei sunt reprezentate și în primul simbol din cele douăsprezece chei ale lui Basile Valentin, la pagina 3939 din «Museum hermeticum».

Nu există nici o îndoială că, atunci când se referă la „Marele Rozariu", Poisson nu are în vedere nimic altceva decât „Rosarium Philosophorum". Tot în legătură cu Prima Cheie, el scrie și următoarele:

> Este primul din cele douăsprezece pentacluri care însoțesc cele douăsprezece chei ale filosofiei lui Basile Valentin. Purificarea aurului, Regele, prin antimoniu, lupul într-un creuzet și a argintului, Regina, prin plumbul Saturn, într-o capelă.

Trebuie oare să luăm astfel, literalmente, indicațiile oferite în această figură? Ar însemna să revenim la lupul cenușiu, considerat devorator al metalelor: într-adevăr, antimoniul nu devorează doar metalele – afirmăm acest lucru, bineînțeles, în contextul chimiei din secolul al XVII-lea. Nu e nevoie decât de îndepărtarea impurităților și devine posibilă prepararea metalelor purificate.

Astfel, se pot obține metalul pur marțial antimoniu (fier pur), metalul pur al lui Venus (cupru) și așa mai departe. Nu. Funcția dizolvantă este cea indicată astfel în partea stângă a figurii, prin imaginea acestui lup în săritură, pe care, folosind cabala, l-am putea numi, de asemenea, lumină care țâșnește: aurora. În partea dreaptă, urmând un procedeu deja de multe ori folosit, se impune esoterismul, cu figura acestui zeu șchiop în care, de altfel, îi putem identifica la fel de bine fie pe Cronos, fie pe Hefaistos; oricum, este vorba, mai presus de orice altceva, despre zeul focului, un foc care consumă, când vine vorba de Cronos – îndeplinind aceeași funcție ca și lupul cenușiu care devorează metalele –, dar și un foc de regenerare, dacă vorbim despre Hefaistos, care îi prinde în lațurile și în plasele sale pe Rege și pe Regină, astfel figurați în gravură. Oul aflat în cupa mică nu este altceva decât microcosmosul filosofilor, învelit de carbonat, acoperit cu siliciu și înarmat cu aur. Așadar, se pare că în această accepțiune ideatică trebuie înțeles oul din cupa cea mică:

> Ai grijă ca unirea dintre soț și soția lui să nu se realizeze decât după ce le-au fost îndepărtate hainele și podoabele, atât de pe față, cât și de pe restul corpului, astfel încât ei să intre în mormânt la fel de goi ca atunci când au venit pe lume.

Aici, este vorba despre un extras din comentariile la cea de-a Doua Cheie. Dintre elementele acestei chei, șarpele aflat în partea stângă și pasărea din dreapta sunt cele care ne permit să înțelegem sensul: acest șarpe este unul regal, după cum stă mărturie coroana, și este anexat simbolului solar: este Sulful regal sau tinctura, dispusă pe o parte a caduceului lui Hermes, ca o materie vâscoasă. Pasărea se află în legătură cu Luna. Dar aici nu este vorba despre o pasăre de noapte – chiar dacă și aceasta e frecvent întâlnită în iconografie, sub formă de cucuvea, bufniță ori liliac pitic sau șoarece cu aripi, așa cum e numit în „Typus Mundi". Nicidecum. Este o pasăre de pradă, acvilă sau poate chiar vultur, identificat cu Isis și cu Apollo. Totuși, suntem de părere că acolo se află mai degrabă o mică acvilă, simbol al apei minerale de care Artistul are nevoie pentru a-și conduce cu bine sublimările.

Știm că Jung, Chevreul, Berhelot și Newton au citit tratatele lui Basile Valentin – bineînțeles, apocrife. Este însă mai puțin cunoscut faptul că și ilustrul anatomist și paleontolog Georges Cuvier a scris un capitol despre alchimiști – sau, mai degrabă, despre proto-chimiști – în lucrarea sa intitulată „Histoire des sciences naturelles, depuis leur origine jusqu'à nos jours, chez tous les peuples connus" (Istoria științelor naturale, de la origine și până în zilele noastre, la toate popoarele cunoscute), apărută în 1841:

> Primele lucrări de alchimie în care sunt expuse aceste adevăruri au fost publicate sub nume astfel compuse, încât să creeze impresia că ar aparține antichității celei mai îndepărtate, așa cum au stat lucrurile, de pildă, cu numele lui Basile Valentin, care înseamnă «rege puternic». S-a crezut că un bărbat cu acest nume a trăit în secolul al XV-lea și chiar s-a emis ipoteza că ar fi fost călugăr benedictin la Erfurt... oricum ar fi stat lucrurile, lui Basile Valentin îi este atribuită denumirea de antimoniu, pe care o poartă acum stibium-ul din Antichitate. Se spune că el ar fi hrănit porcii cu această substanță și, observând că mai apoi aceștia s-au îngrășat foarte mult, i-a făcut să ia antimoniu și pe călugării din

mănăstire, extenuați după atâtea posturi și înfrânări; dar cei mai mulți dintre aceștia, în loc să se îngrașe, au murit; prin urmare, a numit „antimoniu" (anti-călugăr) substanța pe care le-o administrase.

Data la care au fost scrise lucrările lui Basile Valentin nu este cunoscută cu exactitate, așa cum nu se cunosc amănunte nici despre persoana sa, dar nu poate fi atât de îndepărtată pe cât se afirma, deoarece se referă, în opera sa, la „răul de Napoli" (un nume dat sifilisului, deoarece francezii contractaseră această boală la Napoli, în timpul expediției regelui Carol al VIII-lea, în 1495), denumire care nu a apărut decât la 1495; de asemenea, el vorbește despre foloasele utilizării mercurului în terapeutică, care nu a fost cunoscută decât de la începutul secolului al XVI-lea, datorită experiențelor efectuate de Berengario da Carpi. Există chiar și unii critici moderni care susțin că lucrările sale ar fi fost scrise în secolul al XVII-lea; ceea ce e sigur este că ele nu au fost publicate înainte de această dată. Pentru a li se oferi mai mult credit, le-a fost atribuită o origine extraordinară: s-a răspândit zvonul că fuseseră descoperite într-o coloană din Biserica din Erfurt, după ce această coloană fusese spartă de un tunet. Cea mai importantă operă a sa este „Currus triumphalis Antimonii", „Carul triumfal al Antimoniului". Prima ediție a apărut la Leipzig, în 1624; este parțial teoretică și parțial practică. Partea teoretică este scrisă în stil mistic, fiind presărată cu numeroase injurii la adresa medicilor acelei epoci, precum și a lui Hippocrate și Galenus.

Totuși, se poate distinge, în toată această harababură, și un soi de teorie; se poate observa, pentru prima dată, dezvoltarea doctrinei celor trei principii ale mercurului, sulfului și sării, care existase la arabi și fusese deja prezentă la Raymundus Lullus și la Arnaud de Villeneuve, însă la aceștia era expusă cu mai puțină atenție și într-o manieră mai puțin generală. Prin sare, se înțelege principiul oricărei dizolvabilități; prin sulf, principiul combustibilității; iar prin mercur, principiul

metalicității, sau al substanțele care au legătură cu metalicitatea; căci sulf, sare și mercur se găsesc, de asemenea, și în plante și în animale. Ansamblul acestui sistem este stabilit prin intermediul comparației între diferite acțiuni: astfel, Valentin, compară foarte frecvent acțiunea medicinală a mercurului cu acțiunea focului și cu aceea a spiritului de vin; acesta, în stare pură, pare să conțină un fel de mercur, sau cel puțin de principiu mercurial. Dar toate aceste idei sunt foarte vagi, iar adăugarea unor metafore și idei mistice, împrumutate de la alchimiștii precedenți, nu contribuie în nici un fel la lămurirea lor.

Lucrurile pozitive care se regăsesc la Basile Valentin sunt metodele de preparare a diferitelor substanțe medicinale, descrierea procedeelor necesare pentru a le obține și indicarea mai multor utilizări posibile în arte. Astfel, sunt descrise foarte bine babbitul și untul de antimoniu (un puternic coroziv ce continuă să fie desemnat cu acest nume în farmaceutica vulgară), precipitatul roșu de mercur, alcalinul volatil, ficatul de sulf, apa regală, zahărul lui Saturn, acizii vitriolic, nitric și muriatic.

În concluzie, se poate spune că, în afară de procedeele pneumato-chimice, a acelora care au drept obiect descompunerea gazelor și analiza acestora, toate metodele utilizate în chimie până la Boerhaave sunt expuse în lucrările lui Valentin. Însuși Boerhaave a recunoscut acest fapt, la începutul secolului al XVII-lea, și l-a afirmat în scrierile sale. Valentin a realizat o aplicare a chimiei pe organismul omenesc; el a căutat să stabilească dacă trupul omenesc prezenta, la scară mică, aceleași fenomene pe care lumea le prezintă la scară mare, și în acest fel a creat denumirile de microcosmos și de macrocosmos, prima dintre ele referindu-se la corpul omenesc, iar cea de-a doua la marele corp al naturii. Scrierile sale cuprind multe alte lucruri care ar putea fi cu totul remarcabile, dacă nu ar fi fost amestecate cu o mulțime de idei stranii și de expresii extraordinare, care fac lectura fastidioasă.

Un alt text, „Pharmacie à travers les siècles : Antiquité, Moyen Âge, Temps modernes“ („Farmacia de-a lungul timpului: Antichitatea, Evul Mediu, Epoca modernă“), apărut la Toulouse, în 1886, aduce omagii talentelor de chimist ale lui Basile. Și asta nu e totul: într-adevăr, nimeni nu va putea să nu observe faptul că tonul folosit de autorul acestui volum, Emile Gilbert, este acela al unei persoane care a studiat textele și a meditat asupra ideii alchimice; în fine, este tonul unei persoane care a făcut eforturi – și poate și-a fixat și sarcina – de a citi dincolo de aparențe. De aceea, textul pe care îl propune este bogat în învățături și permite observarea faptului că până și în pozitivistul secol XIX existau și altfel de spirite decât acelea ostile ideilor de altădată:

> Este incontestabil faptul că transmutarea metalelor și căutarea pietrei filosofale au fost, pentru farmacia chimică, ca și pentru medicină, surse de progres. Pregătirile extraordinare, curioasele efecte produse de către amestecuri, diversitatea de culori a metalelor care fuzionau, toate acestea îi ofereau laboratorului o atracție misterioasă, care nu putea fi separată de neobositul lucrător.
>
> Printre acești căutători, și în fruntea lor, trebuie să îl plasăm pe călugărul benedictin, Basile Valentin… Ca și Albert cel Mare, a fost unul dintre inventatorii medicamentelor chimice. Lucrările sale au realizat o transformare care mai târziu avea să revoluționeze rutina medicinei și a farmaciei. Cercetările sale au făcut cunoscute proprietățile farmaceutice ale antimoniului, precum și ale altor preparate medicale care se folosesc și astăzi și a căror denumire comună s-a păstrat. Teoria sa despre chimie este, în general, copiată după cea a arabilor din Spania; manipulările despre care vorbește în opera sa se bazează pe teorii păstrate până în secolul al XVIII-lea…
>
> Dacă Basile Valentin e legendar și dacă însăși existența sa e contestată, cu atât mai bine; căci, indiferent

dacă acest nume a fost sau nu un pseudonim, lucrările sale nu s-au scris singure; ori, savantul demn de a le fi fost autor trebuie plasat fără nici o ezitare printre puținii oameni inteligenți care au lucrat pentru dezvoltarea și măreția științei".

Albert Poisson, în cartea sa intitulată „Théories et symboles des alchimistes" („Teorii și simboluri ale alchimiștilor"), insistă asupra laturii mistice a lui Basile Valentin și îl apropie de Kunrath și de Paracelsus. După părerea sa, acestor trei alchimiști li se datorează introducerea principiului SARE (de fapt, acest principiu fusese cunoscut mai devreme, chiar și înainte de Geber). În ceea ce privește „Cele douăsprezece chei ale filosofiei", Poisson face o analiză, în cadrul căreia citește mai ales Prima Cheie, A Șasea Cheie, A Unsprezecea Cheie și A Opta Cheie. Culorile operei trebuie căutate, conform lui Poisson, în A Noua Cheie[1] și în A Șaptea Cheie [primăvară = sublimare, vară = înroșire, toamnă = înălbire, iarnă = putrefacție, cunoscând faptul că cercul timpului, la fel ca și cel al zodiacului, nu este respectat întocmai de către Adepți]. Poisson își încheie „Simbolurile alchimice" cu un pentaclu, atribuit lui Basile, pe care însă nu îl interpretează.

De fapt, este vorba de o gravură în care se regăsește acrostihul V. I. T. R. I. O. L. U. M. în cercul exterior. Chipul din centru, ale cărei trăsături le amintesc pe cele ale lui Hristos, desemnează Sulful roșu sau tinctura Pietrei; de altminteri, chipul este heliocefal, cu șapte raze, fiecare dintre acestea corespunzând unei planete.

Hieroglifele trebuie citite în sensul invers acelor de ceasornic, pornind de la simbolul lui Mercur, din partea dreaptă. În partea stângă se află un rege care doboară un leu și un dragon care iese de sub pământ. La dreapta, o Diana ale cărei trăsături nu se mai pot distinge. Șapte medalioane sunt dispuse între raze, de la stânga la dreapta,

[1] Fenix, lebădă, corn, păun – respectiv înroșire, înălbire, putrezire, sublimare.

pornind de jos: pasărea cu cap de mort (putrefacția); apoi copulația; alegoria porumbeilor Dianei; coroana perfecțiunii; așteptarea; sulful pregătit pentru reincrudare [alegoria licornului]; învierea.

PRIMA CARTE

A CLAVICULEI
PIETREI PREȚIOASE
A VECHILOR FILOSOFI

Scrisă de Fratele Basile Valentin
din Ordinul Sfântului Benedict

CUVÂNT ÎNAINTE

Dragă cititorule, în prefața pe care am scris-o (la Tratatul despre apariția Planetelor) m-am angajat în fața celor interesați de știință și doritori să cerceteze secretele Naturii să îi învăț (în felul în care Dumnezeu mi-a hărăzit lucrul acesta) de unde și în ce mod au extras și apoi au pregătit strămoșii noștri piatra triunghiulară, dată cu voia Domnului Dumnezeu (și pe care au folosit-o pentru a-și păstra sănătatea în timpul acestei vieți pământești și pentru a îndulci suferințele acestei lumi cu o adevărată sare celestă). Și, pentru a-mi putea ține această promisiune fără să o învelesc în artificii înșelătoare, ci pentru a arăta izvorul tuturor bunătăților, așa cum am spus, de la un capăt la celălalt, fii cu luare aminte, cititorule, și ia seama de îndată la ceea ce urmează să îți spun (dacă ești însetat de cunoaștere), căci nu îmi place să vorbesc în zadar și nu caut să folosesc vorbe ușuratice în acest scop, din moment ce ele nu sunt de nici un folos și nu pot să ne învețe decât prea puține; dimpotrivă, scopul meu este să arăt în cât mai puține cuvinte lucruri temeinice, cu un fundament de valoare și întemeiate pe experiențe pe care se poate pune temei.

Mai trebuie știut că, deși sunt mulți cei care se prefac că ar putea să cunoască această Piatră, prea puțini dintre ei reușesc totuși să își atingă țelul, căci Dumnezeu nu a transmis decât la foarte puțini cunoașterea

acestei operațiuni, și mai ales celor care urăsc minciuna, care îmbrățișează întotdeauna adevărul și care se dedică artelor și științelor, și mai ales acelora care îl iubesc mult și care îi cer acest dar prețios cu multă ardoare și cu rugăciuni.

De aceea, dacă vrei să găsești Piatra noastră, te îndemn să îmi urmezi sfatul: în primul rând, roagă-l pe Dumnezeu să îți sprijine lucrarea; iar dacă ai cumva conștiința încărcată de păcate, te sfătuiesc să o eliberezi și să o cureți prin regrete sincere și prin spovedanie și să te silești să păstrezi întotdeauna adevărul, astfel încât inima ta să fie întru totul curată, iar spiritul tău să fie curățit cu lumina adevărului; în afară de asta, cugetă în sinea ta că, din moment ce vei avea o mare onoare după ce vei fi primit acest dar divin, vei începe să le întinzi o mână de ajutor celor cufundați în mlaștina sărăciei, îi vei ajuta să se refacă pe cei copleșiți de nevoi și vei folosi aceste bogății pentru a-i ajuta pe cei care trăiesc în mizerie, astfel încât să ai parte cu mai mare ușurință de binecuvântarea divină, iar credința să îți fie întărită de faptele tale bune, pentru a te putea bucura, în cele din urmă, de fericirea veșnică!

Pe lângă aceasta, nu disprețui cărțile vechilor Filosofi, căci unii dintre aceștia au dobândit Piatra înaintea noastră, ci citește-le pe de-a-ntregul, pentru că, după Dumnezeu, lor le datorez faptul că am obținut-o și eu; citește-le de mai multe ori, ca să nu uiți principiile, să le înțelegi temelia, iar lumina adevărului să nu se stingă.

În plus, arată râvnă în căutarea acelor lucruri care se dovedesc în acord cu rațiunea și cu cărțile celor din vechime; nu arăta deloc nehotărâre, ci țintește neîncetat scopul tău, pe care îl au și cu care sunt de acord toți

înțelepții, și amintește-ți că un spirit nehotărât nu are nici o bază stabilă și că un Arhitect ușuratic va întâmpina mari greutăți când va încerca să construiască un edificiu puternic și trainic.

În plus, nu lua piatra noastră, ființa și nașterea sa din lucruri combustibile (căci trebuie ca ea să poată lupta chiar și cu focul și să îi suporte, fără vreo pagubă de un fel sau altul, toate zbaterile și capcanele), și nu o scoate din astfel de materiale, din care atotputernica natură nu o poate produce.

De pildă, dacă cineva ar spune că ea e de natură vegetală, ceea ce nici nu e cu putință, chiar dacă apare în ea și ceva de natură vegetală[1]; căci trebuie să știi că dacă Lunarul nostru[2] ar fi fost de aceeași natură cu celelalte plante, ar fi produs, la fel ca acestea, materii care ar fi ars în foc și nu ar fi produs altceva decât sare moartă; și dacă, în pofida faptului că înaintașii noștri au scris pe larg despre Piatra vegetală, tu nu ești totuși cu nimic mai clarvăzător decât Linceu (amintit în *Atalanta Fugiens*), crede-mă că ea va depăși puterea de înțelegere a spiritului tău, căci a fost numită vegetală doar pentru că ea crește și se multiplică la fel ca ceva vegetal.

Pe scurt, află că nici un animal nu poate să-și perpetueze specia și să dea naștere unui seamăn al său decât prin intermediul unor lucruri asemănătoare și

[1] Aluzie la *sarea alcalină* de origine vegetală, care e o parte a Laptelui Fecioarei sau a apei permanente, după spusele lui Artephius.

[2] E vorba despre SARE; este unul dintre cele mai obscure puncte ale științei, făcând parte din cele mai bine păstrate secrete ale magisteriului. S-a spus și s-a scris totul despre acest Lunar, care a fost chiar comparat cu nostocul. Fulcanelli s-a făcut ecoul acestor discuții în cartea sa, *Misterul catedralelor.*

de aceeași natură; iată de ce nu vreau nicidecum ca tu să te străduiești căutând Piatra noastră altfel și altundeva decât în sămânța propriei sale naturi, din care chiar natura a produs-o pentru prima dată.

Pornind de aici trebuie să mai tragi încă o concluzie sigură, și anume că nu trebuie nicidecum să alegi în acest scop o natură animală, căci tot așa cum carnea și sângele le-au fost oferite de Dumnezeu numai animalelor, la fel și sângele singur, propriu numai lor, doar pe ele le poate naște și doar lor le va da naștere pentru totdeauna. Dar Piatra noastră, pe care eu am avut-o la fel ca vechii Filosofi, este făcută și compusă din două lucruri și din încă unul, în care e ascuns al treilea, și ea este adevărul adevărat, arătat fără cusur sau înșelătorie, căci soțul și soția nu erau considerați de vechii Filosofi decât un singur corp, nu din cauza vreunor accidente exterioare, ci datorită iubirii lor reciproce și a virtuții uniforme produse de seamănul lor, născut și apărut atât dintr-unul, cât și din celălalt, de la prima lor naștere. Și, tot așa cum au o virtute de conservare și de propagare a speciei lor, la fel și materia din care este produsă Piatra noastră poate să se înmulțească și să se întindă datorită virtuții sale seminale.

De aceea, dacă ești într-adevăr interesat de știința noastră, nu vei neglija ceea ce tocmai am spus, ci vei lua aminte la acestea, de teamă să nu te lași atras, alături de alți sofiști, orbi cu privire la acest lucru, în groapa neștiinței, să ajungi repede în acest abis, iar apoi să nu mai poți să te întorci din el niciodată. Ori, prietene, ca să te învăț de unde este luată această sămânță și această materie, cugetă în sinea ta în ce scop vrei să faci Piatra și la ce vrei să o folosești, iar atunci vei ști că ea nu este extrasă decât din rădăcină metali-

că, ordonată de Creator numai la generarea Metalelor.[1] Sau înțelege în puține cuvinte cum se face acest lucru.

La început, pe când duhul lui Dumnezeu se preumbla pe deasupra apelor, iar toate lucrurile erau învăluite de întunericul tenebros al Haosului, în vremea aceea Dumnezeu cel puternic și veșnic, început fără sfârșit, din înțelepciunea sa care a existat de la început și va exista pentru veșnicie, prin sfaturile sale de nepătruns și providențiale a creat din nimic Cerul și pământul și tot ce se află pe acestea, văzute și nevăzute, indiferent de felul în care tu le numești sau le-ai putea numi. Căci Dumnezeu a făcut toate lucrurile din nimic. Și cred că nu este acesta locul potrivit pentru a ne preocupa de modul în care a fost realizată această creație minunată, căci astfel de lucruri trebuie mai degrabă să fie confirmate de credință și de către Sfânta Scriptură.

În timpul acestei creații, Dumnezeu a oferit fiecărei naturi atât frica de a nu pieri, supusă stricăciunii, cât și sămânța sa fiecăreia dintre ele, astfel încât, printr-o astfel de virtute seminală să poată să se ferească de moarte, iar oamenii, animalele, plantele și metalele să poată fi păstrate pentru totdeauna; însă omului nu i-a fost oferită o asemenea virtute, de a putea să facă noi semințe, după propria sa plăcere și împotriva voinței lui Dumnezeu, ci i s-a îngăduit numai să poată perpetua și înmulți propria lui specie. Iar Dumnezeu a păstrat pentru sine puterea de a face semințe noi, căci altfel creația ar fi fost posibilă și pentru om, care este cea mai nobilă dintre creaturi, însă acest lucru nu îl

[1] Trebuie să înțelegem că aici se vorbește despre *umedul radical metalic*. În ceea ce privește rădăcina metalică *per se*, ea este luată, conform lui Fontenay, din Arbore Solari.

poate face, ci a rămas numai în puterea singurului Creator al tuturor lucrurilor.

În ceea ce privește virtutea seminală a Metalelor, vreau ca tu să o cunoști și pe aceasta[1]. În primul rând, influența celestă coboară de sus, prin voința și porunca Domnului, și se amestecă cu virtuțile și proprietățile Astrelor, iar astfel puse împreună se formează un fel de terț intra-terestru. Astfel e făcut principiul seminței noastre și astfel este prima sa producere, prin care poate oferi mărturie suficientă despre rasa sa. Din acestea trei se fac apoi elementele, adică Apa, Aerul și Pământul, care, apoi, cu ajutorul focului aplicat în mod continuu, sunt conduse și îndrumate până când vor fi produs un suflet de natură mijlocie între cele două, un spirit care nu poate fi înțeles și un corp vizibil și corporal[2].

Când aceste trei principii sunt aduse împreună printr-o uniune adevărată, ele devin, datorită trecerii timpului și prin mijlocirea focului aplicat în mod convenabil, o substanță sensibilă; este vorba despre *Mercurialul*, *Sulfurosul* și *Săratul*, pe care Hermes și toți ceilalți dinaintea mea, neputând să le spună așa de la începutul Magisteriului, le-au numit cele trei principii, care, puse acolo în mod proporțional, se coagulează

[1] Această influență trebuie să fie înțeleasă în felul următor: un adevărat discipol al lui Hermes nu ar avea acces acolo prin rațiune. Despre virtutea seminală a metalelor, în legătură cu planetele, pot fi consultate „Tratatul lucrurilor naturale și supranaturale" de Basile Valentin, precum și „Filosofia naturală a metalelor" de Bernard Trevisanul.

[2] Să nu uităm că acest text a suferit două traduceri succesive: expresia „spirit care nu poate fi înțeles" poate fi o modificare a textului original, la fel cum s-a întâmplat în „Tabula de Smarald" între cuvintele „mediatione" și „meditatione".

în conformitate cu diferitele operațiuni ale naturii și cu dispunerea seminței, poruncită de Dumnezeu în acest scop.

Așadar, oricine își propune să caute izvorul acestei fântâni salubre și speră să obțină, în urma unei lupte mult-dorite, premiul acestei nobile Arte să mă creadă - martor al acestui adevăr fiind Domnul Dumnezeu! - că în locul în care se găsesc Sufletul Metalic, Spiritul Metalic și corpul Metalic se află de asemenea, fără nici o îndoială, Argintul viu, Sulful și Sarea Metalică, care, într-adevăr, nu ar putea să facă altceva decât un corp perfect metalic[1].

Dacă nu vei vrea să înțelegi ceea ce trebuie învățat, fie nu vei ajunge să crești niciodată în școala înțelepciunii, fie nu vei deveni un copil al științei, fie Dumnezeu te va socoti nedemn și incapabil să îți însușești o astfel de învățătură.

Îți spun așadar în cuvinte puține că, dacă nu vei pune laolaltă, în mod exact, aceste trei principii într-o formă metalică, îți va fi imposibil să obții vreun profit, oricare ar fi acesta, din materiile metalice. În legătură cu acest lucru, trebuie să mai știi și că nu doar omul, ci și toate celelalte animale pământești, făcute din carne și din sânge, sunt înzestrate cu Suflet și cu spirit vital, dar că ele sunt lipsite de puterea de înțelegere, care îi este proprie numai omului. De aceea, atunci când ele nu mai trăiesc, nu mai pot fi folosite la nimic bun, totul fiind mort în ele.

[1] Toți Filosofii Focului au vorbit despre această Fântână a tinereții care îmbină, într-o sinteză unică, virtuțile FOCULUI și ale APEI, acești doi mari dușmani. Cel care a vorbit probabil cel mai bine despre asta este Bernard Trevisanul, conform notelor la „Verbum dimissum".

Dar atunci când Sufletul omului este silit prin moarte și prin separarea de trup să se întoarcă la Creatorul său, de unde a venit, el trăiește în continuare iar în final se întoarce să locuiască împreună cu corpul purificat și limpezit de către foc, astfel încât Sufletul, Spiritul și Corpul se ilumineză unul pe celălalt cu o anumită limpezime cerească și se îmbrățișează în așa fel încât niciodată după aceea nu vor mai putea fi despărțite.

Iată de ce, datorită sufletului său, omul trebuie să fie considerat creatură fixă, deoarece (chiar dacă pare că moare) el va trăi pentru veșnicie; datorită acestui fapt, moartea omului nu este altceva decât o clarificare prin care (trebuind să treacă prin anumite grade poruncite de către Dumnezeu) el trebuie ca, după ce a părăsit această viață muritoare, să trăiască cu mai multă noblețe o viață nemuritoare. Lucrurile nu se întâmplă la fel cu celelalte animale, care din acest motiv nu trebuie considerate creaturi fixe, pentru că după moarte ele nu au nici o speranță de înviere și de viață nouă, căci sunt lipsite de acel Suflet rațional pentru care a suferit și a vărsat sângele său prețios adevăratul mijlocitor și unicul fiu al lui Dumnezeu.

Într-adevăr, dacă spiritul poate să locuiască în Suflet și în corp, nu înseamnă totuși că sunt și legate între ele, chiar dacă sunt în armonie și nu există nici un dezacord între ele; căci ele au nevoie de o legătură și mai puternică, adică de Sufletul pur, nobil și care nu poate fi înțeles[1], cel care le poate lega cu tărie pe amândouă, le poate proteja de toate pericolele și le poate

[1] Poate că sufletul este considerat imposibil de înțeles în raport cu misterul nașterii BINELUI și RĂULUI, potrivit „Genealogiei moralei" a lui Nietzsche.

apăra împotriva oricărui dușman. Întrucât locul din care sufletul a plecat este stins cu totul, acolo nu mai există nici o urmă de viață și nici vreo speranță de a o dobândi din nou, astfel că un lucru lipsit de suflet este cu totul imperfect, iar acesta este un mare secret, pe care trebuie neapărat să îl cunoască înțeleptul care caută Piatra noastră, iar conștiința m-a silit să nu trec sub tăcere un astfel de mister, ci să îl dezvălui celor interesați de știința noastră.

Cântărește deci vorbele mele cu băgare de seamă și află că spiritele ascunse în metale sunt mult diferite unul de celălalt, unul fiind mai volatil, celălalt mai fix, iar această diferență se regăsește atât în Sufletul, cât și în corpul lor. Așadar, orice metal care este format din astfel de spirite, cu adevărat fixe (ceea ce reprezintă o caracteristică atribuită numai Soarelui), are o mare putere și o mare virtute, cu ajutorul căreia poate lupta chiar și împotriva focului, iar prin puterea sa poate să își depășească orice dușman[1].

Luna are în sine un Mercur fix, prin care susține violența focului mai mult timp decât celelalte metale imperfecte, iar victoria obținută de ea arată suficient cât de fixă este ea, având în vedere faptul că răpitorul Saturn nu îi poate aduce nici o lezare sau scădere[2].

[1] Există o importantă analogie între lumea minerală și lumea spirituală a celor vii.

[2] Prin „răpitor", trebuie să înțelegem participiul prezent al verbului „a răpi", adică „a deposeda", „a oxida", tradus în limba latină prin „rapere". Această acțiune de separare poate fi pusă în corespondență, la nivel mitologic, cu Parcele – Μοιρα, αφαιρετις–, despre care s-a vorbit și în „Aurora Consurgens". În versiunea lor romană, Parcele capătă numele de Moire și se dezvoltă sub forma a trei țesătoare, dintre care una are în stăpânire nașterea, a doua căsătoria, iar

Voluptoasa Venus e bine colorată și aproape că întregul său corp este culoare, o culoare asemănătoare cu cea a Soarelui, care – datorită bogăției sale – bate mult spre roșu; dar, atunci când corpul său este lepros și bolnav, pe el nu poate fi menținută o culoare fixă; ci, odată ce corpul zboară, culoarea trebuie neapărat să îl urmeze căci acesta, fiind pieritor, Sufletul nu poate să rămână acolo, domiciliul său fiind consumat de către foc, astfel că nu mai apare și nu îi mai este oferit nici un loc și nici un refugiu, de care dimpotrivă ar avea parte dacă ar rămâne cu un corp fix.

Sarea fixă îi oferă războinicului Marte un corp dur, puternic, solid și robust, în care își au originea măreția sa și marele său curaj. De aceea este atât de greu să îl depășești pe acest Căpitan valoros, deoarece corpul său este atât de tare că nu poate fi rănit decât cu mari eforturi. Dar dacă cineva combină forța și du-

a treia moartea... În alchimie Morta se află în raport cu dizolvarea: ea este cea care alcătuiește horoscopul noului-născut, urmărind cu o baghetă mișcarea astrelor trasate pe un glob. Nona, cu pene pe cap, simbolizează durata vieții și numărul de ore acordat omului. În fine, Decima ține un pergament desfășurat, care reprezintă cartea destinului omului. Nona purta, la greci, numele de Lachesis; ea îi oferea fiecăruia o parte din firul său. Morta era numită Atropos; ea era cea care tăia firului, la momentul stabilit. Atropos are, în alchimie, sensul de „câmp nearat", trimițând spre ideea de eternitate și de permanență. În ceea ce o privește pe Decima, ea țese pur și simplu; este Clotho. Nu e deci prea greu să vedem în Decima echivalentul lui Mercur – conform planșei XIV din „Mutus Liber". Pornind de aici, putem ajunge la următoarele corespondențe hermetice: Parcele îl țin pe Mercur sub influența lor: Lachesis guvernează nașterea, despre Clotho putem spune că este substanța în sine, iar Morta este cea care hotărăște sfârșitul, dizolvarea. Or, pe calea uscată, dizolvarea Mercurului nu poate fi separată de volatilizarea sa; aceasta este cheia reincrudării Sulfului în Corp.

ritatea sa[1] cu constanța Lunii[2] și cu frumusețea lui Venus[3] și știe să le echilibreze printr-o metodă spirituală, va putea să obțină astfel o destul de bună armonie blândă, cu ajutorul căreia bietul om care a folosit în acest scop câteva chei ale Artei noastre, va putea, după ce a urcat în vârful acestei scări și a ajuns până la sfârșitul operei, să câștige viața, căci natura flegmatică și umedă a Lunii poate fi încălzită și uscată de către sângele cald și coleric al lui Venus, iar marea sa negreală poate fi corectată de către Sarea lui Marte.

Tu nu trebuie să cauți această sămânță în interiorul elementelor, pentru că ea nu se află atât de departe de noi, ci a fost așezată de natură foarte aproape de noi, astfel că o vei obține dacă vei corecta în așa fel Mercurul, Sulful și Sarea (vorbesc aici despre cele ale Filosofilor) astfel încât Sufletul, spiritul și corpul să fie atât de bine unite între ele încât să nu se mai poată despărți niciodată, iar atunci va fi făcut adevăratul lanț al iubirii și va fi construită casa slavei și a onoarei. Și trebuie să știi că toate acestea nu sunt nimic altceva decât cheia adevăratei Filosofii, asemănătoa-

[1] Unii alchimiști îl numesc Oțetul Înțelepților, dar prin această formulare ei confundă CORPUL cu SUFLETUL.

[2] Înfățișată aici sub forma lui Mercur sau a apei permanente; Luna este un simbol dual; în „Mutus Liber" și în alte lucrări, se poate observa că Luna are un sens diferit, în funcție de modul în care este înfățișată de către Adepți: la primul pătrar sau la al doilea pătrar; în primul caz, este vorba despre Mercur; în al doilea caz, este vorba despre SAREA fixă, altfel spusă de către Lunară.

[3] Iar Venus este înfățișată aici ca crepuscul de seară, sub forma sa de stibină, adică de PĂMÂNT alchimic; este deci vorba despre CORP sau SARE în sensul în care le înțeleg Paracelsus și Pseudo-Geber.

re proprietăților cerești, iar odată apa uscată[1] unită cu o substanță pământească, toate lucrurile vor reveni întotdeauna în același punct, ca și cum toate ar fi unul și același, care ia originea din trei, din doi și din unul. Dacă împlinești acest scop și ajungi până acolo, e mai presus de orice îndoială faptul că ai împlinit magisteriul.

După aceea unește soțul cu soția, astfel încât să se hrănească cu propria lor carne și cu propriul lor sânge și să se înmulțească prin sămânța lor la nesfârșit; și, cu toate că, din generozitate, aș fi vrut să îți spun încă și mai multe decât acestea, de teamă totuși să nu depășesc hotarele pe care Dumnezeu mi le-a stabilit, nu voi vorbi mai mult și mai pe larg, deoarece mi-e frică să nu abuzez de marile daruri ale lui Dumnezeu și să nu devin cumva autorul și cauza unui mare număr de răutăți ce ar putea fi săvârșite și să stârnesc astfel mânia divină, fiind condamnat, alături de cei răi, la chinuri veșnice.

Prietene, dacă aceste lucruri sunt atât de obscure încât nu poți să înțelegi nimic din ele, îți voi arăta în continuare practica mea, datorită căreia am obținut, cu ajutorul lui Dumnezeu, piatra ocultă; gândește-te la aceste lucruri cu multă grijă și fii cu luare aminte la cele Douăsprezece Chei și citește-le nu doar o singură dată, apoi lucrează așa cum te voi fi învățat, căci ele sunt într-adevăr puțin obscure, dar foarte exacte.

Ia aur din cel bun, fă-l bucăți și dizolvă-l așa cum îi învață natura pe cei pasionați de știință și redu-l

[1] Substanța sărată care formează partea cea mai importantă a Mercurului, numită și alkali fixe, arcanum duplicatum; poate fi pusă în legătură și cu apa divină a lui Zosimus.

astfel la primele sale principii - tot așa cum Medicul realizează disecția unui corp omenesc pentru a cunoaște părțile sale interioare -, și vei găsi astfel o sămânță care este începutul, mijlocul și sfârșitul operei, din care au fost produși aurul nostru și soția sa; este vorba de un spirit subtil și pătrunzător[1], de un suflet delicat[2], curat și pur, și o sare și esență a Astrelor[3], care, unite, nu sunt altceva decât o licoare și apă Mercurială[4].

Această apă va fi dusă la Zeul Mercur, tatăl său[5], ca să o examineze, să vrea să se căsătorească cu ea și să o facă soția sa și să facă din ea un ulei incombustibil[6], după care Mercur devine atât de orgolios și de superb, încât nici măcar el nu se mai recunoaște pe sine, ci, aruncând aripile sale de Vultur, își devorează coada

[1] Spiritul pătrunzător este Mercur, rezultat din topire și conținând o sare de potasiu; unii au crezut că această faimoasă sare dublă este kainitul; de fapt, nu e vorba de altceva decât de o sare de potasiu și magneziu, care participă la formarea alaunului]

[2] Este vorba de tinctura Pietrei sau Sulful roșu; acest magneziu, pe care l-am amintit, poate fi deja considerat drept un candidat la numele de Sulf; cea mai mare parte a adepților au preferat să folosească o sare vitriolică, creată din vitriol verde transformat în albeață sau din vitriol albastru; vitriolul alb, care oferă acces la gahnit, a fost prea puțin folosit.

[3] Este vorba despre CORPUL Pietrei, pentru care e folosită în alte părți și denumirea ambiguă de Lunar.

[4] Este Marea filosofilor, despre care vorbește Lambsprinck în prima sa figură din „De Lapide Philosophorum" și pe care alții o numesc apa lor permanentă

[5] Mercurius senex, despre care vorbește Jung.

[6] Adesea numit salamandră, chiar dacă nu se știe încă dacă este vorba despre SARE propriu-zis incombustibilă, care formează corpul pietrei sau dacă este vorba despre Compost, după cum spune Fontenay.

alunecoasă de dragon și îi declară război lui Marte; nestăpânitul Marte își strânge herghelia de cai repezi, îl prinde pe Mercur, îl ia prizonier și îl face pe Vulcan Paznic al închisorii sale, până când va fi din nou eliberat de sexul feminin.

De îndată ce această zarvă s-a auzit în țară, celelalte planete s-au adunat și s-au sfătuit în legătură cu ce trebuiau să facă de acum înainte, astfel încât totul să fie tratat cu prudența și maturitatea consiliului; atunci, Saturn, cu o gravitate fără de seamăn, a fost cel dintâi care a început să își ofere sfaturile[1].

Eu, Saturn, cea mai înaltă dintre planete, protestez și mărturisesc în fața voastră că am fost cel mai mic dintre toți, cu un corp slab și coruptibil, de culoare neagră, supus tuturor vitregiilor acestei lumi mizerabile. Totuși, eu sunt cel care pune la încercare toate puterile voastre, pentru că nu aș ști să rămân într-un loc și, luându-mi zborul, duc tot ceea ce găsesc asemănător cu mine. Și pun greșeala și această nenorocire a mea doar pe seama lui Mercur care, prin delăsarea și lipsa lui de grijă, mi-a provocat toate aceste nenorociri. De aceea vă rog și chiar vă implor pe toți să vă răzbunați pe el pentru această nenorocire a mea și, din moment ce se află deja în închisoare, să îl dați morții, să îl lăsați să se strice în așa fel, încât să nu-i mai rămână nici o singură picătură de sânge.

După Saturn, s-a ridicat Jupiter, cărunt și gârbovit; a făcut o reverență și, întinzându-și sceptrul, l-a

[1] Ne aflăm aici în fața unei scene care amintește de „Teatrul Astronomiei Terestre" de Edward Kelly, conform lui John Dee, în „Monada hieroglifică". Este vorba de defilarea culorilor operei, care apar în ordinea tradițională a prezentării Artistului.

salutat pe fiecare în funcție de calitatea sa; după o mică introducere, a lăudat sfatul tovarășului său Saturn și a cerut ca toți cei care nu vor fi de acord cu această părere să fie proscriși și exilați, după care și-a încheiat discursul.

După aceea, în față a ieșit Marte, purtând o sabie dezgolită, împodobită cu admirabile culori (de ai fi putut spune că era formată dintr-o rețea de oglinzi care aruncă flăcări, din cauza razelor care străluceau în fiecare parte a sa) și i-a oferit-o lui Vulcan, paznicul închisorii, ca să ducă la îndeplinire sentința pronunțată și să transforme în cenușă oasele lui Mercur; iar după ce acesta va fi mort, Vulcan să i se supună lui în mod necondiționat, ca cel ce împarte dreptatea, și să fie pregătit să îi îndeplinească orice poruncă.

Or, după ce Vulcan și-a îndeplinit această sarcină, a fost văzută sosind o frumoasă femeie albă, îmbrăcată cu o rochie lungă, de culoare gri-argintie, cu țesătura făcând ape-ape; după ce toți cei prezenți au privit-o mai de aproape, și-au dat seama că era Luna, soția Soarelui, care s-a aruncat la picioarele lor și, după mai multe suspine însoțite de lacrimi, i-a rugat, cu o voce tremurătoare și întretăiată de multe suspine, să fie eliberat soțul său, Soarele, închis din cauza minciunii și înșelătoriei lui Mercur; altfel, el ar fi urmat să piară împreună cu Mercur, deja condamnat la moarte prin judecata celorlalte planete. Dar Vulcan, știind bine ce are de făcut și ce îi fusese poruncit, nu și-a plecat urechea la aceste jelanii și nu a ezitat să îi supună pe bieții criminali executării sentinței sale, până când a sosit și Venus, îmbrăcată cu o rochie roșie și verde, cu un chip neasemuit de frumos, cu o voce dulce și curtenitoare, o stăpânire de sine și o ținută admirabile, purtând un buchet de flori frumos mirositoare, care

i-au făcut pe bărbați să se minuneze într-una datorită minunatei diversități a culorilor.

Ea l-a rugat pe Vulcan, în limba chaldeenilor, să îl elibereze pe Soare; a încercat să îl facă să își amintească faptul că trebuia să fie eliberat de către Sexul feminin, dar totul a fost în zadar, căci acesta avea urechile acoperite.

În timp ce ei vorbeau astfel, s-a deschis Cerul și de acolo a apărut un animal mare și nenumărate altele mai mici, iar acesta l-a ucis pe Vulcan și cu botul deschis a devorat-o pe nobila Venus, care se ruga pentru el și a strigat cu glas tare: femeile m-au născut, ele au semănat și au răspândit peste tot sămânța și au umplut lumea, iar sufletul lor este unit cu mine și de aceea voi trăi și din sângele lor. După ce a spus acestea cu voce ridicată, s-a retras, împreună cu toate fiarele mai mici, într-o încăpere și a închis ușa, apoi a mâncat bine și mai mult decât de obicei, a băut primul său incombustibil și a digerat cu mai mare ușurință băutura și mâncarea, și a creat un număr infinit de fiare micuțe și a făcut acest lucru de atât de multe ori, încât a umplut cu ele lumea întreagă[1].

După ce lucrurile s-au întâmplat în modul descris mai sus, s-au adunat mai mulți oameni învățați din întreaga țară și împreună au căutat să descopere mijlocul de a cunoaște acest mister, pentru a dobândi o cunoaștere mai aproape de perfecțiune a acestui fapt; dar, din cauză că nu s-au pus de acord unii cu alții, au

[1] Această scenă, care pare inspirată de Apocalipsă, se află într-un anumit raport cu *Masacrul Inocenților*, alegorie creată de Nicolas Flamel; dar foarte rar avem ocazia să o vedem dezvoltată într-o asemenea măsură. Imaginile eidetice cărora le dă naștere pot să evoce și anumite scene ale lui Dürer și Bosch.

muncit fără nici un folos, până când au văzut că sosește un bătrân cu barba și cu pletele albe ca zăpada, îmbrăcat în stacojiu din cap până în picioare, cu o coroană de aur presărată cu pietre prețioase nespus de scumpe. De asemenea, purta o centură plină de slavă și de fericire, iar picioarele îi erau goale; vorbea printr-un spirit unic care se afla în el, iar cuvintele îi pătrundeau întregul trup, în așa fel încât Sufletul său se resimțea. Acest om se înălță puțin mai sus decât ceilalți; trebuia să se asigure că ceilalți vor face liniște, deoarece era trimis de Ceruri pentru a declara și pentru a explica prin discurs fizic parabola și enigma descrise mai sus, așa că le-a atras atenția să își țină urechile deschise și să asculte cu răbdare.

Așadar, după ce s-a făcut liniște, bătrânul și-a început discursul, după cum urmează: trezește-te, popor muritor, și privește lumina! De teamă să nu fii înghițit de întuneric și de tenebre, Zeii fericirii, marii zei mi-au descoperit aceste lucruri în timp ce dormeam! O, fericit este acela ai cărui ochi s-au deschis și care poate să vadă lumina care mai înainte îi fusese ascunsă! Prin bunătatea lui Dumnezeu, s-au înălțat două stele pentru oameni, pentru a căuta înțelepciunea adevărată și profundă; priviți-le și înaintați spre limpezimea lor, căci acolo se găsește înțelepciunea!

O pasăre meridională rapidă și ușoară smulge inima din trupul unui animal mare din Orient și, după ce o smulge, o și înghite, iar apoi îi oferă animalului din Orient niște aripi, astfel încât ei doi să devină asemenea, căci trebuie ca fiarei orientale să îi fie smulsă pielea sa de Leu și ca aripile sale să mai dispară o dată, iar apoi să pătrundă amândoi în marea cea sărată, după care să iasă de acolo având o mare frumusețe, iar apoi să își arunce spiritele mișcătoare într-un puț bine sco-

bit, în care apa nu seacă niciodată, astfel încât să fie făcuți asemenea, ca și mama lor care este ascunsă acolo și care a fost compusă acolo, și să se nască din trei[1].

Ungaria m-a născut cea dintâi[2], Cerul și Astrele mă hrănesc[3], pământul mă alăptează[4]. Și chiar dacă aș muri și aș fi îngropat, aș recăpăta totuși viață și m-aș naște prin Vulcan, și de aceea Ungaria este patria mea, iar pământul care conține toate lucrurile este mama mea.

După ce toți cei prezenți au ascultat aceste lucruri, bătrânul a continuat să vorbească.

Faceți astfel încât ceea ce este sus să fie și jos, vizibilul să fie invizibil, corporalul incorporal și apoi mai faceți ca ceea ce este jos să fie și sus, invizibilul să devină vizibil și incorporalul corporal, pentru că de aceste lucruri depinde întreaga perfecțiune a artei, în care totuși sălășluiesc moartea și viața, nașterea și stricăciunea; este o bilă rotundă în care se învârtește schimbătoarea roată a norocului[5] și care le aduce oamenilor divini întreaga înțelepciune și fericire și în numele căreia sunt chemate toate lucrurile; totuși, Dumnezeu este stăpân și singurul care poruncește în privința lucrurilor eterne.

Iar acela care va dori să știe ce înseamnă toate lucrurile în toate lucrurile, să îi facă pământului aripi

[1] Nicolas de Valois vorbește, în „Cele cinci cărți", despre o pasăre meridională pe care o numește „repupu". Termenul ar putea să fie o corupere a denumirii „repipi", ceea ce i-ar da atunci sensul de liliac pitic sau de șoarece cu aripi.

[2] Aluzie la vitriolul de Ungaria.

[3] Varul metalic și roua de mai.

[4] Laptele de fecioară al lui Artephius, numit și grăsime de rouă.

[5] În legătură cu a zecea arcană a Tarotului.

mari[1] și să îl strângă și să îl apese astfel încât să se înalțe și să zboare pe deasupra tuturor munților, până la firmament, iar apoi să îi taie aripile cu forța fierului[2] astfel încât să cadă în marea roșie și să se înece acolo, apoi să calmeze marea și să sece aripile sale cu ajutorul focului și apoi al aerului, astfel încât pământul să renască[3] și atunci, într-adevăr, va avea totul în toate lucrurile; iar dacă nu poate să îl găsească, atunci să se uite în propriul sân, să caute și să viziteze tot ceea ce se află în jurul acestuia și pretutindeni va găsi totul în tot; ceea ce nu este nimic altceva decât o virtute astringentă a metalelor și mineralelor, provenind din Sare și din Sulf și de două ori născută din Mercur. Îți jur că nu aș ști să îți vorbesc mai pe larg despre toate lucrurile în toate lucrurile, dat fiind că toate lucrurile sunt cuprinse în toate lucrurile.

Dragi prieteni (a spus bătrânul), încheind acest discurs cred că, ascultând astfel înțelepciunea, ați putut să învățați și să înțelegeți, din această cuvântare a mea, din ce materie și prin ce mijloace trebuie să faceți Piatra prețioasă a vechilor Filosofi. Ori această Piatră a noastră nu numai că vindecă Metalele leproase și imperfecte și le reduce prin regenerare, convertindu-le într-o natură cu totul perfectă, ci ea păstrează și sănătatea oamenilor și îi face să trăiască timp îndelungat și prin virtutea sa celestă m-a adus până la o asemenea bătrânețe încât, plictisit să trăiesc atât de mult timp, am ajuns să doresc să părăsesc această lume.

[1] Printre creațiile pictorului și graficianului venețian Lorenzo Lotto se află și o superbă imagine a acestui pământ înaripat, care seamănă cu corabia Argo.

[2] Fierul este asimilat principiului fix. Este vorba de rugina de fier sau despre cocleală.

[3] Apariția din Rodos, găzduirea Latonei, nașterea Dianei și a lui Apollo.

Domnul fie lăudat, ale Lui fie onoarea, virtutea și slava în vecii vecilor, pentru harul și înțelepciunea pe care de bună voie mi le-a oferit în urmă cu atât de mult timp! Așa să fie!

Acestea fiind spuse, bătrânul s-a înălțat în văzduh și a dispărut din fața lor. După ce lucrurile acestea s-au întâmplat cum am spus, fiecare s-a întors în locul din care venise și și-a concentrat spiritul, acționând după înțelepciunea pe care i-o oferise Dumnezeu.

Gravură din ediția din 1624, p. 22.

[Această gravură inclusă într-o medalie ne permite să vedem cercul celor șapte planete, în partea superioară. Mercur susține o cupă în care vin să se scalde Soarele și Luna. Jos, există trei mici blazoane, pe care se distinge, în partea stângă, vulturul dublu, care amintește imaginea unui manuscris din „Atalanta fugiens", emblema XLV. În dreapta se distinge leul. Lupta acestor două naturi face loc apei înstelate și metalice, care apare pe micul blazon situat în partea de jos a mandalei hermetice. Deasupra acestui blazon este reprezentată hieroglifa stibinei. De o parte și de cealaltă se află simboluri ale mișcării planetelor. În jurul acestui ansamblu este

acronimul Visita. Interiore. Terrae. Rectificando. Invenies. Occultum. Lapidem. Unele elemente ale acestei gravuri sunt preluate dintr-o guașă din anul 1590, din „Viatorum spagyricum" de Herbrandt Jamsthlaer. De altfel, această imagine avea să fie prezentă și pe frontispiciul „Lânii de aur" atribuite lui Salomon Trismosin.]

Ilustrație din ediția germană de la 1877.

[Dragonul simbolizează Materia primă. Apar două mici cercuri, dintre care unul îi înconjoară aripile, pentru a indica Volatilul, iar celălalt labele, pentru a indica Fixul. Cei trei șerpi și triunghiul reprezintă cele trei principii, iar totul este cuprins în Oul Filosofilor].

Sfârșitul cuvântului înainte
și al primei cărți

CARTEA A DOUA

A CLAVICULEI
PIETREI PREȚIOASE
A VECHILOR FILOSOFI

Prima cheie

PRIMA CLAVIS.

[Prima cheie arată „cuplul alchimic", folosind simbolismul clasic: la dreapta se află principiul feminin al Mercurului ținând o ramură pe care se află trei flori, iar la stânga pelerinul, un călător care poartă în mâna dreaptă un baston. În prim-plan, în partea stângă, se află un lup care sare pe deasupra unui creuzet (calea uscată); în partea dreaptă este un bătrân care face un gest amenințător cu o coasă și se află deasupra unui ou. Corespondentul ramurii este varul, indispensabil pentru obținerea Mercurului filosofic; coasa reprezintă lira lui Orfeu, care potolește zarva și îmblânzește animalele sălbatice. Prima cheie simbolizează obținerea Mercurului prin intermediul sulfurii de antimoniu.- N.E.]

CAPITOLUL I

Despre pregătirea primei materii

Află, prietene, că nici un corp necurat sau lepros nu este potrivit pentru opera noastră, pentru că lepra și necurățenia lor nu numai că nu pot să producă nimic bun, dar și împiedică să se producă ceea ce este curat.

Orice marfă a unui negustător de minerale este vândută la prețul său potrivit, dar atunci când ea a fost falsificată devine cu totul nefolositoare, deoarece e stricată și, nefiind asemănătoare cu ceea ce este natural, nu va putea să facă operațiunile necesare.

Așa cum un medic curăță interiorul corpului și îndepărtează toate impuritățile cu ajutorul medicamentelor, la fel și corpurile noastre trebui purificate și curățate de orice murdărie, astfel încât pe parcursul generării noastre ceea ce este perfect să poată îndeplini operațiuni perfecte, pentru că înțelepții cer un corp curat, care să nu fie nici murdărit, nici contaminat, deoarece un amestec de lucruri străine ar însemna lepra și distrugerea metalelor noastre.

Așadar, coroana Regelui trebuie să fie din aurul cel mai pur, iar lui să i se alăture casta sa soție. Dacă vrei așadar să lucrezi cu materiile noastre, ia un lup

înfometat și fermecător, supus, datorită etimologiei numelui său, planetei Marte, dar ținând ca rasă de Saturn, ca și cum ar fi fiul acestuia[1].

Îl găsim în văi și în munți, întotdeauna în prag de a muri de foame[2]. Aruncă-i corpul Regelui, astfel încât să se satură din acesta, iar după ce va fi mâncat [acest corp], aruncă-l într-un foc mare, care să îl ardă în întregime, iar Regele va fi salvat[3]. După ce vei fi făcut acest lucru de trei ori, Leul îl va fi învins cu totul pe Lup, iar Lupul nu va mai putea să mănânce deloc din Rege, astfel că materia noastră va fi pregătită și vom fi gata să începem opera[4].

Și află că doar pe această cale vom putea să pregătim materiile noastre pure, căci Leul este spălat și curățat cu sângele Lupului, iar natura Leului se desfată minunat în acesta, deoarece între sângele unuia și al celuilalt există o mare înrudire, de parcă unul ar fi părintele celuilalt. Așadar, atunci când Leul va fi sătul, iar spiritul său întărit, ochii săi vor străluci și vor lumina precum Soarele, iar puterea sa lăuntrică va fi de cel mai mare folos cu putință pentru tot ceea ce veți vrea să faceți. Iar după ce va fi pregătit așa cum se cuvine, va putea fi folosit drept remediu potrivit pentru epileptici, iar alți suferinzi de boli grave și zece leproși îl vor urmări, vrând să-i bea sângele, și toți cei care

[1] Newton era de părere că antimoniul trebuia pus în legătură cu Berbecul, deoarece Soarele se află în exaltare în acest semn, în conformitate cu tradiția chaldeeană. A se studia, de asemenea, „Introitus", de Philalethes, cu referire la oglinda lui Marte și Venus.

[2] Este dragonul babilonian sau vitriolul roman sau, altfel spus, alaunul, conform lucrării lui Tripied despre Vitriolul filosofic.

[3] De văzut și emblema XXIV din „Atalanta Fugiens".

[4] Pregătirea Leului verde pornind de la dragon, adică pregătirea Mercurului filosofic.

sunt bolnavi, indiferent ce boală ar avea, se vor simți minunat în spiritul său. Pe scurt, toți cei care vor bea din această fântână din care curge aur se vor simți bine în trup și în spirit, se vor bucura de o sănătate perfectă, vor resimți o întremare a puterilor, o reîmprospătare a sângelui, o liniștire a inimii și o mai bună stare a tuturor organelor, atât dinăuntru cât și dinafară, pentru că această fântână vindecă nervii și deschide căile pentru a izgoni boala și pentru a pune în locul ei sănătatea.

Prietene, fii foarte atent și grijuliu ca această fântână a vieții să fie foarte pură și ca în ea să nu se amestece nici o altă apă străină[1] de teamă să nu se nască un monstru și ca peștele salvator să nu fie transformat în otravă veninoasă; iar dacă a fost adăugată ceva apă tare și corozivă pentru a dizolva materiile, aceasta să fie îndepărtată și să fie spălată cu grijă orice forță corozivă, pentru că nici o acreală și nici o coroziune nu sunt potrivite să gonească bolile, pentru că și acestea pătrund, însă cu distrugere și cu stricăciune, astfel că ajung să dea naștere la multe alte boli; și așa cum trebuie să împingi un cep folosind un alt cep, tot astfel trebuie să îndepărtăm otrava cu ajutorul otravei, pentru că e nevoie ca fântâna noastră să fie deplin purificată și în ea să nu apară nici un fel de stricăciune[2].

[1] Autorul este aici invidios: Francois Marie Pompee Colonna, în „Compendiul doctrinei lui Paracelsius", scrie: „Voi încheia acest articol – despre principiile Chimiei – îndemnându-l pe artist să fie vigilent atunci când vrea să extragă această chintesență a corpurilor *cărora trebuie să li se adauge ceva străin*, să aibă grijă ca lucrurile să se potrivească". Ori, este necesar ca o parte a Mercurului să fie amestecată cu corpurile Soarelui și al Lunii.

[2] Alegoria de mai sus este bazată pe diferențele subtile existente între cuvintele franțuzești „poisson - pește" și „poison - otravă".

Orice pom care nu face fructe bune și frumos mirositoare va fi tăiat, iar trunchiul său va fi altoit; odată făcut acest lucru, trunchiul va produce o ramură și din aceasta se va face un pom roditor, după cum va dori grădinarul[1].

Suveranul călătorește prin șase orașe cerești și rămâne să locuiască în cel de-al șaptelea, pentru că palatul său regal este împodobit și înfrumusețat cu aur și acolo sunt clădiri aurite[2].

Dacă ai ascultat ceea ce tocmai am spus, ai deschis prima poartă a primei Chei, ai trecut de primul obstacol; dar, dacă nu vezi nici o picătură de cerneală și nu ai dobândit nici o limpezime, degeaba vei mai întoarce și vei mai privi călimara, căci lucrul acesta nu îți va fi de nici un folos și nu îți va ajuta în nici un fel ochii trupești să găsească la sfârșit ceea ce ți-a lipsit la început, pentru că nu voi mai vorbi de aici înainte despre această cheie, așa cum m-a învățat Luce Papirius.

În simbolismul creștin, peștele nu e nimeni altcineva decât Hristos, purtat pe creuzet. Mărturie în acest sens stau altarul din Issenheim și sfântul Ioan Botezătorul.

[1] Aluzie la stejarul lui Flamel și la nuca galică, care formează una dintre cele mai subtile alegorii ale alchimiștilor, conform lucrării „Introitus", cap.VI.

[2] De văzut „Visul verde" al lui Bernard Trevisanul, în care eroul trece prin șapte săli, fiecare de altă culoare.

A doua cheie

[A doua Cheie i-a fost consacrată Mercurului dublu; înaripat, el va trebui să își piardă aripile, ceea ce se va face cu ajutorul unei coase. Atunci va fi obținută reducția sa.-N.E.]

CAPITOLUL II

La Curțile prinților se găsesc tot felul de băuturi și de licori și nici una dintre ele nu este asemănătoare cu alta, din punct de vedere al mirosului, culorii și gustului, căci au fost preparate în feluri diferite și de fiecare dată cu scopuri diferite, ele fiind necesare pentru a întreține și a fi băute de oameni diferiți.

Când Soarele străpunge norii și își răspândește razele, se spune în popor că Soarelui îi e sete și de aceea avem parte de ploaie; iar dacă acest lucru se întâmplă în mod frecvent, aproape întotdeauna știm că vom avea un an rodnic.

Ca să construim o casă neînchipuit de frumoasă avem nevoie de mulți arhitecți, și asta încă înainte de a fi terminată și înfrumusețată așa cum trebuie, căci lemnul nu poate să înlocuiască absența pietrei.

Țările care se află în apropierea mării sunt îmbogățite de fluxul și de refluxul acesteia, care e provocat de simpatia și de influența corpurilor cerești, astfel că fiecare reflux le aduce nu puține lucruri bune, ba chiar o mare mulțime de bogății prețioase[1].

O fată care se mărită e împodobită cu haine scumpe și frumoase, pentru ca soțul ei să o găsească atrăgătoare și, văzând-o împodobită astfel, să se îndrăgostească de ea; dar atunci când ei doi se vor culca

[1] De comparat cu Fuga XV din „Atalanta fugiens" și cu umedul radical metalic.

împreună, îi vor fi îndepărtate toate veștmintele și nu va rămâne decât cu unul singur, acela cu care s-a născut și pe care îl are încă din pântecele mamei sale.

În același fel, atunci când trebuie să îi căsătorim pe viitorii soți Apollo și Diana, e necesar să le facem mai multe feluri de veșminte, să le spălăm cu multă răbdare capul și chiar întregul corp, cu o apă pe care va trebui să o producem după o distilare îndelungă; căci există mai multe tipuri de apă, deoarece unele dintre ele sunt excelente, iar altele mai puțin bune, în funcție și de diferitele întrebuințări care urmează să li se dea, așa cum am spus atunci când am vorbit despre diferitele tipuri de băuturi pe care le putem găsi la Curțile prinților și ale seniorilor.

Și trebuie să știi că, dacă sunt vapori și nori care se ridică de la pământ și se îngrămădesc în Aer, aceștia vor cădea înapoi, din cauza greutății naturale a apei, și astfel pământul își va primi înapoi umiditatea pierdută, de care se va bucura și care îl va hrăni și va fi astfel mai pregătit să își producă roadele. De aceea e nevoie să repetăm aceste pregătiri ale apelor prin multe distilări, astfel încât pământul să fie pătruns de multe ori de această umiditate, iar această umiditate să fie trasă de tot atâtea ori ca în Euripos, unde pământul rămâne de multe ori uscat, după care apa se întoarce întotdeauna până când își recapătă cursul său obișnuit[1].

Așadar, atunci când palatul regal va fi fost deja construit cu multă trudă și împodobit cu mare grijă,

[1] O dată în plus, ajungem la cel mai înalt secret al operei; cine ne va lămuri oare misterul acestor sublimări repetate, al acestor redistilări? Al acestor convecții bruște? Pentru aceasta, e nevoie să studiem unul din cele mai înalte puncte ale științei: multiplicarea.

iar marea de sticlă[1] îl va fi îmbogățit, prin fluxul și refluxul său, cu multe lucruri prețioase, atunci regele va putea cu siguranță să vină și să locuiască în el.

Dar, dragul meu prieten, ai grijă ca unirea mirelui cu soția lui să aibă loc doar după ce le-ai îndepărtat toate veșmintele și podoabele, atât de pe față cât și de pe tot restul trupului, astfel încât ei să intre în mormânt la fel de goi cum erau atunci când au venit pe lume, de teamă ca locuința lor să nu devină mai rea și să nu se strice cumva din cauza amestecului cu vreun lucru străin[2].

Pe lângă ceea ce ți-am spus mai înainte, vreau să te mai învăț un lucru: prețioasa apă cu care trebuie spălat Regele trebuie produsă cu mare grijă și iscusință, prin confruntarea și lupta dintre doi campioni (prin asta, înțeleg două materii diferite), căci unul dintre aceștia trebuie să îl provoace pe celălalt pentru a-l face mai activ și a-l încuraja să obțină victoria; deoarece nu trebuie ca vulturul să-și facă de unul singur cuib pe culmile Alpilor, căci astfel puișorii săi ar muri, din pricina zăpezilor care acoperă vârfurile munților. Dar dacă adaugi un dragon îngrozitor, cum se află mereu în cavernele Pământului și care a fost mereu oaspetele munților reci și acoperiți de zăpadă, Pluton va sufla astfel încât în cele din urmă va goni din dragonul cel rece un spirit zburător înflăcărat, care prin violența căldurii sale va pârjoli aripile vulturului și va degaja căldură atât de mult timp, încât zăpada aflată

[1] Se știe că puiul lui Hermogenes este o casă de sticlă; de comparat cu fuga IX din „Atalanta fugiens", unde se vorbește despre o vază a naturii.

[2] Este necesar să se facă lichefierea materiei, obiect al putrefacției. Și să nu uităm niciodată că dizolvarea este cheia conjuncției.

pe culmile munților se va topi și se va transforma în apă, astfel că se va putea pregăti cu bine și așa cum se cuvine o baie minerală curată și foarte sănătoasă, pentru Rege[1].

[1] Alegorie a celor două tipuri de sulf; ce folos să pregătești un „Mercur alb" – în sensul unei opere la alb, fără actor sau scenă – dacă nu ai suflu care să-l locuiască: acesta este înțelesul acestor vorbe. În acest fel le înțelege și Limojon, atunci când ne asigură că Lunariul este Mercurul alb – partea dreaptă a celei de-a doua Chei, în timp ce oțetul foarte acru – descris și de Artephius în „Cartea secretă" – este Mercurul roșu, care corespunde părții stângi a acestei Chei. Cele două părți reunite formează dublul Mercur central, Mercurul filosofic, căruia trebuie să facem în așa fel încât să îi tăiem aripile.

A treia cheie

[În prim-plan se află dragonul care, de fapt, apare cu trăsăturile unei himere; dragonul cu solzi simbolizează una dintre materiile prime, probabil sulfura de antimoniu; poate, de asemenea, să fie vorba de șisturi piritoase sau alunifere, din care se extrage alaunul (în cazul în care pământul folosit are alumină); vulpea și cocoșul sunt cele două simboluri ale fixului și volatilului, a căror acțiune se petrece în a treia operă. Mai trebuie adăugat faptul că, în depărtare, castelul este un simbol al athanorului, în timp ce pădurea simbolizează materia primă. De cercetat și „De Lapide Philosophorum" a lui Lambsprinck.- N.E.]

CAPITOLUL AL TREILEA

Focul poate să fie sufocat de către apă, iar multă apă vărsată peste un foc mic devine stăpâna acestuia, astfel că Sulful nostru înflăcărat trebuie să fie făcut, moderat, învins și obținut cu apă potrivită, astfel încât prin forța sa înflăcărată să depășească și să domine apele în retragere. Dar aici nu va putea fi obținută izbânda dacă Regele nu a împrumutat apei sale din virtutea și din puterea sa și dacă nu i-a oferit o cheie din veșmântul și din culoarea sa regală; astfel, ca să fie dizolvat de ea și să devină invizibil, trebuie să apară din nou și să fie văzut. Și, cu toate că acest lucru nu se poate face decât cu vătămarea și rănirea corpului său, aceasta va duce totuși la o sporire a naturii și a virtuții sale[1].

[1] Aceasta este operațiunea din care alchimiștii au făcut deviza lor: SOLVE ET COAGULA. Atunci, vom putea înțelege fără nici un fel de greutate de ce vulpea, aflată în plan îndepărtat, este însoțită de două păsări și nu de una singură, lucru pe care nu pare să îl fi semnalat cineva până acum... Dar această alegorie poate fi explicată odată ce am înțeles misterul porumbeilor Dianei lui Philaletes și dacă am mai pătruns și înțelesul celor două claviaturi – exoterică și esoterică – la care cântă autorul acestei gravuri. Vulpea - αλωπηξ– este legată de parabola grăunței de aur – asemănătoare bobului de grâu: αλως – o formă a marelui zeu Nil; πηχυς, acesta desemnând, prin meandrele sale, ondulările unui șarpe. Am putea adăuga și faptul că αλωπηξ seamănă cu αλοπεγια, loc în care sarea se solidifică. În legătură cu păsările, ar trebui studiată și „Aurora consurgens".

Un pictor poate să pună o altă culoare pentru un alb gălbui, un galben roșiatic și un roșu veritabil, și chiar dacă toate celelalte culori ale sale rămân împreună, totuși aceasta din urmă va fi cea mai vizibilă și va ocupa rangul cel mai înalt, mai presus de celelalte.

La fel trebuie procedat și cu magisteriul nostru: atunci când îl vei fi făcut, trebuie să știi că el a dobândit lumina întregii înțelepciuni, care se răspândește chiar și în întuneric și care totuși nu arde și nu este arsă, deoarece sulful nostru nu arde și nu este ars, chiar dacă strălucește și își răspândește lumina până în depărtare, și nici nu vopsește deloc, dacă nu este pregătit mai dinainte și vopsit cu propria sa vopsea, pentru ca după aceea să poată să vopsească metalele bolnave și imperfecte. Și acest sulf nu poate să vopsească dacă nu îi este oferită și împrumutată această culoare, pentru că niciodată cel slab nu va putea să obțină izbânda, întrucât cel mai puternic i-o smulge, iar cel mai slab este nevoit cu atât mai mult să o cedeze[1].

Prin urmare, desprinde din ceea ce ți-am spus această concluzie, că cel slab nu poate nicidecum să îl forțeze sau să îl ajute pe altul slab și că o materie combustibilă nu poate salva din foc o altă materie, care e combustibilă ca și ea. Așadar, dacă avem nevoie de un protector care să apere materia combustibilă, un asemenea protector trebuie în mod necesar să aibă mai multă putere și mai multă virtute decât partea pe care o are de apărat și să fie în afara oricărui pericol, fiind incombustibil datorită unei virtuți naturale de a rezis-

[1] Această vopsire radicală nu poate fi realizată decât prin dizolvarea Sulfului; altfel spus, deschiderea metalului și transformarea sa în var.

ta cu tărie focului[1]. Oricine va dori să pregătească sulful nostru incombustibil trebuie să îl caute într-o materie în care el este incombustibil într-un mod incombustibil - ceea ce se poate face înainte ca marea sărată să fi înghițit un corp, și apoi să-l fi respins, el fiind sublimat într-un asemenea grad încât să depășească cu mult în splendoare ceilalți Aștri, iar sângele său să fie în asemenea măsură sporit și perfecționat, încât, la fel de bine ca un Pelican, să poată să își lovească pieptul cu ciocul fără ca prin asta să își slăbească în vreun fel sănătatea și să își poată hrăni toți puișorii cu propriul sânge, și fără ca asta să producă vreo vătămare celorlalte părți ale corpului său[2]. Despre această Rouă a Filosofilor, de culoare purpurie, și despre acest sânge roșu de dragon au vorbit și au scris toți Filosofii; prin mijlocirea acestui stacojiu al Împăratului artei noastre, cu care este acoperită Regina salvării, și al acestei purpuri sunt încălzite și aduse la deplina realizare toate metalele reci și imperfecte.

Iar acest superb veșmânt, împreună cu sarea Aștrilor, vine după acest sulf celest, păzit cu mare grijă, de teamă să nu se strice, și îl face să zboare asemenea unei păsări, atât cât va fi nevoie, iar Cocoșul va mânca vulpea și se va îneca și se va sufoca în apă, iar apoi, căpătând din nou viață prin foc, va fi (astfel ca fiecare pe rând să își îndeplinească rolul) înghițit de către Vulpe[3].

[1] Acest concept de protector este cu totul remarcabil; aproape că putem să vedem aici presimțirea unui agent de reducție. Astfel sunt, într-adevăr, cărbunele și varul vulgar, calx.

[2] Imaginea Pelicanului se impune precum cea a lui Mercur devorându-se pe sine, la fel ca șarpele Ouroboros.

[3] După cum se va vedea în continuare, aceasta evocă într-un mod irezistibil mișcările de convecție. Fulcanelli și-a amintit această viziune atunci când a comentat Viciile și Virtuțile de la Catedrala Notre-Dame de Paris, în special medalionul numit al Redistilării.

A patra cheie

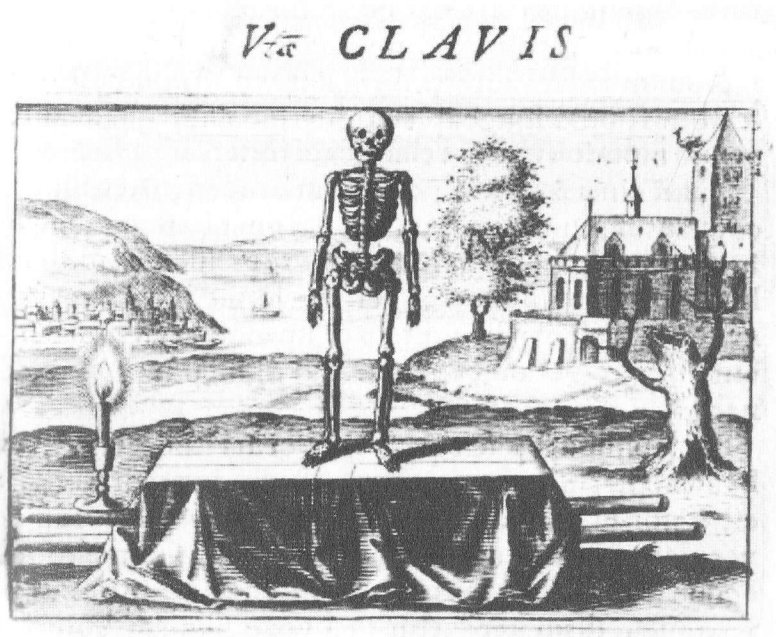

[A patra cheie: este „putrefacția", adică scufundarea corpului în baia astrelor (Mercurul filosofic), obținută pe calea uscată. Scheletul se află aici și pentru a ne aminti că cenușa de os (cărbunele animal) va fi necesară pentru a obține crema de tartru.- N.E.]

CAPITOLUL AL PATRULEA

Orice carne născută din pământ va fi dizolvată și se întoarce în pământ, astfel încât această sare pământească, ajutată de influența Cerurilor, să facă să apară o nouă sământă; căci, dacă nu se face deloc pământ, nu va putea să aibă loc în opera noastră nici vreo înviere, pentru că alinarea naturii este ascunsă în pământ, tot așa cum este și Sarea acelora care au căutat acolo cunoașterea tuturor lucrurilor[1].

În ziua judecății, lumea va fi judecată prin foc, iar ceea ce a fost făcut din nimic va fi transformat prin intermediul focului în cenușă, iar din această cenușă va renaște o pasăre Phoenix, pentru că în aceasta este ascuns adevăratul tartru, cu ajutorul căruia, dacă este dizolvat, se pot deschide și cele mai puternice lacăte ale palatului Regal[2].

După arderea generală, se vor face un pământ nou și Ceruri noi, și un om nou, mult mai glorios și mai minunat decât a fost cel care a trăit în lumea dintâi, deoarece va fi purificat.

[1] Este o alegorie clasică, care a jucat un rol important în apropierea alchimiei de gnoza creștină, însă aici se dovedește că această operațiune este una foarte reală; carnea născută din pământ reprezintă însăși substanța metalului deschis, este varul vechilor chimiști, iar sarea pământească este apa înstelată și metalică pe care alchimiștii o numesc apa lor permanentă, pentru a ilustra durata și calitatea căldurii sale, care o fac în același timp APĂ și FOC.

[2] Tartrul amintit aici de Basile Valentin nu are nimic de a face cu tartrul vulgar; Este vorba despre Alkahest.

Din cenușa și din nisipul fierte în foc un sticlar poate să facă sticlă de o culoare asemănătoare cu aceea a pietrelor prețioase, iar aceasta nu va mai fi considerată cenușă; ignorantul socotește că acolo se află o mare perfecțiune, dar nu și omul învățat, cu atât mai mult cu cât acesta s-a obișnuit cu astfel de lucruri datorită unei cunoașteri și unei experiențe îndelungate[1].

Pietrele sunt transformate în var potrivit pentru multe lucruri, iar înainte ca varul să fie făcut cu ajutorul focului el nu este altceva decât piatră, pe care nu am putea să o folosim în loc de var; însă ea este arsă cu ajutorul focului și, primind de la acesta un grad înalt de căldură, dobândește o virtute atât de potrivită încât spiritul înflăcărat al varului se adaugă perfecțiunii sale, cu care nu poate fi asemuit nici un lucru.

Orice lucru redus la cenușă arată și scoate la iveală Sarea sa[2]. Dacă vei ști ca, în timpul disoluției sale, să-i păstrezi separat Sulful și Mercurul, iar din acestea să redai cu iscusință ceea ce trebuie dat sării, se va putea

[1] Aici, am putea adăuga faptul că Basile Valentin rezumă întreaga operă în aceste câteva cuvinte: cenușă, nisip, fierbere.

[2] Aceasta este o frază cheie în elucidarea simbolismului alchimic: reducerea la cenușă corespunde, așa cum am văzut, oxidării metalelor. Orice sare este deci un oxid: ιος, pe care cabaliștii îl traduc prin otravă sau venin, de unde se desprinde imediat un corolar: șarpe, ținând cont de starea de vâscozitate în care se află materia pentru o piatră aflată în foc, lucru care, în paranteză fie spus, nu poate să se petreacă decât pe calea uscată. Dar aici se mai află și altceva, atunci când SAREA este comparată cu ceea ce autorul spune imediat despre SULF și despre MERCUR. Este vorba de faptul că SAREA rezistă la foc: este salamandra pe care o putem vedea în emblema XXIX din „Atalanta fugiens" a lui Maier sau în gravura X a lui Lambsprinck. Și, în cazul de față, nu poate fi vorba decât despre două „SĂRI": pământul lui Ammon sau pământul lui Chio.

face același corp ca înainte de disoluția sa[1]. Înțelepții acestei lumi numesc acest lucru nebunie și îl consideră o minciună, strigând că este cu neputință ca un om păcătos să facă o creatură nouă, fără să fie însă atenți că aceasta fusese și mai înainte o creatură și că Artistul, făcând o demonstrație a științei sale, nu face altceva decât să înmulțească sămânța naturii.

Cel care nu are cenușă nu poate să facă Sarea potrivită pentru lucrarea noastră, căci aceasta nu se poate face în absența Sării, deoarece nu există nimic asemenea ei, care să le ofere o astfel de putere tuturor lucrurilor.

Tot așa cum Sarea păstrează toate lucrurile și le ferește de putreziciune, la fel și Sarea Filosofilor apără și păzește toate metalele, astfel încât ele să nu poată fi niciodată distruse sau reduse la neant și să nu se poată face altceva a doua oară cu ele, fără ca astfel să nu moară și balsamul și spiritul Sării pe care o au, pentru că în acest caz ar rămâne pur și simplu un corp mort, care nu ar mai putea fi de nici un folos, deoarece ar fi părăsit de spiritele metalice și, odată ce acestea ar fi îndepărtate și pierdute prin moarte naturală, și-ar lăsa domiciliul gol și mort, iar acesta nu ar mai putea să fie adus din nou la viață[2].

Dar, dragul meu prieten, trebuie să știi că Sarea care provine din cenușă are cel mai adesea o virtute ocultă; totuși, ea nu poate fi folosită la nimic dacă interiorul său nu este întors către exterior, căci numai

[1] Dar acum este vorba despre un corp reînnoit și reîntinerit; acesta a trecut de la o stare amorfă la o stare cristalizată. Acesta este marele secret.

[2] Am avut deja ocazia să vorbim despre ceea ce pot să ofere ca materii „albe" un Mercur izolat sau un Sulf izolat.

spiritul poate să ofere viață și putere; corpul nu poate nimic, de unul singur. Dacă vei putea să găsești acest spirit, vei avea Sarea Filosofilor și uleiul cu adevărat incombustibil, atât de renumit datorită cărților vechilor înțelepți[1].

Dacă vei ghici numărul meu și îl vei dubla,
Și dacă vei vrea să mă aduci cu ei,
Vei găsi totuși prea puțini Înțelepți
Care să îmi cunoască virtutea și puterea.

[1] Uleiul incombustibil este tinctura pietrei; viața este lumina; puterea reprezintă forța Sulfului încarnat în Sare; așadar și aici este vorba despre o sinteză mentală în care trebuie să vedem încarnarea Sufletului în Corp.

A cincea cheie

[A cincea cheie: Este vremea pentru Marea Coacere, când cuptorul funcționează din plin (pe calea uscată, la o temperatură de 1300⁰ Celsius, după Fulcanelli). Priviți cu atenție desaga principiului feminin, foarte încărcată, și comparați dimensiunile sale cu cele ale desagii pe care o ține, în mâna sa stângă, personajul aflat în partea dreaptă din Prima Cheie: este același obiect. Corespunde lunii cu coarne și își găsește corespondența în emblema XLI din „Atalanta fugiens" de Michael Maier.
Observați, de asemenea, burduful. Creanga a crescut, semn al unei viitoare acreții a Sulfului în rășină de aur. Personajul micuț, care se pregătește să tragă cu o săgeată, este un simbol al rapidității cu care trebuie realizată prima intervenție ce corespunde regimului Mercurului la Philalethes. În partea dreaptă a acestei gravuri

trebuie să vedem principalele elemente nutritive ale Rebisului: FOCUL și laptele Fecioarei: ramura este un simbol al așa-numitului Arbore Solari, cu șapte flori, a cărui rădăcină este o inimă: Sufletul Pietrei. Cupidon, prezentat în forma sa tradițională – cu ochii acoperiți, pentru a simboliza orbirea dragostei – se pregătește să își lanseze săgeata de argint: asta vrea să spună că Principiile operei sunt aproape de conjuncție.
Această planșă ar putea, pe bună dreptate, să reprezinte alegoria formării alamei. Într-adevăr, în conformitate cu Pernety: „Filosoful Hermetic dorește ca Alama (un alt nume pe care l-a dat materiei sale) să fie compusă dintr-un aur și dintr-un argint crude, volatile, îngropate și pline de negreală în timpul putrefacției, care este numită pântecele lui Saturn, din care a fost zămislită Venus. Acesta este motivul pentru care ea este considerată ca fiind născută din Marea filosofică. Sarea produsă în acest fel este reprezentată de către Cupidon, fiul lui Venus și al lui Mercur, căci atunci Venus simboliza sulful, iar Mercurul argintul-viu sau mercurul filosofic". -N.E.]

CAPITOLUL AL CINCILEA

Viața care este ascunsă în pământ produce lucruri care iau naștere din acesta, astfel că oricine spune că pământul nu este deloc însuflețit e un mincinos, pentru că ceea ce este mort nu ar putea să îi ofere nimic unui ceva viu și nici nu ar fi capabil să facă orice alt lucru, din moment ce spiritul vieții a zburat de acolo și s-a împrăștiat. De aceea, spiritul este viața și sufletul pământului, acolo unde rămâne și unde își dobândește virtuțile, împrumutate naturii pământești de către ființa celestă și proprietățile Astrelor. Căci toate ierburile, arborii, rădăcinile, metalele și mineralele își primesc puterea și hrana de la spiritul pământului, deoarece viața acestui spirit, care este hrănit de către Astre, susține toate lucrurile care cresc pe pământ. Și, tot astfel cum o mamă îl hrănește ea însăși pe copilul pe care îl poartă în pântece, și pământul produce și hrănește cu spiritul dizolvat al Cerului mineralele pe care le poartă în măruntaiele sale[1].

Așadar, nu pământul este cel care dă formă fiecărei naturi, ci duhul de viață pe care acesta îl conține. Și

[1] Istoricii chimiei au vrut să vadă oxigenul în acest tip de spirit universal. Putem pune această întrebare, iar problema este, cu siguranță, dificil de rezolvat. Dar dacă rămânem în lumea mică a alchimiștilor, creuzetul lor fierbinte sau cuptorul lor închis – lucruri identice pentru învățăcelul care a prins deja gustul acestei științe – acest spirit ajunge să se confunde cu unul dintre elementele pe care vechii chimiști le numeau Nitrat aerian sau salpetru.

dacă ar fi deposedat vreodată de acest spirit, ar fi mort și nu ar mai putea să ofere nici un aliment, căci i-ar lipsi spiritul Sulfului său, care conservă virtutea vitală și din a cărui virtute iau naștere toate lucrurile.

Două lucruri opuse, chiar și dacă sunt puse împreună, nu vor putea totuși să se armonizeze cu adevărat, după cum puteți vedea, de pildă, că atunci când punem foc alături de pulbere în țeava unui tun, aceste două spirite diferite se separă unul de celălalt cu mare zgomot și violență, zburând în aer astfel încât nimeni nu mai poate să le vadă, și nu se mai știe unde au ajuns și ce au devenit, dacă nu ai înțeles ce sunt și în ce materie fuseseră ascunse.

Astfel, vei ajunge să cunoști faptul că viața nu este altceva decât spirit pur și tocmai de aceea tot ceea ce un neștiutor ar considera mort trebuie să trăiască o viață de neînțeles, dar totuși vizibilă și spirituală, și să fie păstrat în această viață. Dacă vrei ca viața să coopereze cu viața, aceste spirite sunt alimentate și hrănite de roua Cerurilor și își au originea într-o ființă celestă elementară și terestră, care se numește materie fără formă.

Și tot așa cum fierul atrage la sine magnetul prin simpatia și calitatea ocultă care există între cele două, la fel și în aurul nostru există un magnet, care este prima materie a pietrei noastre prețioase. Dacă vei pricepe acest lucru, vei deveni îndeajuns de bogat și de fericit în viața ta[1].

[1] Această calitate atractivă l-a fascinat pe Newton, care a crezut că ar putea – în domeniul infinitului mic – să refacă lucrările sale importante referitoare la gravitația universală. Dar am văzut că el a eșuat, deoarece a pornit de la o ipoteză fantezistă: așa-zisa putere de atracție a antimoniului.

Tot în acest capitol, îți voi mai oferi un exemplu: atunci când privim o oglindă, vedem reflexia tuturor lucrurilor, întru totul asemănătoare cu cel care privește; dar dacă acesta vrea să-și atingă cu mâna imaginea reflectată, nu va atinge decât oglinda pe care o privește; tot astfel, din această materie trebuie să extragem un spirit vizibil, care să rămână totuși de neînțeles.

Acest spirit este rădăcina vieții corpului nostru și Mercurul Filosofilor[1], din care se pregătește, cu multă iscusință, licoarea artei noastre, pe care o vei face din nou materială și pe care, prin anumite mijloace de un grad inferior, o vei face să ajungă la perfecțiunea suverană a celui mai perfect remediu. Căci începutul nostru este un corp bine legat și solid, iar mijlocul este un spirit fugitiv și o apă de aur fără nici o coroziune, cu ajutorul căreia înțelepții se bucură, în această viață, de împlinirea dorințelor[2]. Iar sfârșitul este un remediu foarte fix, atât pentru corpul omenesc, cât și pentru corpurile metalice, iar cunoașterea sa le-a fost dată mai degrabă îngerilor decât oamenilor, chiar dacă el a fost obținut și de unii dintre aceștia din urmă, care i l-au cerut lui Dumnezeu cu stăruință și cu rugăciuni neîncetate și nu l-au necăjit cu nimic nici pe El, nici pe cei sărmani.

[1] Este deci vorba de prima stare a Mercurului, după cum arată Artephius, care a vorbit mai bine despre acest lucru, la fel ca Pontanus și Lavinius.

[2] Această lămurire, „fără nici o coroziune", este fundamentală pentru înțelegerea modului de funcționare a Mercurului. Printre altele, ea permite demonstrarea măsurii în care diferitele substanțe desemnate cu termenul de vitriol, amintite atât de des în aceste texte, nu sunt folosite de fapt decât ca oxidanți pentru materiile prime; ele oferă tinctura, iar două dintre ele, fără îndoială, unul dintre principalii compuși ai Mercurului filosofic.

Și, pe deasupra, îți mai spun adevărul adevărat: o muncă trebuie să urmeze după altă muncă, pentru că la început trebuie să spălăm și să curățăm materia noastră, apoi să o dizolvăm, să o facem bucăți, apoi să o facem pulbere și cenușă, iar apoi trebuie să facem din ea un spirit volatil la fel de alb ca zăpada[1] și un altul la fel de volatil și tot așa de roșu precum este sângele[2], iar acestea două conțin un al treilea, și totuși ele nu formează decât un singur spirit, și ele trei sunt cele care mențin și prelungesc viața. Adu-le împreună și oferă-le o hrană și o băutură proprii naturii lor[3] și păstrează-le pe un pat de rouă, și ai grijă să fie cald, până în momentul generării[4]. Și atunci vei putea să vezi ce cunoaștere ți-au oferit Dumnezeu și natura.

Și trebuie să mai știi că niciodată nu am mers atât de departe în dezvăluirea atâtor lucruri, arătând asemenea secrete, știind că Dumnezeu a oferit naturii mai multă putere și mai multe miracole decât ar putea vreodată să creadă un om. Totuși, mi-au fost fixate anumite limite și granițe în ceea ce privește scrisul, astfel încât aceia care vor veni după mine să poată publica efectele minunate ale naturii, acelea despre care Dumnezeu îngăduie să se vorbească, care sunt socotite

[1] Este vorba despre Lunariu sau despre Mercurul alb.

[2] Mercurul roșu sau oțetul foarte acru despre care vorbește Artephius. În paranteză fie spus, autorul încearcă să arate în acest fel că Mercurul conține deja, în forma sa primitivă, tinctura, lucru pe care, după cunoștințele noastre, nu îl mai spusese nici un alt Adept.

[3] Este Laptele Fecioarei, despre care vorbește și Artephius; ar trebui studiată, de asemenea, și „Aurora Consurgens", pentru o viziune extraordinară a acestei alegorii.

[4] Se observă faptul că roua de mai – adică a lui Zeus – corespunde Mercurului; la câte confuzii a putut duce interpretarea planșei cu numărul IV din „Mutus Liber"!

totuși, de către ignoranți și insensibili, drept contrare naturii și supranaturale[1]. Însă naturalul își are originea în supranatural și dacă totuși vei uni toate aceste lucruri, nu vei găsi nimic care să nu fie pur natural[2].

[1] Aluzie la una dintre scrierile atribuite lui Basile Valentin: „Tratatul despre lucrurile naturale și supranaturale".

[2] Această afirmație reduce la neant orice posibilitate ca transmutările să se petreacă în mod natural. Singurele transmutări realizabile în mod natural au loc în creuzetul stelelor: e limpede că elementele grele din care suntem formați – de exemplu fierul care se află în hemoglobina noastră – au fost făurite la focul sorilor care s-au transformat în supernove: suntem așadar, în sensul propriul al cuvintelor, nepoții stelelor.

A șasea cheie

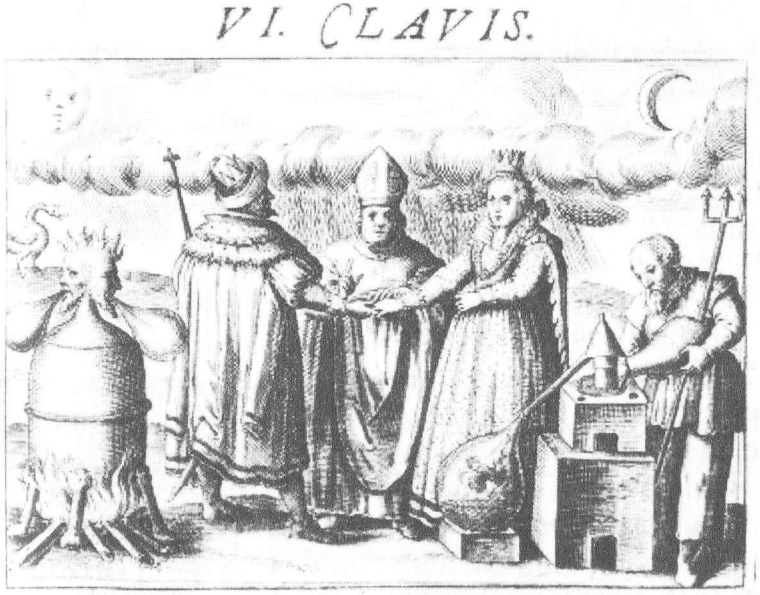

[A șasea cheie: am analizat deja această gravură. Ea corespunde „căsătoriei regale", realizată de un trimis, de către un vestitor. La dreapta se află Neptun, care simbolizează pur și simplu apa ce este adăugată la amestec pentru a obține crema de tartru. Aici ne îndeamnă Basile Valentin să îi dăm omului dublu înflăcărat să mănânce o lebădă albă, adică sarea albă obținută pornind de la tratarea salpetrului cu crema de calcar care dă carbonat de potasiu, unul dintre componentele Mercurului filosofic. Curcubeul complică această interpretare. – N.E.]

CAPITOLUL AL ȘASELEA

Fără femelă, masculul nu este decât o jumătate de corp, și la fel este și femela fără mascul; căci, atunci când sunt unul fără celălalt, ei nu pot să zămislească și să își înmulțească specia, însă atunci când se căsătoresc și sunt aduși împreună, devin un corp perfect și împlinit, potrivit pentru a zămisli.

Un câmp care a fost însămânțat prea mult devine supraîncărcat și neroditor, iar fructele sale nu vor putea să ajungă la maturitate; și, pentru că nu vor crește destul, acest câmp nu va produce decât puține semințe, iar acelea vor fi și ele amestecate cu multă neghină nefolositoare.

Dacă un negustor vrea să aibă conștiința nepătată, își va vinde marfa aproapelui său cu un preț cinstit, de teamă ca nu cumva să atragă asupra sa vreun blestem, dar și pentru a-i ajuta pe cei sărmani.

Multă lume se îneacă în râurile mari și adânci, dar râurile mai mici seacă cu ușurință și sunt uscate de căldura Soarelui, iar astfel noi suntem cu ușurință lipsiți de ele.

Iată de ce, ca să obții un rezultat bun la sfârșitul lucrării tale, vei avea mare grijă să alegi în mod cumpătat o anumită greutate și o anumită măsură la conjuncția licorilor fizice, astfel încât cea mai mare să nu cântărească mai greu decât cea mai mică, deoarece,

dacă acțiunea celei mai mici ar fi vătămată sau împiedicată, generarea ar fi astfel întârziată, căci ploile prea multe nu sunt bune pentru fructele pământului, în timp ce seceta prea mare le face să se dezvolte prea repede și apoi să piară înainte de vreme. Apoi, când baia a fost pregătită în întregime de către Neptun, măsoară cu mare grijă și răbdare apa ta permanentă, și fii cu băgare de seamă să nu greșești, punând prea multă sau prea puțină[1].

Trebuie să îi dăm omului dublu înflăcărat să mănânce o Lebădă albă[2], astfel încât să se omoare unul

[1] Este parabola greutății naturii comparată cu greutatea Artei. Apa permanentă este Mercurul lipsit de sarea sa ori Mercurul filosofic.

[2] Această alegorie este amintită de către Fulcanelli, în „Misterul catedralelor. Acest om dublu înflăcărat poate fi regăsit într-una dintre gravurile Azotului, iar lebăda face parte de mult timp din bestiarul alchimic. În „Pătrunderea Mercurului Înțelepților", Philalethes îl numește dragon înflăcărat. Echivalentul acestui om dublu este mierla albă a lui Ioan, după cum se vede la Sf. Ioan Botezătorul. În acest caz, avem de a face cu două corpuri asemănătoare, în ceea ce privește sarea; sau, cel puțin, au o anumită specificitate, deoarece unul este agentul, iar celălalt este pacientul; agentul este SULFUL roșu sau tinctura pietrei; pacientul este christophorul sau purtătorul de aur, SULFUL alb; în ceea ce privește lebăda, pe aceasta o regăsim și în emblema XL din „Atalanta fugiens". Omul dublu pare să fie asemănător cu Janus, zeu al porților și al trecătorilor, care guvernează începutul fiecărui an; este o indicare a tranzitului Soarelui prin semnul Capricornului, care este domiciliul lui Saturn-Cronos; marchează exaltarea lui Marte-Ares, simbol al puterii focului secret. Trebuie ținut cont și de faptul că acest Janus mai era numit și Geminus sau Quirinus, imaginea care anticipează Gemenii care, conform „Atalantei fugiens" și zodiacului alchimic, reprezintă figura Dioscurilor sau διδυμοι, epitet aflat în raport cu trecerea lui Apollo, în legătură cu διδυμαυς. În ceea ce îl privește pe Quirinus – Κυρινος –, el îi evocă pe cureți, preoții cretani care au vegheat asupra copilă-

pe celălalt, iar apoi să învieze și unul, și celălalt, iar aerul care vine din cele patru părți ale lumii să ocupe cele trei părți ale locuinței închise a acestui om înflăcărat, astfel încât să poată fi auzită Lebăda cum spune cuvântul său de adio, iar Lebăda friptă va fi servită la masa Regelui. Iar vocea înflăcărată a Reginei va plăcea foarte mult urechilor Regelui înflăcărat, care o va îmbrățișa cu prietenie, datorită marii afecțiuni pe care i-o poartă, iar apoi va fi satisfăcut de aceasta până când vor dispărea împreună și din ei doi se va face un singur corp[1].

Se spune de obicei că unul este cu ușurință învins de doi, mai ales dacă aceștia au suficient loc pentru a-și arăta puterea lor. Trebuie să mai știi că e nevoie de suflul unui vânt dublu care este numit Vulturn sau Sud-Sud-Est, apoi de un vânt simplu care se numește Eurus sau vânt din Levant sau de Miazăzi, după care

riei lui Jupiter; acești cureți – Κουρης – lucrau bronzul și se spune că se ocupau și cu creșterea albinelor, iar unii dintre ei erau preoți ai lui Cybele și ai lui Zeus. Pe de o parte, omul dublu înflăcărat evocă așadar imaginea Gemenilor focului – lucru deloc surprinzător, dacă ne gândim la faptul că constelația Gemenilor este domiciliul lui Mercur. Dar pot fi oferite și alte interpretări: Janus este de asemenea Ιανος, care poate fi înțeles, în conformitate cu orice logică, de către Cabală, ca Ιανουαριος corespunzând celei de-a șasea luni atice, Ποσειδεων, decembrie. Ori tocmai Poseidon-Neptun este cel care arată partea dreaptă a celei de-a șasea Chei: el apare înarmat cu tridentul său și vărsând apa divină a lui Zosima. Or, în luna decembrie, Soarele străbate semnul Săgetătorului, guvernat de către Jupiter. Dar, după alte surse, ar fi vorba de luna februarie, în timpul căreia Soarele străbate semnul Vărsătorului.

[1] Alegorie imposibil de înțeles dacă nu avansăm ipoteza unui corp topit, folosit pentru a dizolva aceste materii, desemnate de către Rege și Regină; în aceste pagini, am trecut deja în revistă toate substanțele care ar putea să aibă această putere în raport cu Mercurul.

acestea se vor liniști. Iar despre aerul preschimbat în apă trebuie să crezi pe bună dreptate că se va face un lucru corporal dintr-un lucru necorporal și că numărul va prelua stăpânirea asupra celor patru anotimpuri ale anului în al patrulea Cer, iar după ce cele șapte Planete își vor fi împlinit pe rând vremea guvernării lor, își va încheia cursul în partea de jos a Palatului, și va fi cercetat cu multă rigoare, și astfel cele două îl vor fi biruit și dat morții pe cel singur[1].

În acest loc, dacă vrei să dobândești mari bogății prin arta ta, este nevoie de o mare prudență și de judecată, astfel încât divizarea și conjuncția să fie realizate în mod corespunzător. Nu folosi greutăți false și nici pe prima care ți-ar ajunge, din întâmplare, la îndemână. Căci aici se află adevăratul stâlp și temelia întregului magisteriu, să duci la bun sfârșit și la perfecțiune acest capitol, prin Cerul artei, prin aer și prin pământ, prin

[1] În legătură cu vânturile amintite în lucrare, se găsesc amănunte în „Atalanta fugiens", XXV, XLVII și I. La începutul lucrării, suflă vântul din nord, Zephyr; apoi Vulturnus și Notus; apoi urmează Amphion și Zethes. Vulturnus vine din nord-est și se apropie de Vulturnus, care desemnează vulturul, pasăre dedicată lui Apollo și a cărei facere anunță Sulful în formare. Eurus vine din est sud-est. El pare a fi echivalentul grecesc al lui Vulturnus. Vântul de nord-vest este cel care sufla stâncile Scironiene asupra istmului Corint. În sfârșit, Notus era desemnat cu termenul „cel care luminează cerul", gonind norii, care ar putea fi apropiat, prin intermediul cabalei, de „lumină", ceea ce ne reamintește de lupul cenușiu din Prima cheie și de șarpe. Vulturnus este considerat un vânt „mijlociu" între Orient și Miazăzi. Cei care fecventează Marea Mediterană mai numesc acest vânt Syroch. În ceea ce îl privește pe Eurus, el mai este numit și vântul din Levant sau Apeliotes. În general, se poate stabili o analogie între Vulturnus și Eurus, pe de o parte, și cele două animale care se pot vedea în Emblema XLVII din „Atalanta Fugiens", pe de altă parte. Lupul vine din Orient – este Eurus - , iar câinele din Occident – este Vulturnus.

apa cea adevărată și prin focul asemenea, și prin conjuncția și primirea greutăților, puse așa cum te-am învățat, păstrând întregul adevăr.

A șaptea cheie

[A șaptea cheie: compendium al operei, vedem în această cheie simbolul greutăților naturii (dacă nu cumva este vorba de simbolul Justiției și, prin urmare, al lui Jupiter Ammon) și sabia care este simbolul primului agent, cel care permite obținerea umedului radical metalic despre care vorbește Fulcanelli. Haosul poate fi înțeles în două feluri: haosul inițial, care este prima materie în stare „confuză", și al doilea haos, cel care urmează după disoluția corpurilor sau după putrefacție. Cele patru anotimpuri simbolizează gradele regimului de temperatură; apa este înscrisă în simbolul focului, traducând astfel caracterul dublu al apei înflăcărate sau al focului care nu umezește mâinile: este Leul verde sau dizolvantul universal. – N.E.]

CAPITOLUL AL ȘAPTELEA

Căldura naturală păstrează viața omului, iar dacă ea este împrăștiată și pierdută, acesta trebuie să moară.

Folosirea moderată a focului ne apără de vătămările frigului, dar dacă vrei să îl folosești în alt scop și în cantitate mai mare decât se cuvine, acesta va deveni dăunător și va aduce stricăciune.

Nu este nevoie ca Soarele să atingă de aproape pământul cu corpul și cu substanța sa, ci este suficient să îi comunice virtutea sa și să îi ofere puterile sale, prin mijlocirea razelor trimise pe pământ, care, prin reflexie, au destulă forță pentru a se achita de această sarcină; și, printr-un amestec continuu, el face să se coacă toate lucrurile, deoarece razele sale aruncă flăcări, iar acestea sunt temperate de aerul prin care se răspândesc, astfel încât focul, prin mijlocirea aerului, și aerul, prin mijlocirea focului, se iubesc unul pe celălalt și își produc efectele[1].

Pământul nu poate să producă nimic fără apă, dar nici apa nu poate face să încolțească ceva fără pământ. În același fel în care apa și pământul nu pot să nască nimic separat, dacă nu se ajută unul pe celălalt, nici

[1] AERUL și FOCUL reprezintă o referire la Aerul Înțelepților, despre care vorbește Philalethes, adică Sulful sublimat în Mercur. În acest sens, se poate vedea și Emblema XXXVI din „Atalanta Fugiens".

focul nu poate să renunțe la aer, și nici aerul la foc, căci dacă ați lua aerul din foc i-ați pune capăt vieții, focul stingându-se atunci, iar aerul fără foc nu ar putea nici el să își îndeplinească vreuna din funcțiile sale, nici să dea viață prin căldura sa, nici să consume fluiditatea excesivă a apei.

Vița de vie are nevoie de o cantitate mai mare de apă în timpul Toamnei, ca să crească și ca să se coacă perfect strugurii deja aproape copți, încă de la începutul Primăverii, și, cu cât este mai cald Toamna, cu atât se va putea obține un vin mai bun, și mai delicat, iar cu cât va fi mai puțină căldură în timpul Toamnei cu atât va da via un vin cu forță mai puțină și în care se va simți mai mult apa.

În timpul Iernii, oamenii obișnuiți cred că totul este mort, atunci când văd tot pământul înghețat și fără să mai producă nici un fel de verdeață, dar apoi, când vine primăvara și frigul începe să dispară, învins de căldura Soarelui care urcă la orizont, toate lucrurile par să renască, copacii și ierburile încep din nou să răsară, iar animalele care fugiseră de asprimile iernii, ascunzându-se prin cavernele pământului, ies acum din aceste grote, și totul pare bun, iar diversitatea frumoasă și plăcută a culorilor și a florilor depune mărturie despre virtuțile și forțele a tot ceea ce reîncepe să înverzească; iar apoi vine Vara, și din această varietate de flori apar tot felul de fructe, apoi urmează Toamna cea îmbelșugată, când totul se perfecționează și se coace. De aceea îi mulțumim întru veșnicie Dumnezeului cel veșnic, care a rânduit o ordine atât de frumoasă și o asemenea succesiune a lucrurilor naturale.

Astfel curg și urmează unul după celălalt anotimpurile, iar după un an vine altul, și astfel vor continua lucrurile până când Dumnezeu va face să piară această lume, iar cei care posedă pământul vor fi înălțați cu slavă de către Dumnezeul slavei, și li se vor aduce laude. Și atunci va înceta orice acțiune a vreunei creaturi pământești sau sublunare, iar în mijlocul acestora va sosi o creatură celestă și infinită.

În timpul Iernii, Soarele își urmează cursul la o distanță mai mare de noi, astfel că nu poate să străbată și să topească zăpezile cele mari, dar în timpul Primăverii se apropie și încălzește aerul, iar puterea sa, astfel sporită, topește zăpada și o transformă în apă, căci cel mai slab este silit să se plece în fața celui mai puternic[1].

De asemenea, trebuie să urmărim cu atenție și să stăpânim cu grijă focul, de teamă ca nu cumva Roua să fie uscată mai mult decât s-ar cuveni și să nu aibă loc o lichefiere prea timpurie și disoluția pământului Înțelepților[2]. Dacă vei proceda altfel, nu vei face decât să îți umpli iazul cu scorpioni, în loc de pești din cei buni[3].

[1] Dimpotrivă, în timpul iernii Soarele se află cel mai aproape de noi sau, și mai exact, Terra se află la periheliul traiectoriei sale, însă înclinarea sa pe eliptică din această porțiune a orbitei sale este cea care cauzează iarna; aici nu este însă vorba decât despre considerații organoleptice.

[2] Aici este abordată tema regimului focului: Artistul nu trebuie să grăbească nimic, de teamă ca nu cumva „să ardă florile".

[3] O altă indicare a greutății, dacă e permis să spunem așa; Scorpionul semnifică Sulful; într-adevăr, evaporarea prea rapidă a Mercurului are drept efect obținerea unei materii în care Sulful s-a căsătorit în mod nepotrivit cu Sarea; astfel apare, de exemplu, oligistul. Opera a eșuat. În schimb, acela care va birui Scorpionul,

Dacă vrei așadar să făptuiești cu bine toate operațiunile, ia apa celestă deasupra căreia era purtat și se mișca la începuturi duhul lui Dumnezeu și închide poarta Palatului regal, căci după aceea vei vedea că inamicii lumești vor așeza asediul în fața orașului celest. De aceea trebuie să descompui și să îți înconjuri cerul cu un zid de apărare triplu și să nu lași decât o singură cale deschisă și liberă, dar bine păzită de garnizoane puternice. Să știi că animalele și alte ființe imperfecte locuiesc pe pământ din cauza dispoziției reci a naturii lor. Însă omului îi este menită o locuință aflată la înălțime, datorită temperamentului excelent al naturii sale. Și, cum spiritele celeste nu sunt compuse dintr-un corp pământesc și supus păcatului și stricăciunii, precum acela al omului, ci au un corp ceresc și nestricător, ele pot să suporte fără nici un fel de pagubă și frigul și căldura, atât sus, cât și jos. Însă omul purificat nu va fi mai mic decât spiritele celeste, ci va ajunge întru totul asemănător cu ele. Dumnezeu stăpânește peste Cer, la fel ca și peste Pământ, și el hotărăște în toate privințele.

Dacă vom cultiva cu grijă viața sufletelor noastre, vom ajunge în cele din urmă fiii și moștenitorii lui Dumnezeu, astfel încât vom putea să ducem la îndeplinire lucruri care acum ni se par peste putință de

după modelul lui Orion, - după cum se arată în „Atalanta Fugiens", Emblema XLIX – va putea să deschidă cea din urmă din cele „Douăsprezece Porți" ale lui Ripley, după cum putem afla de la D'Espagnet: „Însă prima operație, pentru a ajunge la roșu, începe în a doua casă a lui Venus, iar cea din urmă se încheie în al doilea tribunal regal al lui Jupiter, de la care preaputernicul nostru Rege va primi o coroană împodobită cu rubine prețioase" – cap. 137, „Opera Secretă" – mijloc de a numi Peștii.

împlinit; însă aceasta nu se poate face mai înainte ca întreaga apă să fie uscată și secată și înainte ca Cerul și Pământul, împreună cu tot neamul omenesc, să fie judecate și mistuite de către foc.

A opta cheie

[A opta cheie: în ultimul plan, arcașii care trag la țintă ne reamintesc necesitatea de a cerne corpul, pentru a extrage din el părțile cele mai grosiere. În plan intermediar se petrece ridicarea din mormânt, în stânga căruia se află un tufiș foarte des; este faza acreției și a multiplicării. În prim-plan, în partea stângă, personajul simbolizează sămânța metalică sau rășina de aur; în partea dreaptă se află îngerul Bunei-vestiri, care, în mod tradițional, simbolizează întotdeauna animarea lui Mercur, conform Mutus Liber. În centru, simbolul lui Venus, inversat, reprezintă pământul (alumină, siliciu), la fel și trisulfura de antimoniu (stibină). Această ilustrație amintește lama XX a tarotului: Judecata. În ceea ce privește crucile aflate în ultimul plan, ele simbolizează Sulful Viu, așa cum apărea pe lista hieroglifelor operei. Observați ținta: este străpunsă de șapte săgeți, care simbolizează metalele;

dintre aceste șapte săgeți, una singură a pătruns în centru. Observați, de asemenea, cheia pictată în partea de sus a țintei: ea își va împlini menirea numai dacă Artistul va reuși, prin arta lui, să forțeze mecanismul care îi va permite să deschidă celebra intrare în palatul regal, atât de mult lăudată de Philaletes. – N.E.]

CAPITOLUL AL OPTULEA

Fără putrezire nu poate să aibă loc nici un fel de generare, nici a omului, nici a oricărui animal, și nici o sămânță aruncată pe pământ nu poată să încolțească, și nici orice altceva de natură vegetală, dacă mai întâi nu putrezește; și faptul că multe dintre animalele imperfecte își capătă viața și originea numai din putrefacție trebuie considerat pe bună dreptate ca făcând parte dintre minunile Naturii, care face să se întâmple acest lucru, deoarece ea a ascuns în pământ o mare virtute generatoare, care se înalță, excitată de celelalte elemente și de influența seminței celeste.

Femeile de la țară se pricep de minune să ofere un exemplu al acestui fapt, căci ele nu pot să crească un pui, pe care apoi să îl gătească, dacă nu a avut loc putrezirea oului în care fusese închis micul pui. Din pâinea amestecată cu miere și putrezită apar furnicile, ceea ce reprezintă o altă mică minune a naturii.

Oricine poate să vadă, în orice moment, cum apar viermi în carnea stricată și putrezită din corpul oamenilor, al cailor sau al altor animale. De asemenea, putem să vedem păianjeni, viermi și alte insecte în nucile putrezite, în pere și alte fructe de acest fel. Într-un cuvânt, nu există omul care ar putea să numere speciile infinite de animale, insecte și alte ființe imperfecte care se nasc din putreziciune și stricăciune. Același lucru este arătat într-un mod limpede și de către plante, căci ve-

dem cum cresc tot felul de ierburi, precum urzicile sau altele de acest fel, numai din putregaiuri, chiar și în locuri în care astfel de plante nu au fost niciodată nici semănate, nici plantate. Explicația constă în faptul că pământul din anumite locuri are o anumită predispoziție de a produce astfel de buruieni și ajunge să se umple de semințele lor infuzate de corpurile cerești în măruntaiele sale și, excitat de propria lor putrezire să încolțească și să înverzească, aceste semințe ajung să sprijine concursul celorlalte elemente, producând o substanță corporală convenabilă naturii lor[1].

În acest fel pot Astrele face să apară, prin mijlocirea Elementelor, o sămânță nouă, care nu a fost încă văzută și care, plantată în pământ și apoi putrezită, poate să crească și să se înmulțească; însă omul nu are puterea și virtutea de a produce o nouă astfel de sămânță, căci lui nu i-a fost încredințată stăpânirea operațiunilor elementare și celeste, iar diferitele feluri de ierburi nu pot să apară decât din putreziciune. Dar cu cât acest fapt devine tot mai obișnuit pentru poporul de rând, prin experiența frecventă a sa, acesta nu îl explică într-un mod corect, ci, deoarece nu-și poate imagina în nici un fel cauzele unor asemenea lucruri, se gândește că toate acestea se întâmplă din obișnuință;

[1] Bineînțeles, nu putem fi de acord cu această legendă a generării spontanee... Unii ezoteriști de la începutul secolului al XX-lea credeau încă în astfel de povești, după cum putem observa în lucrările lui Charles Lancelin. Problema aparentului amestec de genuri între ezoterismul văzut în mod obișnuit din perspectiva teozofiei și a celui considerat drept hermetism, care ține de Arta sacră, este cauzată de confuzia genurilor, întreținută de Suflătorii de toate felurile și de divagațiile pseudo-științifice care nu au absolut nimic de a face cu acest tip de poetică a visării, după cum spune atât de bine și Bachelard, în „Flacăra unei lumânări" – „Flamme d'une chandelle".

însă tu, care trebuie să ai o cunoaștere mai înaltă, pătrunde mai departe decât vulgul și caută să descoperi cu ajutorul rațiunii principiile și cauzele din care (cu ajutorul putrefacției) apare o astfel de virtute vitală, nu prin obișnuință, așa cum crede poporul de rând, ci așa cum trebuie să cunoască lucrurile un cercetător înțelept și atent al efectelor naturii, care a văzut că toate lucrurile provin din putreziciune[1].

Orice element este supus nașterii și stricăciunii și acesta este motivul pentru care oricine este dornic de cunoaștere trebuie să știe că, în fiecare dintre acestea, sunt cuprinse în mod ocult și celelalte trei, căci aerul conține în sine focul, apa și pământul, ceea ce (chiar dacă pare de necrezut) este foarte adevărat. De asemenea, și focul conține aerul, apa și pământul. Pământul conține apa, aerul și focul. Altfel, nu ar putea să aibă loc nici un fel de generare. Pe scurt, și apa cuprinde în sine pământul, aerul și focul, altfel ea nu ar fi capabilă să producă nici un lucru, și chiar dacă fiecare Element se deosebește în mod formal de fiecare din celelalte elemente, nu se poate spune, din această cauză, că el ar fi separat de ansamblu, fapt care se poate observa cu limpezime atunci când se face separarea Elementelor prin distilare[2].

[1] Basile vrea să vorbească aici despre întoarcerea cenușii. În mitologie, această întoarcere este anunțată de apariția insulei Delos, ceea ce în termeni chimici se poate traduce prin coagularea apei mercuriale.

[2] Ecuațiile permutărilor Elementelor pot fi revăzute în „Cristalogenie" de Ortolan. Adăugăm faptul că aceste reflecții ale lui Basile sunt oarecum simpliste, căci nu vedem, de exemplu, de ce elementele nu ar putea să apară dintr-un haos la care participă într-un mod limitat, am putea spune... Am putea tot așa de bine ca, pentru a defini AERUL, să extragem PĂMÂNTUL din cele patru Elemente; din PĂMÂNT, AERUL. Aceste elemente nu sunt complementare: ast-

Și, pentru ca nu cumva ignoranții să îmi considere discursul frivol și cu totul nefolositor, îți voi demonstra ceea ce am spus prin probe suficiente. Află deci, tu, care vrei să cunoști disecția și anatomia naturii și separarea elementelor, că, în distilarea pământului, aerul, care este mai ușor decât celelalte două, se distilează primul, iar apoi apa, iar focul, datorită naturii sale spirituale, care le este comună amândurora, și datorită unei simpatii naturale, este unit cu aerul, iar pământul rămâne pe fund și conține Sarea gloriei. În distilarea apei, focul și aerul ies primele, apoi apa, iar partea pământească rămâne întotdeauna la fund.

În același fel, și din focul redus la o substanță vizibilă și mai materială decât în mod obișnuit, se pot extrage focul, aerul, apa și pământul, și să fie păstrate deoparte. În același fel, și aerul este format și din celelalte trei, iar niciunul dintre acestea nu se poate lipsi de el, căci nici pământul nu este nimic și nu poate să producă nimic în lipsa aerului. Fără el, focul nu poate nici să ardă, nici să trăiască. Apa lipsită de aer nu poate să producă nici un fel de generare. Pe deasupra, aerul nu consumă nimic și nu seacă nici o umiditate dacă nu are căldură naturală. Așadar, dacă în aer se găsește o căldură, rezultă prin consecință că acolo trebuie să existe foc, căci la tot ceea ce este de natură caldă și uscată trebuie să participe natura focului. Acesta este motivul pentru care toate cele patru elemente trebuie să fie reunite împreună și au întotdeauna grijă unul de celălalt. Astfel, putem vedea că ele sunt amestecate împreună în producerea tuturor lucrurilor. Acela care

fel sunt numai APA și FOCUL, pe care Bossuet le numește „acești doi mari dușmani". Apoi, pentru FOC am putea să extragem PĂMÂNTUL, iar pentru APĂ, AERUL. Găsim deci pe de o parte cuplul APĂ-FOC, iar pe de altă parte cuplul PĂMÂNT-AER.

ar contrazice această doctrină nu a pătruns niciodată în cabinetul Naturii și nu i-a vizitat secretele cele mai ascunse.

Trebuie să știi că ceea ce se naște prin putrefacție este astfel zămislit. Pământul se strică cu siguranță din cauza umezelii pe care o conține, care este principiu de putrezire, pentru că nimic nu poate să putrezească fără umezeală, adică fără elementul umed al apei. Or, dacă generarea trebuie să provină din putreziciune, ea trebuie să fie excitată de căldura care este legată de elementul focului, pentru că nimic nu poate să vină pe lume fără căldură naturală; ca să încheiem, dacă lucrul care este produs are nevoie de spirit vital și de mișcare, îi trebuie de asemenea și aer, căci dacă acesta nu ar colabora deloc cu celelalte și nu și-ar îndeplini funcțiunea, atunci generarea, sau mai degrabă materia lucrului care trebuie să fie produs s-ar sufoca singură din lipsă de aer, iar generarea s-ar transforma imediat în stricăciune, iar dincolo de asta devine limpede ca lumina zilei că toate cele patru elemente sunt strict necesare în orice fel de generare, și în plus că fiecare dintre ele își poate arăta cu limpezime puterile și operațiunile în fiecare dintre celelalte, dar mai ales în stricăciune, pentru că fără ea nimic nu poate și nici nu ar putea vreodată să vină pe lume. Și reține aceste lucruri, pentru a demonstra că cele patru elemente sunt necesare pentru producerea oricărui lucru, indiferent despre ce ar fi vorba.

Astfel, trebuie să cunoaștem și faptul că Adam, pe care Dumnezeu l-a creat din nămolul pământului, nu a avut nici o funcție vitală și nu a trăit deloc până când Dumnezeu nu a suflat asupra lui sufletul și duhul de viață, și, odată acestea pătrunse, el a început

imediat să trăiască. Sarea, adică trupul său[1] trebuie raportată la pământ, aerul inspirat fiind Mercurul, adică spiritul, iar suflul de inspirație i-a oferit imediat o căldură vitală, iar acesta era sulful, adică focul, și Adam a început îndată să se miște, iar prin această mișcare a oferit mărturia suficientă a unei inimi vii, căci focul nu poate să existe fără aer, și nici invers, aerul fără foc, în timp ce apa este amestecată cu amândouă, proporțional și în egală măsură[2].

Adam a fost deci compus, la început, din pământ, apă, aer și foc, apoi din suflet[3], din duh[4] și din corp[5], apoi din Mercur, din Sulf și din Sare[6].

[1] Indicație de importanță capitală asupra naturii ermetice a Sării, care trebuie pusă în legătură cu Trupul și nu – cum consideră mulți – cu SAREA numită de legătură, care nu este altceva decât Mercurul.

[2] Este AERUL Înțelepților, despre care vorbește Philaltehes, aer care mai e numit în alte locuri și Mercur roșu sau Leu roșu.

[3] Sulf spiritualizat.

[4] Episcopul, vicarul, conform Cheii numărul VI. Aici trebuie să vedem acel „Sensorium Dei" despre care vorbește Newton în „Istoria Magiei". Datorită acestei țesături întrepătrunse, fiecare punct din univers este, ca să spunem așa, în legătură cu toate celelalte, așa cum a fost și în momentul creației: FIAT LUX. În acest fel poate acest minunat artificiu al naturii să asigure legătura între două extremități ale vasului naturii.

[5] SAREA, care mai este numită Arsenic, de către Pseudo-Geber, sau rășină de aur.

[6] Aceste trei principii sunt numite de către hermetiști și principii principiale. Acesta este un punct important al doctrinei. Esprit Gobineau de Montluisant, scrie: „Acești trei copii semnifică primele trei elemente ale tuturor lucrurilor, numite de către înțelepți principii principale, din care își trag originea cele trei principii inferioare - sare, sulf și mercur - și care sunt numite principii principiale pentru a le deosebi de cele dintâi, chiar dacă toate împreună coboară din Cerul arhetipal și pleacă din mâinile lui Dumnezeu, care prin

În același fel și Eva, cea dintâi femeie și prima noastră mamă, a cuprins în sine toate lucrurile, deoarece ea a fost extrasă și produsă din Adam, care conținea aceste lucruri. Ia aminte la ceea ce tocmai am spus. Or, ca să revin la ceea ce spuneam despre putrefacție, trebuie ca orice amator și căutător al înțelepciunii să considere drept lucru sigur că, în mod asemănător, nici o sămânță metalică nu poate să opereze dacă nu a putrezit cu totul prin ea însăși și fără amestecul vreunei materii străine[1] și, cum nici o sămânță vegetală sau animală nu poate (după cum s-a spus înainte) să crească și să își înmulțească specia fără putreziciune, la fel trebuie judecate lucrurile și în ceea ce privește metalele. Iar această putrefacție trebuie să se facă prin operațiile elementelor, nu pentru că ar fi (cum am spus deja) sămânța lor, ci pentru că sămânța metalică, luând naștere dintr-o ființă celestă, astrală și elemen-

fecunditatea sa umple întreaga natură, iar toate influențele spirituale și celeste par să fie emanate din primele două Ceruri, înainte de a se uni cu orice corp sensibil..." („Explicație a enigmelor și figurilor hieroglifice aflate pe marele portal al bisericii catedrale și metropolitane Notre-Dame de Paris", 1640).

[1] Toate textele vechi sunt de acord că pentru acest lucru este necesar un grad ridicat de purificare. Atunci, trebuie să fie vorba despre materia pusă să circule prin vas – prin care se înțelege vasul naturii; ne-am înșela dacă am crede că este vorba despre un vas din sticlă vulgară, deși e lucru sigur că nici sticla nu este străină de operă... Sendivogius afirmă că nu trebuie adăugat nimic străin, deoarece disoluția corpului se face în propriul său sânge. În „Cele cinci cărți" ale sale, Nicolas de Valois este de acord cu ceea ce spune Pseudo-Flamel în „Dorința dorită", și anume că nici APA, nici PRAFUL și nici alt lucru nu trebuie să fie adăugat la „Ființa" operei. Autorul tratatului „Huginus la Barma" se mulțumește să spună că opera trebuie să fie făcută prin APA USCATĂ. Anonimul din „Recreațiile hermetice" scrie că vaza naturii este pământul pregătit.

tară și fiind redusă la un corp sensibil, trebuie să fie putrezită prin mijlocirea elementelor.

În plus, observăm că vinul are un spirit volatil, căci atunci când îl distilăm spiritul iese primul, iar flegma ultima, dar dacă prin căldură continuă este transformat în oțet, spiritul său nu mai este atât de volatil, căci la distilarea oțetului flegma apoasă urcă prima spre partea de sus a alambicului, iar spiritul ultimul, și, chiar dacă și unul și celălalt au aceeași materie, în oțet se află totuși alte calități decât în vin, pentru că oțetul nu mai este vin, ci o putrezire a vinului, care din cauza căldurii continue s-a transformat în oțet, iar tot ceea ce este extras din vin sau din spiritul său și îndreptat spre un vas circulator are cu totul alte puteri și operațiuni decât ceea ce este extras din oțet. Ceea ce este extras din vin sau din spiritul acestuia va fi prea laxativ și va curăța cu prea multă vehemență de sus; din moment ce virtutea sa veninoasă nu a fost depășită și stinsă, el se află încă între hotarele otrăvii; însă dacă îl vom extrage din oțet distilat, ceea ce va rezulta de acolo va avea o culoare frumoasă, iar apoi, dacă trecem oțetul printr-un bain-marie și spălăm pulberea gălbuie care rămâne la fund, vărsând peste ea, de mai multe ori, apă comună, și retrăgând tot de atâtea ori și eliminând întreaga forță a oțetului, se va face o pulbere dulceagă, care nu va slăbi pântecul, ca mai înainte, ci este un remediu excelent, care poate să vindece numeroase boli, fiind pe bună dreptate recunoscut drept una dintre minunile Medicinei. Pusă într-un loc umed, această pulbere se transformă într-o licoare care, fără să producă vreo durere, este suficientă pentru a vindeca multe boli externe.

Pe scurt, în asta constă ideea principală a acestui capitol: trebuie să știm că este o creatură celestă, a cărei viață este hrănită de către Astre și alimentată de cele patru elemente, iar ea moare, apoi putrezește, după care Astrele, mijlocind Elementele care au această sarcină, îi vor reda viață acestui corp putrezit, astfel încât să se facă celest și să meargă, cu aripile sale, în cea mai înaltă cetate de pe firmament. Dacă vei face aceste lucruri, vei vedea pământescul consumat în întregime de către celest și corpul pământesc având întotdeauna Coroană celestă de onoare și de glorie.

A noua cheie

IX. CLAVIS.

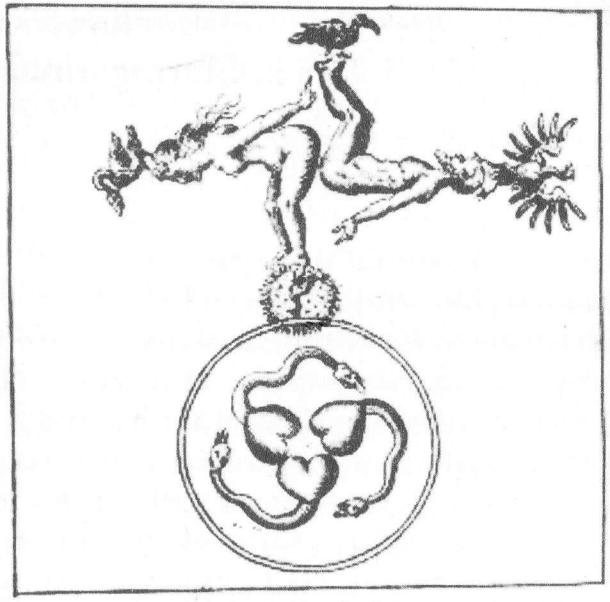

[A noua cheie: Gravura reprezintă cuplul Sulf–Mercur și cohobațiile filosofice care corespund îmbogățirii progresive cu Sulf a principiului Feminin, în timpul Marii coaceri; se observă o pasăre Fenix, o lebădă și un corb. Această fază corespunde „rotației" compușilor. În sfârșit, se observă că imaginea generală a gravurii corespunde unei cruci și că, în funcție de poziția sa, poate simboliza pământul sau pe Venus. Corbul este sinonim cu putrefacția (dizoluția radicală), fenixul este sinonim al „mugurelui" și corespunde reincrudării corpului; lebăda în corespunde Leului verde. În sfârșit, trebuie remarcat păunul aflat la picioarele femeii, despre care găsim amănunte în figura XV din „Aurora consurgens" - N.E.]

CAPITOLUL AL NOUĂLEA

Saturn, cea mai înaltă dintre planete, este cea mai de jos și cea mai abjectă în magisteriul nostru, dar totuși el deține Cheia principală și, fiind cel mai neînsemnat și neavând aproape nici un fel de autoritate, el ocupă cel mai frumos loc și, chiar dacă a dobândit, prin voința sa, ceea ce e mai înalt, mai presus decât celelalte Planete, trebuie totuși să cadă cel mai jos, să îi fie tăiate aripile, iar lumina lui obscură să fie mult diminuată și prin moartea lui să vină întreaga perfecțiune a operei, astfel încât negrul să fie transformat în alb, iar albul să capete culoarea roșie.

Și el trebuie să depășească toate celelalte planete prin exaltarea tuturor culorilor care există pe lume, pe care le vom vedea până când va apărea culoarea supra-abundentă a Regelui triumfător și acoperit cu onoruri, semn foarte sigur al izbânzii; și chiar dacă Saturn pare cel mai neînsemnat și cel mai mic dintre toate, el are totuși o foarte mare virtute și multă eficiență, căci fiind nobila esență (care nu este altceva decât un frig foarte puternic) unită cu un corp metalic volatil și înflăcărat, el o face fixă și mai solidă și chiar mai bună și mai fermă și mai permanentă decât este el însuși.

Această transmutare își are originea în Mercur, Sulf și Sare și, fiind realizată prin acestea, de acolo își va lua și sfârșitul și ultima perioadă.

Aceste vorbe vor depăși înțelegerea multora, pentru că, într-adevăr, acest mister este atât de înalt, încât numai cu greu poate să fie înțeles. Dar cu cât este materia mai neînsemnată și mai abjectă, cu atât trebuie să fie spiritul mai înalt și mai subtil, astfel încât să se păstreze inegalitatea din lume, maeștrii să poată fi distinși de slujitori, iar slujitorii să fie recunoscuți de către maeștrii, după îndatoririle lor[1].

Din Saturn, pregătit cu multă grijă, vor ieși numeroase culori, precum culoarea neagră, culoarea cenușie, culoarea galbenă și culoarea roșie, precum și alte culori intermediare între acestea, și în același fel și materia Filosofilor trebuie să capete și să lase numeroase culori, înainte de a ajunge la finalul și la perfecțiunea dorită. De câte ori se deschide o poartă nouă a focului, tot de atâtea ori Regele va împrumuta de la creditorii săi haine noi, până când, dând înapoi

[1] Aparent, nu există o legătură directă între text și Cheie. Acest lucru devine cu atât mai important dacă avem în vedere faptul că „Cele douăsprezece chei" au constituit, inițial, o carte mută, după exemplul oferit de „Mutus Liber". Abia după aceea a fost scris și un text, începând cu ediția lui Michael Maier. Despre acest Cronos-Saturn ne putem face o idee cu ajutorul cercului în care se rotesc inimile legate de cei trei șerpi. Numărul inimilor nu are altă menire decât să reflecte numărul principiilor și să arate că o parte a tincturii regale există în principiile principiale: Mercur, Sulf și Sare. Nu există nici o îndoială asupra faptului că principiile noastre vor fi dizolvate și corupte; însă Arta reprezintă o garanție a unei învieri sigure și a transformării lor în corp de glorie; așa cum din întuneric trecem la lumină, de la confuzie la ordine, secretul alchimiștilor este că trecem – prin iscusința Vicarului – de la amorf la cristal. Asta a încercat să ne facă să înțelegem și Fulcanelli, în capitolul său despre cadranul solar din Edinburgh, unul dintre ultimele capitole ale celui de-al doilea volum din „Demeures Philosophales".

aceste credite, devine bogat și nu mai are nevoie de nici un creditor[1].

Venus apare cea dintâi, luminoasă și strălucitoare într-o manieră regală, ținând în mâinile sale conducerea Regatului și oferind, după obicei, slujbe fiecăruia. Muzica poartă înaintea ei o flamură roșie, în centrul căreia este pictată în mod artistic Caritatea, purtând un veșmânt de culoare verde. Saturn este Majordomul și Intendentul casei sale și, atunci când el se află acolo, Astronomia merge în fața lui, purtând o insignă care de fapt este de culoare neagră, însă reprezintă totuși portretul credinței îmbrăcate în galben și roșu[2].

Jupiter, cu sceptrul său, are calitatea de Vicerege. Înaintea lui merge Retorica, purtând Știința, de culoare alburie și cenușie, unde este reprezentată Speranța, în culori foarte plăcute.

Marte, Căpitan experimentat în fapte de arme, domnește și el, foarte înflăcărat și cu multă căldură. Geometria merge în fața lui, purtându-i drapelul însângerat și colorat cu sânge, în mijlocul căruia se află efigia Forței, care poartă o haină roșie.

[1] Aceste culori nu sunt decât sinteze mentale și nu este vorba nici măcar, în sensul folosit de Chevreul, de faptul că ar trebui să le acordăm proprietăți organoleptice, ci de proprietăți ideatice, deoarece aceste culori trebuie interpretate cu ajutorul simțului rațiunii; ele țin, ca să spunem așa, de ordinul sensibilului: culoarea neagră se raportează la PĂMÂNT, culoarea cenușie, care, conform lui Pernety, corespunde regimului lui Jupiter, nu poate să se raporteze decât la cenușă, adică la var. Culoarea galbenă ar fi aceea a AERULUI și, de asemenea, a Sulfului care se naște.

[2] Acestea care ne sunt prezentate sunt Virtuțile și elementele Oglinzii Moralei și Științei, conform lui Gobineau. După Fulcanelli, Caritatea ar disimula pregătirea dizolvantului universal și din acest motiv este descrisă aici ca și cum ar purta un veșmânt de culoare verde.

Mercur este Cancelarul tuturor, iar Aritmetica îi poartă steagul, vopsit în toate culorile din lume (pentru că acolo se află o diversitate de nedescris), iar în centru este Cumpătarea, pictată cu o varietate admirabilă de culori.

Soarele este guvernatorul Regatului, iar Gramatica îi poartă steagul, pe care se zărește Justiția pictată cu aur; și, chiar dacă o astfel de guvernare ar trebui să aibă mai multă putere și autoritate asupra Regatului său, Venus l-a depășit totuși, datorită marii sale splendori, și l-a făcut să își piardă vederea.

În sfârșit, apare și Luna, iar Dialectica poartă steagul său, de o culoare foarte albă și strălucitoare, pe care se observă Prudența, pictată cu albastru; și, deoarece soțul Lunii este mort, ea trebuie să îi urmeze la stăpânirea Regatului. De aceea, observând-o pe Venus și cu ajutorul Cancelarului va reforma statul și va crea o poliție nouă și amândoi vor prelua dominația asupra nobilei Regine, Venus.

Remarcăm deci că o Planetă trebuie să o facă pe alta să-și piardă slujba, stăpânirea și Regatul și să îi îndepărteze orice putere și maiestate regală, până când cele mai importante dintre ele vor ține Regatul în propriile mâini păstrându-l, și, prin culoarea lor constantă și permanentă, obținând victoria împreună cu mama lor, și unite încă de la început, se vor bucura de o asociere perpetuă și naturală și de dragoste, până când lumea cea veche nu va mai fi lume. Și în locul său va fi făcută una nouă, iar o Planetă o va fi consumat spiritual în asemenea măsură pe alta, încât, cele mai puternice hrănindu-se cu celelalte, vor fi singurele care vor rămâne din restul, iar două sau trei vor fi învinse de către una singură.

Remarcă, în fine, că trebuie să ridici balanța celestă și să pui pe brațul ei stâng Berbecul, Taurul, Racul, Scorpionul și Capricornul, iar pe brațul drept Gemenii, Săgetătorul, Paharnicul, Peștii și Fecioara și, din moment ce Leul poartă aur, se va arunca la sânul Fecioarei și astfel Balanța va atârna mai greu în această parte. Pe scurt, fă astfel încât cele douăsprezece semne ale Zodiacului, formând constelațiile lor cu cei șapte guvernatori ai Universului, să se privească toți cu ochi buni și să aibă loc (după ce vor fi trecut toate culorile) adevărata conjuncție și căsătorie, astfel încât cel mai de sus să devină cel mai de jos, iar cel mai de jos să devină cel mai de sus[1].

[1] Se observă cu ușurință faptul că toate aceste recomandări nu sunt altceva decât alegorii despre desfășurarea operei și conducerea operațiilor. Pe baza unui zodiac alchimic și a Fugii numărul XLV din „Atalanta Fugiens", putem încerca să oferim corespondențe hermetice cu raporturile lor cu hieroglifele operei. Dacă ținem cont de exaltările planetare, autorul ne sfătuiește să punem pe unul din brațele Balanței Soarele, Luna, pe Jupiter și pe Marte, iar pe celălalt braț pe Venus și pe Mercur. Știm că astrologii chaldeeni nu au acordat o exaltare anume următoarelor semne zodiacale: Gemeni, Leu, Scorpion, Săgetător și Vărsător. În schimb, guvernatorii acestor semne erau, în ordine: Mercur, Soare, Marte, Jupiter și Saturn. Observăm că Leul este considerat christophor – purtător de aur: Leul roșu sau sfântul Christophe. În ceea ce îl privește pe Paharnic, este vorba despre Aquarius, Vărsătorul. Vărsătorul a fost identificat cu Ganymede, un tânăr frumos pe care Zeus l-a ridicat și l-a adus pe Muntele Olimp pentru a deveni paharnicul zeilor (constelația Cupei era reprezentarea cerească a uneltei funcțiunii pe care o îndeplinea). Dacă rezumăm, vom obține următoarele asociații: Saturn = astronomie, Jupiter = retorică, Marte = geometrie, Mercur = aritmetică, Soare = gramatică, Lună = dialectică, Venus = Muzică, Caritate. Trivium este format din gramatică – Soarele, din retorică – Jupiter și din dialectică – Luna. Quadrivium este format din aritmetică – Mercur, geometrie – Marte, astronomie – Saturn și din muzică – Venus. Trivium e pus astfel în corespondență cu cele trei principii principiale ale alchimiștilor: SARE, SULF și MERCUR. Corespondența este

Din Univers dacă natura
Ar fi fost pusă-ntr-o figură,
Și nu s-ar fi putut schimba,
Nici prin artă modifica,
Nimeni nu ar fi putut ști
Ce miracole poate-mplini,
Și de aceea trebuie să-i mulțumim
Lui Dumnezeu, de la care asemenea daruri primim.

ușor de stabilit: SARE = LUNĂ = DIALECTICĂ, SULF = SOARE = GRAMATICĂ, MERCUR = JUPITER = RETORICĂ. În ceea ce privește științele din quadrivium, acestora le corespund Elementele lui Empedocle: AER = MERCUR = ARITMETICĂ, APĂ = VENUS = MUZICĂ, FOC = MARTE = GEOMETRIE, PĂMÂNT = SATURN = ASTRONOMIE. De aici, rezultă că Mercurul filosofic, fiind format din APĂ și din AER, ține în mod necesar de aritmetică și de muzică; că Sulful sau tinctura ține de geometrie și că, în sfârșit, Sarea este de origine celestă, lucru pe care îl afirmă toate textele.

A zecea cheie

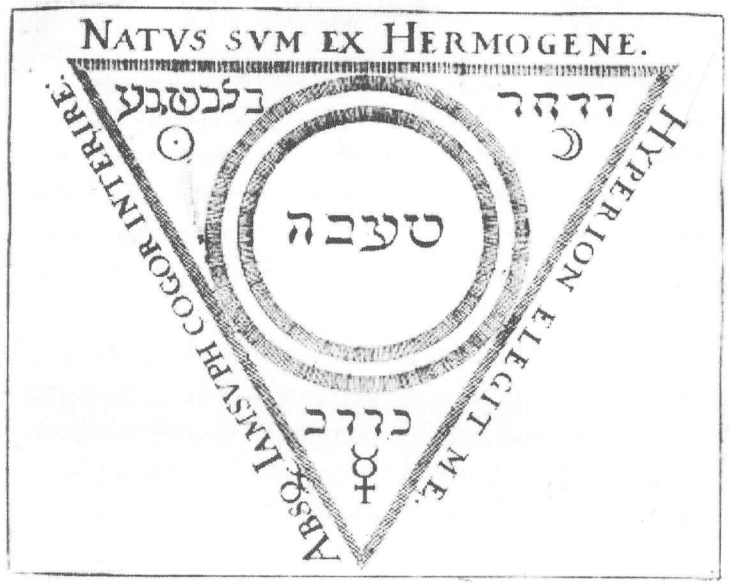

[A zecea cheie: Simbolismul exprimat de această gravură este complex: regăsim acolo simbolul apei, care circumscrie un cerc dublu; în cele trei unghiuri ale acestui triunghi cu baza în partea de sus sunt puse simbolurile Sulfului, Lunii și Mercurului. Inscripția spune: „M-am născut din Hermogene. Hyperion m-a ales. Fără Iamsuph, sunt nevoit să pier". J. Van Lennep scrie, în „Alchimia" sa, că „Iamsuph" rămâne enigmatic. Hermogene reprezintă Mercurul și nu acolo se află complexitatea acestei probleme. Conform oricărei logici, Hermogene reprezintă o formă a lui „Hermo genes" – „făcut de către Mercur", ceea ce alchimiștii au arătat sub forma „casei puiului" sau a „puiului lui Hermogene". Însă aici nu este vorba despre pasărea lui Hermes, care este pasărea Phoenix. Expresia „pullus Hermogenis" nu trebuie să producă vreo confuzie: ea nu desemnează altceva decât în-

chisoarea de sticlă în care se coace materia. Hyperion, tată al Soarelui, trebuie pus în legătură cu Sulful roșu sau cu tinctura; într-adevăr, trebuie ca prin asta să înțelegem Sulful care urmează să fie reincrudat sau aurul alchimic. În ceea ce privește a treia enigmă, IAMSUPH, ea desemnează un rebus care trebuie să fie interpretat în lumina sensului literelor ebraice. În ceea ce privește textul ebraic aflat deasupra hieroglifelor planetare, este vorba, probabil, de transcrierea semnelor zodiacului și de combinații numerice, după cum arată Blaise de Vigenere, în „Tratatul Cifrelor". Înțeles în sens alchimic, IAMSUPH poate fi tradus prin expresia DRAGON ROȘU sau Cambar, desemnând Mercurul. Textul care indică „Fără IAMSUPH, sunt nevoit să pier" indică în mod explicit faptul că este vorba despre principiul de generare a operei. - N.E.]

CAPITOLUL AL ZECELEA

În Piatra noastră, pe care înțelepții de odinioară, înaintașii mei, au făcut-o de multe ori, sunt cuprinse toate Elementele, toate formele și proprietățile Minerale și metalice, chiar și toate calitățile care există pe lume, pentru că acolo trebuie să găsim o căldură extremă și foarte eficientă, deoarece corpul rece al lui Saturn trebuie să fie încălzit și purificat prin vehemența focului său lăuntric. Acolo trebuie, de asemenea, să găsim și un frig extrem, cu atât mai mult cu cât trebuie să fie temperată marea Venus, care arde și consumă totul, și să fie congelat Mercurul viu, iar din el să se facă un corp solid[1]. Cauza tuturor acestora constă în faptul că, deoarece natura i-a oferit materiei Pietrei noastre divine toate proprietățile, ea va trebui ca prin anumite grade de căldură să coacă, să aducă la maturizare și apoi la perfecțiune, ceea ce nu se poate face înainte ca muntele Gibel din Sicilia să își fi dus la bun sfârșit îmbrățișările sale și să nu se mai poată găsi nici un frig în munții Hiperboreei, pe care vei putea la fel de bine să îi numești Fougeraye, mereu înghețați de frig și acoperiți de zăpezi.

Orice mere culese înainte de a se fi copt se vestejesc și apoi nu mai sunt bune de nimic, și același lucru se petrece și cu vasele olarilor, care nu pot fi folosite

[1] Am vorbit în mai multe rânduri despre asemănarea care există între Venus și Saturn.

dacă nu sunt arse la un foc îndeajuns de puternic, deoarece atunci focul nu le-a putut aduce la perfecțiune. Trebuie să fim cu băgare de seamă la aceasta și în prepararea Elixirului nostru, astfel încât să nu îl vătămăm în nici una din zilele dedicate și consacrate generării sale, de teamă ca fructul nostru să nu fie cumva cules prea devreme din grădina Hesperidelor și astfel să nu poată ajunge la o maturitate desăvârșită, iar această greșeală să nu îl facă să sufere pe lucrătorul puțin înțelept, care, cu lipsă de chibzuință, s-a grăbit prea mult, căci este lucru știut de lumea întreagă că o floare smulsă dintr-un copac nu va mai putea să producă nici un fruct.

Tocmai de aceea, orice fel de grabă trebuie evitată în arta noastră, ea fiind periculoasă și dăunătoare, deoarece dacă ne grăbim doar cu greu vom mai putea să ne atingem scopul, ci întotdeauna vom face ca lucrurile să meargă din rău în mai rău.

Acesta este motivul pentru care cercetătorul sârguincios al minunatelor efecte ale artei și ale naturii va avea grijă ca nu cumva, împins de o curiozitate dăunătoare și de o dorință mult prea mare, să culeagă ceva din arborele nostru înainte de vreme, și ca fructul, odată ajuns în mâinile sale, să nu lase acolo decât o urmă și o rămășiță mizerabile, căci, dacă vom lăsa piatra noastră să ajungă la maturitate, ea nu va putea niciodată, pe bună dreptate, să ofere maturitate vreunui lucru[1].

[1] Este ceea ce alchimiștii numesc „arderea florilor": lasă să scape Mercurul lor neascultător, din cauză că nu l-au potolit astfel încât să poată face din el Leul lor roșu. Atunci, Leului verde îi va lipsi sprijinul.

Materia se deschide și se dizolvă în apă, se unește și rămâne însărcinată în timpul putrefacției, în cenușă dobândește flori demne, care anunță apariția fructelor; întreaga umiditate suplimentară se scurge în nisip, iar flăcările focului o aduc la maturitate deplină și la o fixitate desăvârșită, așa cum trebuie să aibă, folosindu-se în mod necesar de Bain-marie, de excremente de cal, de cenușă și de nisip. Și e nevoie ca focul să fie mânuit și stăpânit într-un asemenea grad, deoarece piatra închisă într-un cuptor gol și înzestrată cu o întăritură triplă se formează și se coace întotdeauna până când toți norii și toți aburii se împrăștie și dispar și până când ea va fi îmbrăcată și împodobită cu veșminte de triumf și de glorie și va rămâne în cel mai de jos oraș al Cerurilor și se va opri din goană. Căci atunci când Regele nu mai poate să își ridice mâinile în sus, el a obținut izbânda întregii glorii lumești, pentru că, fiind atunci plin de întreaga fericire și înzestrat cu constanță și cu forță, de atunci înainte nu se va mai teme de nici un pericol.

Îți spun așadar să usuci pământul dizolvat în propria sa umoare, folosind un foc aplicat cu grijă, iar odată uscat aerul îi va oferi o viață nouă, iar această viață inspirată va fi o materie care, pe bună dreptate, nu mai trebuie să fie numită în alt fel decât marea Piatră a Filosofilor, aceea care, asemenea unui spirit, pătrunde corpurile omenești și metalice și este remediul general pentru toate bolile, deoarece ea îndepărtează tot ceea ce este vătămător și păstrează ceea ce este folositor, oferind tuturor lucrurilor o ființă desăvârșită; ea face acordul și asociază perfect răul cu binele. Culoarea sa este cea a roșului stacojiu, sau culoarea rubinului amestecată cu culoarea rodiei, iar în ceea ce privește

greutatea sa, trebuie spus că ea cântărește mai mult decât propria cantitate[1].

Cel care va fi găsit această Piatră trebuie să îi mulțumească lui Dumnezeu pentru acest balsam celest și să îl roage să îi acorde grația de a putea să depășească în mod fericit hotarul acestei vieți mizerabile și de a se bucura în final de fericirea veșnică.

Lăudat fie Domnul, pentru darurile sale și pentru plăcerile unice pe care ni le oferă, și se cuvine să îi mulțumim întru veșnicie. Așa să fie.

[1] Autorul nu poate să desemneze aici altceva decât o substanță pe bază de siliciu și/sau de aluminiu: este granatul Înțelepților, adevăratul carbunculus al Anticilor.

A unsprezecea cheie

XI. CLAVIS.

[A unsprezecea cheie: Lupta dintre Leul verde și Leul roșu o amintește pe aceea dintre câinele din Corascen și cățeaua din Armenia, din „Cartea secretă" a lui Artephius. Noi nu credem că aici ar fi vorba despre începutul și sfârșitul operei, așa cum ne asigură J. van Lennep; într-adevăr, Fulcanelli scrie că trecerea de la Leul verde la Leul roșu se realizează printr-o tranziție treptată; poate fi vorba despre o indicație referitoare la schimbarea de formă a unei substanțe[1]. În stânga, Leul mascul; la dreapta, femela și puiul său. În planul îndepărtat, cavalerul, care se pregătește să lovească la momentul potrivit, astfel încât să îndepărteze vigoarea; este momentul în care

[1] De exemplu, transformarea în structură cristalină a unui corp amorf: aluminiul sau siliciul.

Artiștii spun că înlătură coaja, solzii – lepw – dragonului lor lepros. De asemenea, Fulcanelli insistă asupra dragonului solzos care, sub ruinele sale, ascunde cea mai strălucitoare stâncă albă - lepaioV: iată enigma piritei vitriolice. Iată secretul dragonului babilonian.

Aici se află adevărata SARE și adevăratul SIGILIU al filosofilor; steaua și floarea apar pe rând, mascând, prin acest ritm al pulsației, nașterea viitoare a acestei inimi de leu, *Cor Leonis*, marcată în colțul cerului, în constelația Leului, și numită de asemenea și Regulus; este micul rege al operei sau BasileuV. Nu putem să vedem aici altceva decât semnătura Artistului necunoscut care se ascunde în spatele pseudonimului de Basile Valentin [puternic, robust *ρωμαλεοη*]; și, prin această penultimă Cheie, autorul și-a iscălit opera. Basile Valentin sau BasileuV *ρωμαλεοη*.

În ceea ce privește înțelesul pe care trebuie să îl dăm acestei chei, el trimite la sublimarea materiilor și își găsește întreaga explicație în capitolul LXXXVII din „Testamentul" lui Raymond Lullus: „Argintul nostru viu este cauza propriei sale morți, deoarece el se ucide pe sine însuși: el își ucide în același timp tatăl și mama; le smulge sufletul din trup și bea întreaga lor umiditate".[1] Lullus rezumă marea operă într-o singură frază: el ne face să înțelegem că Mercurul nu este altceva decât un Amestec, format dintr-un Corp înzestrat cu un Suflet, care la început apare sub forma prea puțin glorioasă a unor zdrențe sordide; în prima fază, acest Suflet – amorf în înțelesul propriu, dar și în cel figurat al termenului – trebuie să fie purificat, iar această operațiune este realizată într-un dizolvant.

Iar pentru această purificare este nevoie de disoluție, care se realizează sub efectul primului agent, imagine a cavalerului [jucând, printre altele, rolul lui Vulcan] care își flutură spada. În acest moment al operei, materiile formează un Amestec, naturile lor sunt întrepătrunse și nu am ști cum să deosebim

[1] Bibliotheca Chemica Curiosa, vol. I, p. 758, Quomodo menstruale est causa mortis argenti vivi et Testamentum, f. 148.

masculul de femela sa, de unde apare această ambiguitate referitoare la locul în care se găsește sufletul, din care ies pe rând Soarele și Luna. Putem găsi o emblemă asemănătoare, dar mult mai puțin elaborată, în „Philosophia Reformata" de Johann Daniel Mylius. – N.E.]

CAPITOLUL AL UNSPREZECELEA

Îți voi explica cea de-a unsprezecea cheie, care servește la multiplicarea Pietre noastre celeste prin această similitudine.

Într-o țară din Levant trăia un cavaler viteaz, pe nume Orfeu[1], nespus de bogat, căci avea bogății cu

[1] Orfeu cântă din lira lui și îmblânzește animalele sălbatice, ceea ce reprezintă o alegorie a transformării Leului verde în Leu roșu. Această îmblânzire este rezultatul unui alexipharmaon special: sarea armoniacă, care nu este clorhidratul nostru vulgar, după cum arată Marcelin Berthelot, în „Introducere în studiul chimiei Antichității și a Evului Mediu". Faptul că Himera – o altă alegorie a lui Typhon, primul Mercur – nu a fost îmblânzită decât de către Hercule și Orfeu nu se datorează hazardului. Căci, într-adevăr, și de altfel la fel ca Hercule, Orfeu poartă în sine propria distrugere și constituie, pentru căutător, un avertisment referitor la lipsa de forță sufletească din cauza căreia, de pildă, Orfeu nu reușește să o salveze pe Euridice din Infern. Care este înțelesul ascuns al alegoriei? Unde se află secretul, artificiul, cheia tuturor lucrurilor? Ei bine, este un fapt cunoscut că, pe durata perioadei de lucru din Marea Mediterană, în timpul trasării celei dintâi brazde – care îi corespunde Lucrătorului nostru trecând cu carul prin Câmpul lui Marte – acesta, care este Hercule al nostru, Cadmos al nostru, trebuie să rămână tăcut, la fel ca țesătoarea – cea care își țese pânza în planșa cu numărul XIV din „Mutus Liber". Și tot mut trebuie să rămână și omul care sapă un mormânt, adică discipolul care așează în mormânt materiile operei, conform celei de-a Opta Chei. Prin urmare, în acest punct nu va lipsi misterul, pe care îl vom vedea, în legătură cu poetul – spiritualist și purtător de nemurire -, numele său fiind legat de obscuritate și de amestecul de NEGRU, ROȘU și ALB prin care, de altfel, regăsim pasărea noastră Phoenix,

nemiluita și, neducând lipsă de nimic, s-a căsătorit cu propria lui soră, pe care o chema Euridice. Dar, pentru că nu a putut să facă un copil cu ea și a crezut că această nenorocire îi fusese trimisă drept pedeapsă pentru incestul său, s-a rugat neîncetat la Dumnezeu, nădăjduind să obțină mila lui și aprobarea rugăminții sale.

Într-o zi, în timp ce dormea adânc, i s-a părut că vede cum spre el zboară un om pe nume Phoebus, care, atingând picioarele sale foarte calde, i-a vorbit în felul următor: „viteazule cavaler, după ce ai străbătut multe regate, țări, provincii și orașe și după ce ai înfruntat multe pericole pe Mare, și după ce te-ai întors victorios din războiul cu cei care îți stăteau împotrivă, ți s-a oferit pe bună dreptate recunoașterea drept cavaler, cu atât mai mult cu cât ai rupt multe lănci și în diferite înfruntări și turniruri și ți-au fost de mai multe ori oferite de către doamne, odată cu aclamațiile întregii asistențe, premiile și onoarea victoriei, astfel încât tatăl ceresc mi-a poruncit să vin să te vestesc că a ascultat rugăciunile tale și, de aceea, vei lua sânge din partea ta dreaptă, și din partea dreaptă a soției tale, precum și sângele care se afla în inima tatălui și a mamei tale[1], acest sânge care singur este, prin natura sa, dublu și totuși nespus de simplu, îl vei uni și îl vei pune în globul celor șapte înțelepți, bine închis, iar copilul nou-născut, de trei ori mare, va fi hrănit cu propria sa carne, iar gloriosul său sânge îi va servi drept băutură[2]. Dacă vei face bine acest lucru, va sosi cu mare bogăție și va avea mulți copii. Dar trebuie să

[1] În „Aurora Consurgens" se găsește o pictură care ar putea să reprezinte o ilustrare a acestei parabole.

[2] O explicație a modului în care toate materiile trebuie să fie puse în vasul naturii.

înveți că, pentru a perfecționa ultima ta sămânță, este nevoie de a opta parte din timpul acordat celei dintâi, cea din care tu ai luat naștere.

Dacă vei face acest lucru adesea și dacă o vei lua de la început de fiecare dată, vei vedea copiii copiilor tăi și creșterea nesfârșită a neamului tău, iar lumea întreagă va fi în asemenea măsură plină de fertilitatea și de fecunditatea micuțului, că acesta va putea să posede cu ușurință Regatul celest al creatorului universului".

După ce a spus toate acestea, Phoebus și-a luat zborul, iar cavalerul, trezindu-se îndată, s-a apucat să îndeplinească ceea ce i se poruncise și, într-adevăr, făcând toate aceste lucruri, nu numai că a fost de îndată binecuvântat cu fericire în toate faptele sale, ci, sprijinit de bunătatea lui Dumnezeu, a dat naștere și mai multor copii, care au moștenit bunurile părintești și au obținut o mare faimă, păstrând întotdeauna ordinul cavaleresc pe care îl dobândiseră prin moștenire de la părintele lor.

Dacă ești înțelept și dornic de înțelepciune, nu trebuie să faci decât o amplă demonstrație a ceea ce am spus; dacă nu, atunci nu trebuie să dai vina pentru greșeală pe mine, ci pe propria ta ignoranță, căci mie nu îmi este permis să spun mai mult, nici să deschid această cutie și să scot astfel la vedere toate secretele; totuși, ceea ce am spus se va dovedi suficient de clar și de manifest pentru acela pe care Dumnezeu îl va socoti demn, pentru că am scris totul cu cea mai mare limpezime cu putință și am arătat întreaga operă cu ajutorul unor figuri, tot astfel cum au procedat vechii Filosofi și Maeștri, dar cu mult mai multă limpezime (căci eu nu am ascuns nimic) decât oricare altul. Dacă vei izgoni de la tine tenebrele ignoranței și astfel vei

dobândi clarviziune pentru ochii minții, vei descoperi cu siguranță o Piatră prețioasă pe care mulți au căutat-o, dar puțini au găsit-o, pentru că eu ți-am arătat pe de-a-ntregul materia și ți-am demonstrat în mod suficient începutul, mijlocul și sfârșitul operei.

A Douăsprezecea Cheie

XII. CLAVIS

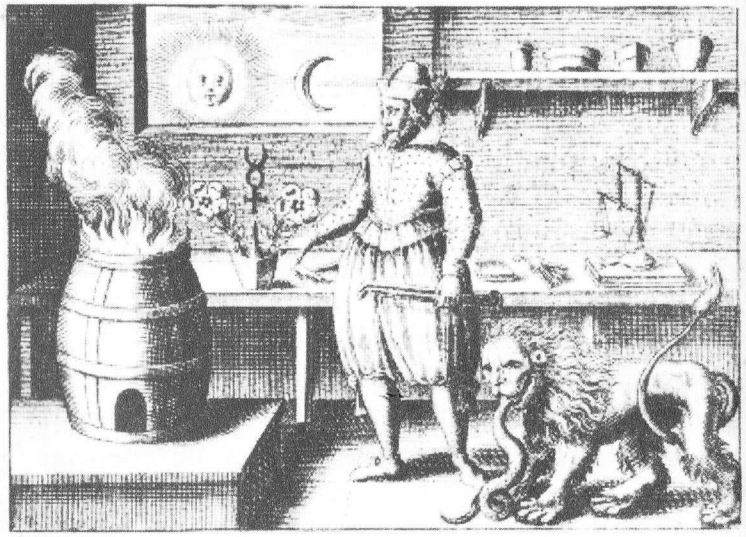

[A douăsprezecea cheie: Iată un rezumat despre athanorul secret, despre care s-a mai vorbit: butoiul în foc simbolizează tartrul, pornind de la care se face crema de tartru. Această cremă trebuie să fie hidratată, înainte de a fi proiectată într-un vas de fontă cu salpetru, înainte de a ajunge la sarea albă de carbonat de potasiu pur. Varul (simbolizat prin oală și prin cele două flori) va servi atunci la formarea potasiului caustic. Soarele și Luna vor putea atunci să treacă prin proba „băii astrelor". Leul care înghite un șarpe corespunde fără îndoială dizolvantului universal. Găsim printre ultimele arcane balanța, simbol al cunoașterii greutăților naturii.

În ceea ce privește vasele așezate pe etajeră, ele simbolizează cele patru Elemente, în următoarea ordine, de la stânga la dreapta:

pământul, apa, focul și aerul. Butoiul desemnează athanorul înțelepților și originea unuia dintre componentele focului secret, pe calea uscată și pentru una din posibilitățile de obținere a arcanum duplicatum; însă poate trece, de asemenea, pe calea alcalinului fix. Aici nu există exclusivitate. – N.E.]

CAPITOLUL AL DOISPREZECELEA

Sabia unui spadasin care nu știe să lupte nu îi poate folosi acestuia la nimic, deoarece el nu poate să o mânuiască și de aceea va fi cu multă ușurință pus la pământ de un altul, care știe mai bine decât el să mânuiască sabia și să dea o lovitură cu ea; însă acela care înțelege scrima la perfecțiune va smulge cu ușurință izbânda din mâinile tuturor celorlalți.

Astfel i se va întâmpla și aceluia care, cu ajutorul lui Dumnezeu, a obținut tinctura, dar nu știe să o folosească, la fel ca un gladiator care nu își cunoaște meseria. Și tocmai de aceea iată că, în a douăsprezecea și cea din urmă cheie, cu care închid această carte, nu voi mai vorbi cu ambiguitate filosofică, ci voi explica în mod clar și fără ocolișuri această Cheie referitoare la tinctură; ascultă, așadar, învățătura pe care o voi expune în continuare.

Ia o parte din acest leac și Piatră a Filosofilor pregătită cu grijă și făcută din lapte virginal[1] și trei părți din aurul foarte pur trecut prin creuzet împreună cu Antimoniu[2] și bătut în lame foarte fine, împreunează-le într-un creuzet și oferă-le un foc moderat în primele douăsprezece ore, apoi topește-le și ține-le în acest foc

[1] Este vorba de partea mercurială a ceea ce va forma compostul.

[2] Ceea ce permite obținerea de aur bine purificat; dar se știe că aurul vulgar nu este de absolut nici un folos pe calea uscată.

pe durata a trei zile naturale, iar Piatra se va transforma într-un adevărat leac, de o natură subtilă, spirituală și pătrunzătoare. Și ea nu se va colora cu ușurință, din cauza marii sale subtilități fără fermentul de aur, dar atunci când este fermentată de către cineva asemenea ei, tinctura pătrunde cu ușurință. Ia apoi o parte din această masă fermentată și arunc-o peste o mie de piese de metal și într-adevăr totul se va schimba în aur din cel mai bun, deoarece un corp ia cu ușurință în posesie un alt corp, și chiar dacă nu îi este asemănător, trebuie totuși să fie unit cu el și, prin marea sa putere și prin virtutea care devine asemănătoare, se observă că cel asemănător a fost născut de cel asemenea lui.

Cel care va fi pus în practică această metodă va cunoaște și toate celelalte împrejurări. Intrările pe porțile Palatului Regal sunt, în sfârșit, deschise; iar această subtilitate atât de mare nu poate fi comparată cu nici un lucru creat, pentru că ea este singura care înțelege și posedă toate lucrurile în toate lucrurile ce pot fi găsite sub Soare.

O, început al începutului! Amintește-ți de sfârșit! O, ultim sfârșit! Amintește-ți de început și ai mare grijă la mijlocul operei[1]! Și Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul Duh îți va oferi ceea ce este necesar spiritului, sufletului și corpului.

[1] Adică de Mercur: mijlocul operei trebuie înțeles ca mediu, intermediar între cele două extremități ale vaselor naturii.

DESPRE MATERIA PRIMĂ A FILOSOFILOR

Se vede o piatră care se vinde la preț de nimic,
Iar din ea apare un foc fugitiv,
Piatra noastră e făcută și compusă din el
Și e împodobită cu culorile albă și roșie,
Ea este piatră și nu piatră, și numai în ea
Poate natura să își demonstreze virtutea
fără asemănare,
Căci va face ca din ea să țâșnească un râu limpede
și curgător,
În care va face să se înece tatăl său;
Și, după ce acesta va fi mort, lacomă, ea se va odihni
Până când sufletul și trupul îi vor renaște,
Iar mama sa, care e de natură zburătoare
Va fi în putere și întru totul asemănătoare
Și, într-adevăr, tatăl său renăscând
Are mai multe virtuți decât avusese înainte.
Mama Soarelui întrece anii
Ca vârstă, tu ajutându-l pe Vulcan, în acest scop.
Și totuși tatăl său o precede ca origine,
Prin ființa sa spirituală și prin esența divină.
Spiritul, sufletul și corpul sunt cuprinse în doi,
Magisteriul vine dintr-unul singur și unul fiind,
Poate să împreuneze fixul și volatilul.
Ea este doi, ea este trei, și totuși nu este decât una,
Iar dacă nu dai dovadă de înțelepciunea
în această privință,

Nu vei înțelege nimic altceva.
Spală-l pe Adam, cel dintâi părinte, într-o baie
În care se scaldă Venus, mama voluptăților.
Această baie va fi pregătită de un Dragon îngrozitor,
Iar când își va pierde toate virtuțile și forțele
Și cum i se cuvine prea bine unui Geniu al Naturii,
Nu îl putem numi altfel decât dublul Mercur;
Acum tac, am încheiat, am numit materia,
Fericit, de trei ori fericit e cel ce va înțelege acest mister.
Să nu te ia prin surprindere dacă cel îngrijorat se va plictisi,
Rezultatul va fi că vei vedea acest punct atât de dorit.[1]

SFÂRȘIT

[1] „Piatră și nu piatră" este o expresie care ne permite să ne facem o idee despre această primă materie a filosofilor: este vorba despre o sare ce constituie unul dintre componenții principali ai Mercurului. Acest Mercur – primul din rasa lui – nu poate fi potolit decât dacă i se adaugă cei doi porumbei ai Dianei despre care vorbește Philalethes: sulf alb și roșu. Acest Mercur este dragonul pe care îl putem vedea, combătut de cele două naturi – metalică și minerală – într-una din cele mai cunoscute picturi din „Aurora Consurgens".

CARTEA A TREIA

Care conține o repetiție prescurtată
a tot ceea ce este cuprins în tratatele celor
Douăsprezece Chei ale Pietrei prețioase a Filosofilor.

În care este pusă în lumină, de către același autor,
Fratele Basile Valentin, Lumina Înțelepților.

Eu, Basile Valentin, membru al Ordinului Sfântului Benedict, am compus aceste tratate precedente, prin care, mergând pe urma vechilor Filosofi, am arătat pe ce cale și prin ce mijloc poate fi căutată și găsită această comoară prețioasă, cu ajutorul căreia cei înțelepți și-au păstrat sănătatea și și-au prelungit viața cu mulți ani. Și, cu toate că nu m-am îndepărtat în nici un punct de adevăr, după cum propria mea conștiință poate să depună mărturie în fața lui Dumnezeu, care cunoaște ascunzișurile inimilor noastre, și am avut mereu în vedere adevărul potrvit căruia o mijlocire doctă nu ar putea să ofere mai mult decât ceea ce am oferit acolo, cred că aceste explicații, unite cu cele douăsprezece Chei referitoare la practică, vor fi mai mult decât suficiente, vorbind despre nopțile pe care le-am petrecut veghind, în care cel mai puțin plăcut moment de odihnă pe care îl luam nu însemna somn, ci diferitele gânduri care formau obiectul imaginației mele m-au convins să explic într-un mod mai clar, punând într-un rezumat cartea în care pusesem în lumină flacăra pe care o aprinsesem, mai strălucitoare, astfel pentru a-i lămuri și mai bine, pentru descoperirea râvnitei noastre Pietre, pe aceia care sunt interesați de artă și curioși să cunoască Natura.

Și chiar dacă știu prea bine că vor fi mulți aceia care vor spune că am învățat mai multe lucruri decât s-ar fi cuvenit și că din această cauză mi-am încărcat conștiința cu numeroase păcate, acestora le voi răs-

punde că totuși ceea ce am scris este destul de obscur pentru cei ignoranți și pentru oamenii înzestrați cu prea puțin spirit, dar va fi limpede și manifest pentru copiii științei. De aceea, dacă vei asculta și vei cântări bine cuvintele mele și dacă urmezi ceea ce ele te vor învăța, vei ajunge să pătrunzi cele mai ascunse mistere ale Artei și ale Naturii.

Nu am scris nimic din ceea ce nu aș putea să aprob și pentru care nu aș fi pregătit să dau seama în ziua judecății.

Și vei găsi acest rezumat în instrucțiunile care urmează, simple și adevărate, pentru că nu mi-am propus deloc să folosesc cuvinte afectate și eronate, ci urmând adevărul gol-goluț.

În tratatul precedent, am învățat că toate lucrurile se nasc și sunt compuse ~~din~~ trei, adică din Mercur, din Sulf și din Sare, ceea ce este un lucru sigur[1].

Dar trebuie să mai afli și că Piatra noastră este compusă din doi, din trei, din patru și din cinci. Din cinci, adică din chintesența sa, patru care reprezintă cele patru elemente, din trei adică cele trei principii ale lucrurilor naturale, din două, care reprezintă o referire la Mercurul dublu, și din unul, care este primul principiu al tuturor lucrurilor, care a fost produs pur și preacurat de la creația lumii, *fiat*, să se facă[2].

[1] În „Rezumatul doctrinei lui Paracelsus", de François Marie Pompée Colonna, publicată în 1724, autorul adaugă acestor trei principii flegma și capul mort, pe care le ridică așadar la rangul de principii principiale. Colonna mai spune că dacă vechii alchimiști au vorbit pe larg despre Mercur și despre Sulf, în schimb ei au rămas mult mai discreți în ceea ce privește Sarea. El mai observă că Paracelsus nu este deloc autorul acestei SĂRI.

[2] Este vorba despre umiditatea radicală a metalelor; în paradigma dominantă în epoca noastră, este făcută din energie pură.

Pentru ca nimeni să nu trudească pentru a înțelege aceste lucruri și să nu se chinuiască să caute în zadar înțelesuri ascunse și explicația adevărată, voi vorbi în cuvinte puține. Mai întâi de Mercur, apoi de Sulf, iar apoi de Sarea pietrei noastre, care sunt materialele principale.

Despre Mercur
Primul principiu al operei Filosofilor

În primul rând remarcăm faptul că nici un fel de argint viu comun nu poate fi de folos pentru opera noastră, pentru că argintul nostru viu este extras din cel mai bun metal prin arta spagirică, și este pur, subtil, luminos, limpede precum apa de stâncă, diafan precum cristalul și fără nici o murdărie[1]. Redu-l la apă sau ulei incombustibil - pentru că, după cum mi-au mărturisit înțelepții, Mercur a fost apă la începuturi[2] - dizolvă în acest ulei incombustibil propriul său Mercur, din care a fost făcută această apă, apoi pune-o în propriul său ulei. Și vei avea Mercurul dublu[3]. Dar

[1] Conform lui Colonna, argintului viu nu i se oferă calificativul de mercur decât pentru a abuza de cei care îl confundă cu argintul viu; în același timp însă, Colonna s-ar putea păcăli pe sine însuși? Pentru că el adaugă că mercurul – care are drept nume pe acela de argint viu – posedă de asemenea mercurul său esențial și particular, care este adevărata esență, la fel de prețioasă ca și cea a aurului.

[2] Tot conform lui Colonna, argintul viu nu ar fi decât o umiditate uscată și substanța cea mai asemănătoare, și care conține adevăratul mercur filosofic al tuturor corpurilor, atunci când este perfect.

[3] Uleiul incombustibil are o formă sulfuroasă particulară: este salamandra.

ține minte că Soarele, după ce a fost purificat așa cum te-am învățat în prima cheie, trebuie să fie dizolvat într-o anumită apă particulară, despre care am vorbit în cea de-a doua[1] și redus în var subtil, despre care te-am învățat în cea de-a patra. Acest var trebuie să treacă prin alambic împreună cu spiritul SĂRII[2] și să fie precipitat în acest spirit și redus la foc de reverber în pudră subtilă, iar Sulful său va putea să intre cu mai mare ușurință în propria sa natură și să îl îmbrățișeze mai strâns printr-o dragoste reciprocă, iar tu vei avea atunci două substanțe într-una singură, care se numește Mercurul Filosofilor, și care nu este decât o Natură, și primul ferment[3].

Despre Sulf
Al doilea principiu al operei Filosofilor

Vei căuta Sulful tău în același metal; el trebuie extras fără nici un fel de coroziune, prin foc de reverber, dintr-un corp purificat și dizolvat. Dar cum se poate realiza acest lucru? Ți-am indicat acest lucru fără să spun vreun cuvânt și ți l-am arătat cu suficientă limpezime în cea de-a treia cheie. Vei dizolva acest Sulf în propriul său sânge, din care a luat naștere, observând greutatea pe care ți-am recomandat-o în cea de-a șasea cheie; după ce vei fi făcut acest lucru, vei

[1] Este vorba de Lunariu, pe care Artephius îl consideră același lucru cu laptele Fecioarei.

[2] Nu este vorba de acidul clorhidric, ci de Sulful alb sublimat în Mercur: var care nu se topește, totuși, nici la cel de-al patrulea grad de foc, dacă îi dăm crezare lui Fulcanelli.

[3] Această operațiune subtilă nu poate fi văzută, ca să spunem așa, în modul dinamic realizat în cea de A Doua Cheie.

dizolva și vei hrăni adevăratul Leu cu sânge de Leu verde, deoarece sângele fix de Leu roșu este făcut din sânge volatil de verde, întrucât amândouă sunt de aceeași natură, iar sângele volatil al unuia îl va putea face volatil și pe sângele fix al celuilalt. Și, dimpotrivă, fixul îl face și pe volatil tot atât de fix pe cât era înainte de soluție; ține-le la o căldură potrivită până când Sulful se va dizolva cu totul, iar tu vei avea, prin acordul comun al filosofilor, al doilea ferment și Sulful fix hrănit de volatil, care este ținut în alambic drept spirit de vin, care este roșu ca sângele și este numit Aur potabil, pe care îl putem consolida și care nu poate fi redus la substanță corporală[1].

Despre Sare
Al treilea principiu al operei Filosofilor

Sarea poate să aibă efecte diferite, în funcție de modul în care este preparată: poate să facă un corp fix, dar și volatil, deoarece spiritul Sării de Tartru extras fără nici un ingredient face toate Metalele volatile, prin rezoluție și putrefacție, și le reduce la un Mercur viu, după cum te învață Mineralele mele[2]. Sarea de Tartru poate de asemenea să fixeze foarte bine, mai ales dacă îi este adăugat var viu, cu căldura sa, pentru că, odată aduse împreună, acestea două capătă o minunată virtute fixatoare. Așadar, în funcție de modul

[1] Aici pare să existe o confuzie între calea uscată, despre care autorul pare să fi vorbit de-a lungul întregului comentariu din „Cele douăsprezece chei", și calea umedă.

[2] Cel mai probabil, este o referire la cartea lui Basile Valentin intitulată „Tratatul chimico-filosofic al lucrurilor naturale și supranaturale, al metalelor și mineralelor".

în care este preparată Sarea vegetală de Tartru, aceasta poate fie să fixeze, fie să volatilizeze, ceea ce reprezintă un secret admirabil al naturii și un aspect minunat al artei Filosofice.

O Sare volatilă și în același timp foarte limpede poate fi făcută și din urina unui om care, pentru un anumit timp, nu a băut altceva decât vin curat, iar această Sare dizolvă toate lucrurile fixe și atrage cu sine în alambic, însă ea nu poate să fixeze, chiar dacă acest om nu a băut decât vin, din care, prin urina sa, este extrasă această Sare de Tartru; deoarece în corpul omului se realizează o anumită transformare prin care partea vegetală, adică spiritul vegetal al vinului, se schimbă în animal, adică în spiritul animal al Sării de urină, după cum de exemplu și în cai se realizează transmutarea ovăzului, fânului și a altor astfel de tipuri de hrană, care sunt schimbate în propria lor substanță, adică în carne și în alte părți ale corpului lor.

În același fel, și albinele fac miere din cele mai bune părticele, care provin din ierburi și flori, și la fel se întâmplă și cu alte lucruri a căror Cheie și cauză principală se află în putrefacție, de unde provin toate aceste feluri de separări și transmutări.

Ia spiritul sării comune, extras printr-o anumită metodă pe care ți-am arătat-o în ultima mea învățătură, pune-l alături de puțin spirit de Dragon, dizolvă-l în aur și în argint și fă-l să urce în partea de sus a Alambicului, în același fel în care vulturul se unește cu spiritul Dragonului, oaspete perpetuu al stâncilor și munților. Dar dacă se topește ceva în sare înainte de a se fi produs separarea spiritului de corp, mai degrabă va deveni fix, decât să fie dizolvat.

Îți spun, în plus, că spiritul Sării comune unit cu spiritul vinului și distilat de trei ori împreună cu acesta devine dulceag și își pierde orice coroziune și acrimonie, iar acest spirit nu va mai lupta corporal împotriva Aurului, ci, dacă este topit pe varul de Aur pregătit cu multă grijă, va atrage marea roșeață a acestuia, iar dacă se va proceda așa cum se cuvine, varul îi va oferi și îi va împrumuta Lunii purificate o culoare asemănătoare cu aceea pe care a avut-o la început corpul din care ea și-a avut originea.

Acest corp își poate primi înapoi prima sa culoare, amestecându-se și unindu-se cu lasciva Venus, cu atât mai mult cu cât, încă de la început, ea a participat la nașterea sângelui său, sau cel puțin a ceva asemănător, despre care nu îți voi spune nimic mai mult.

Ține seama de faptul că spiritul Sării dizolvă de asemenea și Luna preparată și o reduce (după cum ți-au arătat învățăturile mele) la o natură spirituală, din care se poate face Luna potabilă; aceste spirite ale Soarelui și Lunii trebuie să fie unite așa cum se unește soțul cu soția sa, prin intermediul spiritului lui Mercur sau al uleiului acestuia.

Spiritul se află în Mercur, culoarea se află în Sulf, iar congelarea în Sare, iar acestea trei sunt cele care pot să reproducă un corp perfect, adică spiritul Soarelui fermentat în uleiul său propriu[1]. Sulful pe care îl regăsim din abundență în natura lui Venus, aprins de sângele fix născut de aceasta, spiritul provenind din Sarea Fizică dată, fortificând și întărind întreaga lucrare, dar și spiritul de Tartru, de urină și de var viu, cu

[1] Drept revanșă, după aceste rătăciri, iată că ne regăsim în prezența celei mai pure și mai puternice cabale; ea reprezintă expresia celei de-a Zecea Chei.

oțet adevărat ce are multă virtute, deoarece spiritul oțetului este rece, iar acela al varului este cald, și de aceea sunt pe bună dreptate considerate ca având naturi opuse, lucru care poate fi constatat și prin experiență. Am spus aceste lucruri ca un Filosof și nu îmi este permis să merg mai departe de atât și să arăt cuiva cum sunt porțile închise și întărite și pe dinăuntru.

Îți voi spune și acestea, luându-mi rămas bun de la tine. Caută materia ta în natura metalică, fă din ea un Mercur și fermenteaz-o cu un Mercur, apoi cu un Sulf, și fermenteaz-o în mod asemănător cu propriul său Sulf, apoi aranjează și pune în ordine cu ajutorul Sării, trece-o o dată prin alambic și amestecă totul acolo, în măsuri potrivite, și va sosi unul care mai înainte și-a găsit de asemenea originea în unu, apoi fixează-l și coagulează-l prin căldură continuă, apoi înmulțește-l, așa cum te-am învățat în ultimele două chei, și fermentează-l pentru a treia oară, și astfel îți vei fi atins scopul; în ceea ce privește folosirea tincturii, Cea de-a douăsprezecea cheie te-a învățat suficient.

Prima adăugire,
care continuă opera mai-sus numită.

Referitor la cele de mai sus, vreau să te învăț că din Saturn cel negru și din Jupiter cel dulce poate să fie de asemenea obținut un spirit, care mai apoi este redus în ulei dulce, fiind adus la cea mai mare perfecțiune a sa, care poate în mod special și cu fermitate să îl lase fără viață pe Mercur și să îl facă mult mai bun, așa după cum te-am învățat în lucrarea mea despre minerale.

A doua adăugire
la operele de mai sus

După ce ți-ai pregătit materia în acest fel, trebuie numai să fii atent la stăpânirea focului tău, întrucât orice lucrare depinde de aceasta, de la început până la sfârșit.

Focul nostru nu este altfel decât comun și natural, iar cuptorul este unul vulgar, și chiar dacă înțelepții din vechime și predecesorii mei au scris că focul nostru nu este un foc comun, îți spun totuși adevărul, pe care cu toții l-au ascuns, după obiceiul lor, că materia noastră este cât se poate de comună, iar lucrarea care e condusă doar prin regimul focului este la îndemână de realizat.

Focul de lampă cu spirit de vin nu este potrivit pentru aceasta, pentru că presupune mult prea multe costuri și cheltuieli. Bălegarul de cal nu reprezintă decât o pierdere și o distrugere, iar materia noastră nu va putea niciodată să ajungă la perfecțiune prin intermediul său.

Mulțimea și diversitatea cuptoarelor este complet nefolositoare, pentru că în vasul nostru triplu nu trebuie decât să variezi și să schimbi gradele focului.

Ai deci grijă ca înșelătorii să nu te dezamăgească cu marea varietate a cuptoarelor, deoarece cuptorul nostru este unul vulgar, focul este unul comun, iar materia este abjectă.

Vasul nostru seamănă, în ceea ce privește aspectul său, cu conturul și forma rotundă a pământului, iar apoi nu îți trebuie altceva decât mai multe instrucțiuni, să cunoști stăpânirea focului și să îți construiești cuptorul, căci acela care are materia va găsi îndată și

un cuptor, după cum nici acela care are făină nu va avea nevoie de mari eforturi ca să găsească un cuptor, și nu va trebui să trudească din greu pentru a coace o pâine[1].

Nu este nevoie să scriem mai pe larg despre această problemă, trebuie doar să fii atent la căldură și să faci astfel încât să poți deosebi căldura de frig; dacă ai ajuns la capăt, înseamnă că ai făcut totul și vei fi ajuns la scopul mult dorit al artei, pentru care se cuvine să îl lăudăm întru vecie pe Domnul, creatorul întregii Naturi. Așa să fie!

Discuția Spiritului Mercurului cu fratele Albert

Spiritul

Cu ce ocazie m-ai conjurat de atât de multe ori, frate Albert, ca să mă faci să vin la tine?

Albert

Îți voi spune, dar numai dacă îmi vei da asigurări pentru corpul, pentru viața și pentru Sufletul meu, și că nu voi suferi nici un fel de vătămare din partea ta.

[1] Acest pasaj este citat de către Fulcanelli: „acela care a găsit făină va găsi și cuptorul în care să o coacă", Artistul insistând totuși asupra faptului că este posibil ca acest cuptor să nu fie totuși atât de ușor de găsit.

Spiritul

Nu stă în puterea mea să îți provoc neplăceri, nici nu am venit alături de tine cu un asemenea scop dar, dacă nu vei renunța la chemare, deja ești recomandat altuia, care te va pedepsi pe tine și pe semenii tăi și își va juca propriul său rol în salvarea sufletului tău; eu nu pot nici să înaintez, nici să dau înapoi; dacă aș fi fost un om, aș fi vrut să fiu bine spălat și, de aceea, răspunde întrebărilor mele.

Albert

Te rog să nu fii supărat pe mine, pentru că nu sunt altceva decât un om neajutorat, în timp ce tu ești un spirit puternic și subtil, și tocmai de aceea spune-mi mai întâi dacă ești bun sau rău, ori cum ești tu.

Spiritul

Nu sunt nici bun, nici rău, ci sunt un spirit al celor șapte Planete care guvernează natura mijlocie[1], ele primind porunca de a stăpâni cele patru părți diferite ale lumii, adică Firmamentul, animalele, vegetalele și partea minerală, iar noi suntem șapte la număr, care, fiind egali între noi, conducem cele trei părți inferioare, ascendentul și descendentul, și acționăm prin acestea, deoarece planetele nu pot să coboare cu corpul aici jos, ci prin spiritul lor, acela care ajută lucrurile care sunt dispuse să zămislească prin virtutea celor patru Elemente. Acela care deține această înțelepciune nici nu va avea nevoie de operă.

[1] Este vorba așadar despre Mercur, care este guvernatorul Arborelui Solari.

Albert

Sunt foarte bucuros că îmi oferi o cunoaștere atât de minunată și că am putut să înțeleg de la tine ceea ce nu am înțeles vreodată de la vreun Filosof, însă te rog să mai îmi îndeplinești încă o rugăminte, și îți voi spune motivul pentru care te-am chemat și ți-l voi spune în amănunt dacă vei vrea să îmi spui numele tău.

Spiritul

Numele meu este Spiritul Planetelor[1], și nu zeul Mercurului, așa cum mă numești tu în chemările tale, și nu am venit datorită puterii acestor chemări, ci cu îngăduința lui Dumnezeu am venit fără vreo constrângere, deoarece fiecărui om i-a fost dat un spirit care îl servește pe Dumnezeu, însă printre oameni prea puțini se găsesc care să se facă demni de acest lucru; pentru acest motiv, nu trebuie să îți fie defel frică de negreala mea, căci ea este necesară pentru începutul bogăției tale. Căci la începutul creației totul se afla în tenebre[2] și, după plăcuta roșeață a zorilor, Soarele se înalță într-o mare de sânge și foc;[3] dacă în acest mo-

[1] Umiditatea lor radicală.

[2] Referire la Orfeu, după cum am putut vedea mai sus.

[3] Referire la Venus, purtătoarea de lumină: Lucifer, cum mai poate fi numită, prin cabală λυκοφος - crepuscul – sau λυκοφορος - urmă a unei mușcături de lup; oare nu tocmai datorită acestei urme putem să recunoaștem materia, la ieșirea din athanor? Marca constelată și radiantă... și nu este oare numită αρτεμισια - cu numele grec al Dianei cu coarnele lunare – planta care mai are și numele de „sprânceana lupului" sau artemisie? Oricum ar sta lucrurile, artemisia rămâne o plantă care în Extremul Orient este considerată ca fiind dotată cu virtuți purificatoare.

ment vei da crezare cuvintelor mele, care nu sunt omenești, ci ale unei voci raționale, conformă cu natura mea, te voi asculta cu prietenie și îți voi oferi sfaturi bune; ieși deci afară din denumirea ta și lasă-mă să pătrund acolo, așează-te la masă și scrie cu băgare de seamă ceea ce îți voi spune, dar zi-mi mai întâi motivul pentru care m-ai făcut să vin la tine și, când faci acest lucru, nu te rușina, ci fii simplu și scurt în cererile tale.

Albert

În numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh, Amin. În numele preasfintei și inseparabilei Treimi, și a inseparabilului Dumnezeu unic, îți cer, Mercur, să îmi spui adevărul, și anume dacă ceea ce au scris cei din vechime despre Piatra Filosofilor sau despre tinctură este adevărat în natură sau dacă nu sunt decât niște speculații subtile.

Spiritul

Trebuie să știi că, din spirit de prevedere, Filosofii au scris diferite lucruri pentru ca ignoranții care nu doresc altceva decât aur și argint să nu poată abuza astfel de cel mai mare secret al naturii. Și se va descoperi că virtuțile naturale care îi fac pe toți să caute adevărul au fost puse de Dumnezeu în natură, și că omul nu poate să le cunoască dacă nu îi sunt arătate în mod limpede, și nici nu poate să le înțeleagă, din cauza orbirii sale, și că el nu poate să se recunoască nici măcar pe sine însuși.

Albert

Înțeleg din cuvintele tale, chiar dacă acestea sunt obscure, că te referi la aurul foarte fin.

Spiritul

În parte, ai înțeles bine, dar în fața ochilor tăi se mai află încă un nor de ceață; este aurul cel mai fin, dar nu acela care este rafinat în cuptor, ci acela a cărui natură însăși, datorită slujitorului său Vulcan, a fost rafinată fără vreo știință, astfel încât din el este extras dublul Mercur, iar când îl vei avea pe acela vei putea să vorbești cu Starețul tău și să îi spui: *Azot et ignis tibi sufficiunt*. Este așadar evident faptul că nu e decât cel mai fin aur, căruia Dumnezeu i-a oferit, în momentul creației, această virtute, pentru ca ea să le fie manifestată oamenilor, astfel încât fiecare să o poată cunoaște, dacă este iluminat de către Dumnezeu[1].

Albert

Da, dar unde poate fi găsit acest aur?

Spiritul

Dedesubtul cerului, în mai mulți munți și văi; toți oamenii îl au în fața ochilor, dar nu îl recunosc[2].

[1] Aceasta este una dintre maximele celebre, cele mai cunoscute din alchimie, una dintre preferatele lui Fulcanelli și Eugene Canseliet: „Azotul și Focul îți sunt de ajuns".

[2] Aluzie la dragonul babilonian, adică la gurul vitriolic, în conformitate cu Fuga XXV din „Atalanta fugiens" și cu „Vitriolul Filosofic" de Tripied.

Albert

De ce cantitate este nevoie pentru operă?

Spiritul

Dacă ai două uncii din acesta, vei putea cumpăra coroana celui mai mare monarh al lumii și vei păstra restul.

Albert

Cu ajutorul lui Dumnezeu, vom găsi atât cât spui, iar când vom fi adunat două uncii va fi suficient pentru începutul despre care cred că vorbești.

Spiritul

Dar tu nu cunoști corpul la fel ca mine, care sunt spirit; eu nu vorbesc despre corp, ci mai degrabă despre spirit; cum ai vrea tu să cântărești spiritul, care se găsește în cantitate atât de mică, în comparație cu ceea ce ține de corp, dar care în virtute depășește cu foarte mult numitul corp; dacă vrei să cureți acest spirit de corpul său corporal, și să îl transmuți într-un corp spiritual, îi vei putea spune Starețului tău: *Ignis et Azot tibi sufficiunt*[1].

Albert

O, cuvinte divine, cum ar trebui să fac acest lucru?

[1] Spiritul vorbește aici despre reincrudație, adică despre întoarcerea la cenușă sau, dacă se preferă, despre reîncarnarea Sufletului. Este un lucru înțeles în lumea cea mică a alchimiștilor. Aici nu este vorba despre metempsihoză...

Spiritul

Solve et coagula, dizolvă și coagulează. *Primo operamo solvere, secundo Coagulare.*

Albert

Cuvintele tale sunt succinte și greu de înțeles, și nu e ușor să le pricepi, dar în ele se găsește știința întreagă; trebuie să dizolv corpul din aur, iar prin dizolvare să extrag spiritul tincturii, care este fără îndoială dublul Mercur al lui Bernard [Trevisanul], căci acest corp nu este extras din aurul fin, ci din tinctura care este ascunsă în el, din aceasta fiind obținut Mercurul dublu.

Spiritul

Acum, o parte din văl a fost ridicată din fața ochilor tăi, ai înțeles bine, ascultă acum despre ce corp este vorba.

Albert

Cu ce trebuie să dizolv corpul de aur?

Spiritul

Cu el însuși și cu ceea ce este cel mai aproape de el.

Albert

Aceste vorbe sunt greoaie, mai greoaie decât știința însăși; te rog să îmi arăți aceste lucruri și să îmi spui care sunt metoda și îndemânarea adevăratei dizolvări.

Spiritul

Eu, în întregime spirit, nu pot să ți le arăt acum, pentru că nu am mâini, dar, dacă aș fi avut un corp, așa ca tine, aș fi vrut să fac întreaga lucrare; caută cu luare-aminte în cărțile lui Bernard și vei găsi acolo metoda și îndemânarea adevăratei dizolvări, cu toate amănuntele, scrise de trei ori, de două ori adevărat și o dată fals, din cauza celor ignoranți.

Albert

O, nefericitul de mine! L-am citit de atât de multe ori pe Bernard, că aproape că am ajuns la moarte, fără să îl înțeleg; cu ajutorul învățăturilor sale, îl cunosc pe Rege, dar Fântâna mi-a rămas necunoscută și te rog ca, înainte de a pleca, să îmi arăți fântâna[1].

Spiritul

Vrei să fii prea savant prea timpuriu - și nu pot să ți-o arăt; trebuie ca mai întâi să ai Regele, căci baia nu se va încălzi dacă acolo nu se află Regele; mergi și caută-l pe Starețul tău și spune-i că ai făcut din belșug zece cărți din cel mai bun AESAE din Orient[2], dar și că vine din pântecele mamei sale fără foc; după ce îți voi vorbi despre tot ceea ce nu ai înțeles, păstrează secretul și nu îi arăta Starețului tău nimic din scrierile tale, sub pericolul pedepsei cu moartea, și nu îi spune nici că m-ai văzut; lasă deoparte orice chemări și con-

[1] Aluzie la Fântâna Îndrăgostiților de Știință.

[2] Cuvântul AESAE se referă la alamă sau la bronz: este vorba de amalgamul filosofic sau androgin. Cifrele trimit spre prima parte a zodiacului, numărătoarea începând cu semnul Berbecului: 9 = Tet – LEU – 8 = Het = RAC – 7 = Zayin = GEMENI – 5 = He = BERBEC – 6 = Vav = TAUR.

juratii și rămâi mereu binevoitor, și roagă-te la Dumnezeu să îți dăruiască un spirit bun, căci altfel nu mă voi mai încumeta să mă întorc la tine; astfel, eu vreau să devin bunul tău prieten și mă vei afla aproape de tine de fiecare dată când vei avea nevoie de sfaturile mele.

Albert

Hei! Mai rămâi puțin, spune-mi dacă voi trăi îndeajuns pentru a face tinctura.

Spiritul

Da, o vei face, însă Starețul tău nu va trăi la fel de mult[1] și o vei realiza după moartea sa; dar, dacă nu te vei gospodări cu multă înțelepciune, îți va provoca numeroase probleme; înainte de a pleca, îți spun să ai mare grijă de tine și să fii atent cui i-o vei arăta, deoarece această tinctură îți va aduce și multă orbire. Păstrează cu grijă cartea și tinctura ta, astfel încât ele să nu poată fi găsite asupra ta; altfel, norocul va fugi de la tine și vei ajunge la închisoare, sau chiar la moarte, așa că dă dovadă de înțelepciune și fii mereu voios, căci mulți, de calitate mai bună sau mai joasă, se străduiesc să nu fie dezvăluit acest secret, deoarece ei nu pot să spună adevărul în alt corp, ci numai într-un singur lucru, care este totul în tot. Ca să spunem adevărul, restul nu are alt scop decât înșelarea celor neștiutori, și îți voi spune în puține cuvinte întregul adevăr, care este lucrul asupra căruia toți Filosofii, în scrierile lor, au căzut de acord, cu referire la această piatră și tinctură care se află în natură.

[1] Aceeași soartă o are și maestrul Canches, care îl însoțește pe Pseudo-Flamel în călătoria sa inițiatică la Santiago de Compostella, conform „Cărții Figurilor Hieroglifice" (Vezi.

Albert

Spune-mi care este acest lucru unic.

Spiritul

Tu, care ești un artist bun și adevărat, trebuie să fi învățat din cartea lui Bernard ce este spiritul dublului Mercur despre care vorbește el, și aproape ai devenit nebun în prima ta materie și în Azot, dar ești încă destul de departe de adevăratul centru pentru că tu cauți viața împreună cu morții, și cauți cea mai perfectă și incoruptibilă putere dintre toate puterile naturale în materii imperfecte și în lucruri coruptibile. Într-adevăr, trebuie să știi că tinctura noastră roșie este extrasă pură și curată din cea mai perfectă creatură, asupra căreia Soarele nu și-a îndreptat niciodată ochii, și că acest lucru unic este cunoscut de către spiritele cele mai perfecte ca provenind din compoziția calităților de neseparat ale celor patru Elemente, precum și din concordanța celor șapte Planete care au fost unite, fără nici un ajutor sau cunoaștere omenească, fiind perfecționată până la acest grad de perfecțiune, care, de asemenea, printr-o creștere incredibilă a propriei sale semințe a fost înzestrată în mod natural, iar părțile sale au fost atât de bine legate împreună încât nu poate fi distrusă de către nici un Element, fără ajutorul Artei. Iar atunci când acest lucru unic este supus corupției, ți-am spus deja îndeajuns, cu referire la acest subiect, din ce materie și-au extras Filosofii tinctura lor; dacă înțelegi și cunoști ceea ce este conținut în acest cuvânt unic, vei înțelege întreaga știință, pentru că ceea ce am spus este suficient pentru acela căruia îi deschide Dumnezeu ochii, putându-se înțelege prin aceasta aurul. Însă nu ar fi o înțelegere bună,

căci există creaturi care au fost făcute mult mai nobile decât aurul, care se cuvine să fie căutate acolo unde se găsește adevărul, pe care Dumnezeu l-a așezat în natură, și pe care omul nu poate să îl cunoască decât dacă îi este arătat cu cea mai mare limpezime, și nici măcar atunci nu va putea să îl înțeleagă, din cauza orbirii sale, și pe care nu va putea să îl cunoască prin sine însuși.

Lăudat fie Domnul.

Explicația Spiritului cu privire la calitățile Materiei Prime

Umiditatea este primul lucru care însuflețește compusul, lucrul natural sau umiditatea vivifiantă sau vivificatoare, sau suflet, sau Aer, printr-o disoluție a pământului și o congelare a spiritului[1].

Căci magisteriul nostru nu înseamnă altceva decât să congelezi perfect, să dizolvi corpul și să congelezi spiritul[2].

Iar acest fel de operațiuni realizează împreună o asemenea alianță, încât corpul nu se dizolvă niciodată dacă spiritul nu este congelat, iar spiritul nu se congelează deloc decât atunci când corpul se dizolvă, fapt

[1] Această umiditate care animă compusul este Mercurul însuflețit; atunci, Mercurul este numit dublu Mercur sau Mercur filosofic. El conține Sufletul în Aerul său, după cum scrie Philalethes în „Aerul Înțelepților".

[2] Corpul este dizolvat împreună cu spiritul; este recuperat Sufletul, care este spălat de șapte ori în apele Iordanului.

care este în deplin acord cu ceea ce spune Raymundus Lullus, precum și alți Filosofi, opera acestora neconstând în nimic altceva decât în dizolvare și congelare, și este întreaga circulație și îmbibare a Apei noastre Mercuriale, pe care o stăpânesc filosofii[1].

Căci, dacă focul trebuie făcut din materie de pământ, este necesar ca aceasta să fie făcută mai subtilă și să fie pregătită[2]. Prin care Apă corpurile sunt făcute mai subtile și aduse la materia primă, aproape de piatră sau de Elixirul Filosofilor.

Căci, la fel cum copilul este hrănit la sânul mamei sale cu hrana sa naturală și cu sângele său menstrual, la fel și Piatra noastră trebuie să fie multiplicată și să crească mult în cantitate și în calitate, pentru că și ea trebuie să fie hrănită din propria sa grăsime și din propria sa natură și substanță. Este ceea ce Filosofii au pecetluit complet și au ținut ascuns, ca pe cel mai mare secret[3].

Această umiditate grasă a fost denumită de către Filosofi apă Mercurială, Apă permanentă sau locuință a focului, de asemenea și apă divină, iar ea reprezintă cheia întregii opere.

[1] Dacă vrem să ne păstrăm rațiunea, pentru ca PĂMÂNTUL să apară, este nevoie ca APA să se evaporeze. Apoi, congelarea corpului, pe care hermetiștii o numesc apariție a lui Delos sau a insulei Cosmopolitului, nu poate fi concepută decât dacă Mercurul se volatilizează: este oare aceasta disoluția sa? Oare nu ar fi mai potrivit să vorbim despre sublimare? George Ripley, în „Cartea celor douăsprezece porți. Compendiu de alchimie" a vorbit despre lucrurile de mai sus.

[2] Este cu totul exact faptul că Artistul trebuie să depună mari eforturi pentru a extrage focul din puțurile materiei sale, în conformitate cu „Philosophia reformata" de Johann Daniel Mylius, lucrare ce îi datorează multe lui Basile Valentin.

[3] În orice caz, rar se întâmplă ca un text să realizeze în mod atât de explicit o legătură între multiplicare și creștere.

Această apă nu este apă de râu sau de fântână, așa cum obișnuiesc să creadă neștiutorii sau falsificatorii.

Apa noastră nu este altceva decât vapori și apă care este numită purificatoare sau curățitoare, care albește și reînvie și alungă negreala din corp. Aceasta fiind numită apă împuțită.

Această apă Mercurială nu este altceva decât spiritul corpurilor convertite în natura chintesenței.

Această apă este numită oțet foarte puternic și puțini oameni o cunosc; în piatră noastră ea e conținută în două substanțe de aceeași natură, una volatilă și cealaltă fixă, care se numesc amândouă și fiecare dintre ele argint viu[1].

Și de aici ia naștere piatra, după prima conjuncție a acestora, și nu mai înainte, și trebuie ca aceste corpuri să fie transformate în ~~non~~-corpuri, iar acestea în spirit.

SFÂRȘIT

[1] Este vorba de oțetul foarte puternic sau foarte acru despre care vorbește Artephius.

Cele douăsprezece semne ale Zodiacului care sunt citate în această lucrare

Aquarius	♒	ianuarie
Pisces	♓	februarie
Aries	♈	martie
Taurus	♉	aprilie
Gemini	♊	mai
Cancer	♋	iunie
Leo	♌	iulie
Virgo	♍	august
Libra	♎	septembrie
Scorpius	♏	octombrie
Sagittarius	♐	noiembrie
Capricornus	♑	decembrie

CATRENELE AUTORULUI

I

Dintr-o singură substanță se nasc trei lucruri
diferite,
Iar trei unite împreună vor naște-o unitate,
Domnul reducând totul prin a sa divinitate ,
El a făcut în natură aceste multe felurite.

II

O esență de sine de natură asemănătoare,
Din al său compost extrasă o dulce licoare,
Pe care Artistul o îngrijește și care de orice grijă,
De orice muncă și mizerie pe dată ne scutește.

III

Dar prin acest unic mijloc al unei atât de sfinte
întreprinderi,
Trebuie să fim atenți la vremea când ea vrea
să adoarmă,
Și în sfântul său templu să-i aducem și
să-i oferim
Aerul, Focul cel grațios, dar și veșmântul său.

IV

Două sperme am pus într-un singur compost,
Reunite, adaptate la grădina excelenței,
Unde păsările vor fi cele care vor avea puterea
Să îi trezească pe aceia care fuseseră adormiți.

V

Voi, care vreți să slujiți în templul Memoriei,
Luați aminte la vremea de-o frumusețe nespusă,
Căci Cerul Cristalin de-o prea mare limpezime
Ne va face ca-ntr-o zi să vedem purpura sângerie.

VI

Ca un copil hrănit la sân,
Avem aceeași grijă de ceea ce a fost procreat,
Până când laptele îl ajută să își crească
Trupul, pentru a-i oferi carnea care-i prisosește.

VII

Atunci când, robust de la naștere și plin de
majestate,
Avem un mare Rege care va avea puterea
De a-i conduce pe ai săi, și prin prevederea sa
Are să-i vindece pe cei săraci și pricăjiți.

Alte catrene, sub formă de jurăminte

I

Sfântă Flacără din Ceruri, înțelept și sfânt
îndrumător,
Care din nimic le-ai făurit și pe unele și pe
celelalte,
Pregătind oamenii, printr-un strașnic efort,
Slăvim sfântul tău nume și preasfânta ta
cunoaștere.

II

Rânduiala pe care tu ai pus-o în Artă și-n
Natură
Ne face să vedem în faptele tale o preabogată
structură,
Pe care Pământul și Cerurile au fost clădite,
De o voință supremă, de mâna ta poruncită.

III

Iar mai apoi, după ce acest corp în care ai pus al
nostru suflet,
E veșnic pus în mișcare de flacăra divină,

Și după-un răstimp de viață el își găsește
moartea,
Pentru cel muritor supraviețuiește dorința
nemuritoare.

IV

Căci viața, dar și moartea, sunt în a ta conștiință,
Iar nemurirea urmează după naștere,
Pentru a urma cărările vieții viitoare,
Vrei ca, din timpul vieții, să fii pregătit pentru
moarte.

V

Și omul care-a trăit după al tău sfânt har,
Murind el va trăi și te va vedea la față,
Fiind primit de tine la sfârșitul cel din urmă,
Acolo unde-i sfântul tău Soare și locul Cristalin.

SFÂRȘIT

CUPRINS

Introducere 7

PRIMA CARTE A CLAVICULEI PIETREI PREȚIOASE A VECHILOR FILOSOFI

Cuvânt înainte 25

Cartea a doua a claviculei pietrei prețioase a vechilor filosofi

Capitolul întâi 50
Capitolul al doilea 55
Capitolul al treilea 60
Capitolul al patrulea 64
Capitolul al cincelea 70
Capitolul al șaselea 76
Capitolul al șaptelea 82
Capitolul al optulea 89
Capitolul al nouălea 99
Capitolul al zecelea 107
Capitolul al unsprezecelea 114
Capitolul al doisprezecelea 120
Despre materia primă a filosofilor 123

Discuția Spiritului Mercurului cu fratele Albert 136
Explicația Spirituluicu privire la calitățile Materiei Prime 146
Cele douăsprezece semne ale Zodiacului
care sunt citate în această lucrare 149

Catrenele autorului 151
Alte catrene, sub formă de jurăminte 153

EDITURA HERALD

OP.10 - CP.33 Sect. II București
Tel: 021.319.40.60, 021.319.40.61
Fax: 021.319.40.59, 021.319.40.60
Mob: 0744.888.388, 0745.050.020
website: www.edituraherald.ro
e-mail: office@edituraherald.ro